

Møte fredag den 6. desember 2013 kl. 09

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 22):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2014, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))
2. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om årsmelding 2012 for pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (Innst. 33 S (2013–2014), jf. Meld. St. 43 (2012–2013))
3. Referat

Minnetale over Nelson Mandela

Presidenten: Ærede medrepresentanter! Vi mottok i går kveld budskapet om at Nelson Mandela er død. Med ham har en av det 20. århundrets største politikere gått bort, en politiker som har betydd mye for mange nordmenn og det norske samfunnet, i tillegg til den fantastiske innsats han har gjort i sitt eget land.

Nelson Mandela hadde en helt spesiell evne til å se utover egen skjebne og personlige lidelser. Til tross for 27 lange år i apartheidregimets fengsler, klarte han å løfte blikket og ta til orde for en fredelig overgang til demokrati for alle sørafrikanere. Den klokskap, integritet og varme han utviste i mange kritiske øyeblikk, står som et forbilde, ikke bare for politikere, men også for det alminnelige menneske verden over.

Hans kamp for frihet og rettferdighet skapte også et stort engasjement i Norge. Ingen glemmer det magiske øyeblikket den 11. februar 1990, da Mandela endelig kunne forlate fengselet som en fri mann. For mange nordmenn er Mandela et stort forbilde, og den sorgen det norske folk i dag føler, er ektefølt. Noen vil også huske Nelson Mandelas besøk i Stortinget for nokså nøyaktig 20 år siden. Det var første gang Stortinget brøt ut i applaus over en mann som inntok hele denne salen ved sitt blotte nærvær her i losjen.

I mange land har overgangen til demokratisk styresett skjedd etter væpnet konflikt med store lidelser for befolkningen som følge. At dette ikke skjedde i Sør-Afrika, har Nelson Mandela mye av æren for, noe fredsprisen i 1993 også bærer vitnesbyrd om. Hans utrettelige innsats for fred, demokrati og menneskerettigheter er noe alle mennesker må la seg inspirere av.

Sangen fra Sør-Afrika, som så mange av oss forbinder med et folks sang for frihet, har møtt oss gjennom radio-kanalene i morgentimene. I dag var det klangen fra et folk som sørger over tapet av en stor leder. En hel verden slutter seg til strofene og deler sorgen fordi Nelson Mandela mer enn noen annen statsleder har synliggjort de verdier og idealer vår tid og morgendagens samfunn så sårt trenger.

Våre tanker går til det sørafrikanske folk og til Nelson Mandelas nærmeste, og vi lyser fred over Nelson Mandelas minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil fremsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:05:36]: På vegne av representantene Hans Olav Syversen, Olaug V. Bollestad og meg selv har jeg gleden av å sette fram et representantforslag om oppheving av foreldelsesfrist i straffesaker vedrørende incest, voldtekt og drapssaker.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [09:06:08]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2014, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter. I tillegg får arbeids- og sosialministeren 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt

Arve Kambe (H) [09:07:53] (komiteens leder): Takk, president, for en verdig innledning på stortingsmøtet i dag. Det setter noen tanker i spinn når møtet i dag starter med Nelson Mandela og den kampen han har ført for en rekke rettigheter, som egentlig også omhandler rettighetene arbeids- og sosialkomiteen arbeider med i Norge. Det er perspektiver som gjør at vi ser at vi har det godt i Norge, uansett hvilket parti som har styrt, uavhengig av hvilken periode det har vært i. Det skal vi ha som et flott bakteppe til debatten i dag.

Komiteen som er her i dag har et stort ansvar, både målt i penger og ikke minst i budsjettposter, men aller mest har den stor betydning for hverdagen til svært mange mennesker i Norge. Det er pensjonisten, som etter et langt liv i arbeidslivet tar seg en velfortjent pensjon, og etter hvert også har muligheten for å kombinere det med arbeid. Det er den som er ung og har hatt et kort liv i arbeidslivet, men som skal ha sin uføretrygd for å ha trygghet for framtiden, eller de som er midlertidig ute arbeidslivet, og som skal ha arbeidsledighetstrygd. Vi skal hjelpe dem med ordninger fra staten, bedriftene og næringslivet for å få dem ut i arbeid igjen.

Det er komiteens oppgave, sammen med resten av Stortinget, å finne det balansepunktet som både gir mottakere av trygd, tjenester og ytelser fra stat, fylke og kommune et verdig liv å leve for dem og deres familie, samtidig som det heller ikke skal være så gunstig at folk lar være å gå ut i jobb eller heller ikke ønsker å ha muligheten til å søke seg andre utfordringer.

Vi har et stort ansvar for mennesker med nedsatt arbeidsevne. De skal få en mulighet til å prøve seg, vise seg tilliten verdig, skape et bedre liv og en bedre hverdag. Vi har ansvar for dem som er innom Nav for å få hjelp når livet byr på utfordringer de gjerne ikke hadde tenkt da livet startet.

Regjeringens mål er arbeid til alle. Vi har nå lav ledighet, på rundt 3,5 pst., og vi har en sysselsettingsandel på ca. 69 pst. I europeisk og internasjonal målestokk er dette sterke tall. Både regjeringen og ikke minst andre aktører varsler litt mer vind – bokstavelig talt i disse dager – men vi har en robust økonomi til å håndtere dette. Vi har et robust næringsliv og et fleksibelt arbeidsliv takket være trepartssamarbeidet, som også regjeringen stiller seg bak.

Det som har vært hovedutfordringen for denne regjeringen når det gjelder å finne løsninger framover, er at vi har relativt høy sysselsettingsandel og relativt lav arbeidsledighet, men vi har veldig få mennesker med nedsatt arbeidsevne ute i arbeidslivet. Dette blir en veldig viktig jobb for denne komiteen den neste fireårsperioden, og ikke minst for regjeringen. Det kan være folk som har psykiske lidelser, som har problemer med å komme seg ut i jobb. Vi har dem som har blitt friske fra psykiske lidelser, som ikke kommer seg ut i arbeidslivet fordi arbeidsgiveren ikke tør å ansette dem. Og ikke minst ser vi at det gjelder ungdom uten utdanning. Vi ser at den største økningen i arbeidsledigheten i Norge i dag, skjer blant innvandrere. Derfor kommer denne regjeringen også til å ha en sterk satsing på god arbeidslivspolitik. Vi legger derfor inn 1 000 ekstra, nye plasser til mennesker med nedsatt arbeidsevne for å løfte flere av dem, via attføringsbedrifter, inn i ordinært arbeidsliv.

I Sundvolden-erklæringen har regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, både store mål og flere virkemidler. Vi legger vekt på frihet, vi legger vekt på tillit til enkeltmennesker, men vi har også tillit til at det offentlige skal bidra til å løse en rekke ting. Vi i regjeringspartiene er utålmodige etter å sørge for å gi folk en bedre hverdag. Vi er også for at tilbud kan være offentlig finansiert i stedet for bare å være offentlig drevet. Jeg tror vi kan få en god

ideologisk diskusjon om dette framover i denne perioden. Det er flere veier til Rom, ikke bare gjennom kommunen, fylkeskommunen og staten. Derfor har vi bl.a. også styrket ordningen med sosialt entreprenørskap.

Med dette budsjettet starter vi arbeidet. Vi ønsker et godt samarbeid med Stortinget og denne komiteen, og anbefaler forslaget til vedtak, som Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre står bak.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [09:13:13]: Representanten Kambe brukte mye tid på dem som står langt unna arbeidsmarkedet, bl.a. dem med nedsatt funksjonsevne. En forutsetning for at de skal komme inn, er at vi har et ryddig, seriøst og anstendig arbeidsliv der det er godt å være. Representanten nevnte i den forbindelse ikke sosial dumping med et eneste ord. Regjeringsplattformen nevner sosial dumping med et par ord, men sier lite om hva regjeringen ønsker å gjøre med det som kanskje er vår største utfordring i arbeidslivet og i den norske velferdsstaten framover.

Hvilke nye ideer og bedre løsninger har Høyre og regjeringen tenkt å fremme, og hvilke tiltak kommer vi til å se i arbeidet mot sosial dumping framover?

Arve Kambe (H) [09:14:04]: Det å ha et anstendig arbeidsliv er for denne regjeringen utrolig viktig. Det er viktig for den enkelte arbeidsgiver, for den enkelte arbeidstaker og det er viktig for konkurrenter og de firmaene som disse ansatte jobber i, og det er ikke minst viktig for den tryggheten enkeltmennesker skal ha når de går på jobb og når de søker seg en jobb.

Regjeringen har også forpliktet seg til å følge opp den handlingsplanen om sosial dumping, som fikk bred tilslutning, også fra Høyre og Fremskrittspartiet da vi satt i opposisjon, og som Stortinget nettopp har vedtatt. Det bør representanten Trettebergstuen vite. Det er et lovlig fattet stortingsvedtak, denne handlingsplanen, som denne regjeringen også skal følge opp i samarbeid med Stortinget.

Vi ser for oss en vridning når det gjelder bransjeprogrammer, med økt bruk av bransjeprogrammer for å få særpreget de næringene hvor det er størst problemer. Dette ønsker vi et samarbeid med Stortinget om, og håper å få enstemmig tilslutning til det.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:15:17]: Jeg la merke til at komitélederen var opptatt av at det er flere veier til Rom. Det er et syn som Kristelig Folkeparti deler når det gjelder det at mange av de viktige oppgavene som vi kan gjøre for å hjelpe dem som faller utenfor i samfunnet, kan løses av frivillige organisasjoner gjennom sivil sektor.

Vi har de siste årene sett at f.eks. ideelle institusjoner har hatt ledig kapasitet. Det har vært frivillige organisasjoner som i alle fall kunne fått mer støtte og bidratt med mer kapasitet for å få gjort mer for dem som trenger det.

Så mitt spørsmål til representanten Kambe er: Ønsker Høyre en større satsing på den sektoren, og vil en i så fall se det i de neste års budsjetter?

Arve Kambe (H) [09:15:59]: Dette er en målsetting som både jeg og Høyre deler. Vi har en samarbeidsavtale med Kristelig Folkeparti og Venstre, som også er fulgt opp i Sundvolden-erklæringen, der vi nettopp vil legge forholdene til rette, ikke bare for at frivillige lag og organisasjoner skal få bedre rammebetingelser, men for at de skal få være med på å ta del i fattigdomsbekjempelsen, og de skal få det enklere når det gjelder å tilby private barnevernstiltak. Vi har sett rød-grønne angrep gjennom mange år på private barnevernsinstitusjoner som har hatt konsekvenser for de familiene det gjelder. Vi kommer til å gjøre som vi har gjort i budsjettet sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, og fortsette å styrke sosiale entreprenører.

I komiteen har vi også hatt et godt samarbeid, og vi har bidratt til å øke fattigdomstilskuddene gjennom frivillige organisasjoner. Jeg opplever at Kristelig Folkeparti er et parti som har et ekte engasjement for frivillige lag og organisasjoner. Det engasjementet deler regjeringspartiene. Jeg håper at vi får fire gode år sammen, hvor vi får muligheten til å få gode innspill fra Kristelig Folkeparti. Så skal vi prøve så godt vi kan i de ulike budsjettene å styrke frivillig sektor i forhold til hva de rød-grønne gjorde gjennom åtte år.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:17:22]: Høyre sier i innstillinga:

«Et velfungerende arbeidsmarked er avgjørende for at hver enkelt skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner.»

Jeg er helt enig – det er rimelig ambisiøst. Men det at hver enkelt skal få bruke sine evner og anlegg, er helt grunnleggende.

Det er mange som har stor interesse for praktiske fag, å mure, kjøre lastebil, arbeide med husdyr. Det er stor interesse, men stadig færre ungdommer velger det, nettopp på grunn av inntekts- og arbeidsvilkårene i disse bransjene.

Mitt spørsmål er: Hva er Høyres vurdering? Går arbeidsmarkedet i retning av at flere skal få realisere sine drømmer og ambisjoner? Hvis ikke, hva vil Høyre gjøre for at eksempelvis menneskene i de yrkesgruppene jeg nevnte, skal kunne velge de yrkene som vil realisere deres drømmer og ambisjoner?

Arve Kambe (H) [09:18:30]: Jeg synes representanten Lundteigen tar opp et godt spørsmål. Det er mange som tar yrkesfag, men som ikke nødvendigvis ender opp med et fagbrev, men tar praktisk arbeid. Det er en utfordring at nordmenn som ønsker det, gjerne blir utkonkurrert av billig arbeidskraft andre steder fra. Høyre og regjeringen har et mål om å styrke yrkesfagene, også de smalere fagene. Vi har gjennom mange år fokusert på at det er for mye teori i yrkesfagene, noe som gjør at folk gir opp, og dermed får de ikke det fagbrevet. Men vi ser også at mange av dem som tar fagbrev, starter små og mellomstore bedrifter i Distrikts-Norge, blir den lokale muremesteren, den lokale malermesteren, den lokale snekkeren, rørleggeren eller hva det måtte være. Det tror jeg vi skal satse videre på.

Nå har Senterpartiet hatt åtte år i regjeringskontorene uten at de har hatt positiv påvirkning, men har Senterpartiet konkrete forslag, lytter vi svært gjerne til dem.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [09:19:48]: Høyre liker å kalle seg for næringslivets parti. Det er lagt fram forslag fra regjeringen som når det gjelder permitteringsregelverket, medfører at bedriftene må ta større del av permitteringsregningen. I flere næringer – spesielt i primærnæringene – kan det svinge veldig mye, og det kan bli tøffe situasjoner. Tilfeldigheter som naturgitte forhold eller eksterne forhold kan gjøre at bedriftene kan vakle.

Hvorfor vil Høyre – slik jeg ser det – øke sannsynligheten for konkurser i viktige bedrifter ved å øke bedriftenes regninger i forbindelse med permitteringer?

Arve Kambe (H) [09:20:39]: Det som har vært utgangspunktet vårt, er at den rød-grønne regjeringen i fjor eller i forfjor doblet antall permitteringsdager fra 10. Det har vært vanlig i Stortinget og i regjering at regelverket rundt permitteringer forandres i takt med skiftende konjunkturer. Fra regjeringens side mener vi at å øke den til 20 dager er godt innenfor. Apropos dette med balansepunkt mener vi også at en må finne ut hva som skal være bedriftens vanlig svingningskostnader knyttet til det å ha ansatte, framfor det å la staten ta regningen. Så er det også slik at det å være permittert heller ikke er noen ønskesituasjon for den ansatte. Og selv om arbeidsledigheten stiger ørlite grann, vil de aller fleste som har en jobb, rimelig snart kunne få en ny jobb istedenfor å bli permittert i f.eks. opp til et halvt år, som nå også regjeringen har satt grensen til – altså 26 uker.

Så jeg tror at de samlede vurderingene fra oss – sammen med skatte- og avgiftspolitik, forskningspolitikk og utdanningspolitikk – gir et godt næringsbudsjett også for 2014.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Dag Terje Andersen (A) [09:21:59]: Vi skal nå behandle det første budsjettet fra arbeids- og sosialkomiteen etter regjeringsskiftet. Det kan jo være en øvelse, både for dem som er vant til å være i posisjon, og for dem som er vant til å være i opposisjon, å skifte side av bordet. Det har vi ikke minst sett innenfor det som er en veldig stor andel av vårt budsjettansvar, nemlig det som gjelder pensjoner. Økonomisk er det en veldig stor andel av vårt budsjett, og nåværende statsråd var fargerik som opposisjonspolitiker. Senest i en annonse rett før valget – og annonser kommer jo på eget initiativ – beskrev han dagens pensjonssystem som et «eldreran». Det skulle ikke ta mange dagene å bli kvitt den avkortninga, som har vært mye omtalt av nåværende statsråd gjennom de siste års opposisjonstilværelse, og også den årlige regulering skulle forandres i forhold til det alle andre partier tidligere har vært enige om. Vi kan nå konstatere at det var løfter som forsvant som dugg for sola. Når statsråden nå – i likhet med alle andre partier og statsrådets parti – står bak pensjonssystemet, når det er enighet om det, selv om statsråden fremdeles søker å gi inntrykk av at han står veldig langt bak den enigheten, har vi altså et pensjonssystem som det er bred enighet om i alle politiske partier.

Et annet viktig område for statsråden og for komiteen

er Nav. Også på det området har statsråden opp gjennom årene hatt fargerike og blomstrende beskrivelser av situasjonen. Jeg vil nøye meg med å si at det er et så viktig fellesprosjekt – for det har vært bred enighet om Nav-reformen – at vi alle har et ansvar for å bidra til at det utvikler seg i god retning, og at det som ikke fungerer i dag, fungerer bedre i framtida. På dette området vil i hvert fall jeg for min del ha en ambisjon om at det skal komme noe godt ut av regjeringsskiftet, nemlig en mer konstruktiv og objektiv opposisjon enn det vi hadde i forrige periode. For dette området er så viktig, og på veldig mange områder innenfor Nav er det viktig at vi lykkes. Jeg vil være med på, og vi vil være med på en seriøs diskusjon om en stadig forbedring av kvaliteten – eventuelt utvikling av nye tiltak som kan fungere enda bedre enn de tiltakene vi har valgt så langt. Jeg minner i den sammenhengen om at når vi tidlige – i forrige periode, på bakgrunn av dramatiske hendelser og da særlig med vekt på politiet – har diskutert hvordan offentlig sektor virker, har vi fått pekt på at vi for ofte bare konkurrerer om å bevilge mest penger, mens vi i liten grad evner å diskutere kvaliteten på det vi får ut av penger. Jeg mener det veldig seriøst at vi skal prøve å bidra til at debatten skal handle om det, at den skal ta utgangspunkt i brukernes følte tilbud og ikke bare være en konkurranse om å bevilge mest penger. Det tror jeg heller ikke politikken er tjent med – kanskje særlig ikke når det gjelder Nav.

I den ærlighetens navn er det slik at statsråden overtar ansvar for saksområder som nesten utelukkende har vært preget av framgang under den forrige regjeringa. Antallet sosialhjelpsmottakere har gått betydelig ned under den forrige regjeringa, delvis som et resultat av at vi har innført kvalifiseringstiltak og på andre måter jobbet systematisk med å hjelpe folk over en kneik. Andelen uføre har gått ned, sjukefraværet har gått betydelig ned, det har skjedd mye bra. Men det betyr altså ikke at vi er ferdige, og det er fremdeles behov for å forbedre mange av tjenestene. Vi skal være en aktiv bidragsyter i den debatten og prøve å være konstruktive når det gjelder å finne tiltak som kan hjelpe folk tilbake til jobb.

Når det gjelder tiltak mot sosial dumping, har den forrige regjeringa og nåværende opposisjon skilt seg ganske tydelig. Vi har satt i verk en rekke tiltak mot sosial dumping, som er et stadig økende problem, og som vi etter hvert også ser har overslag mot svart økonomi og kriminalitet. Problemet utvikler seg stadig; vi må stadig finne nye løsninger. Mitt håp, som jeg sender med statsråden, er at de tiltak som dere har stemt imot, ikke blir reversert. La nå dem ligge! Så kan vi heller diskutere hvilke nye tiltak vi trenger for å møte den utfordringa vi ser, mot et seriøst arbeidsliv i Norge.

Et annet område som den forrige regjeringa hadde gode resultater på – ja, der vi faktisk var europamester – er arbeidsledigheten. I oktober 2005 var det 83 479 registrerte i Nav. I oktober i år var det drøyt 68 000. Det er ikke bare et resultat av denne statsrådens ansvarsområde og denne komiteens arbeidsområde. Det er et mangfold av saker som skal på plass for å få høy sysselsetting, og det er kanskje det området som bekymrer meg mest med den nye regje-

ringa. Næringspolitikken er viktig. Når det første regjeringsmøtet landbruksnæringa med – til og med fra egen statsråd – er fjerning av ostetollen og innstramming overfor den viktige landbruksnæringa, er det selvfølgelig med på å true sysselsettingsutviklinga ikke bare for landbruket, men i tillegg for foredlingsindustrien, som er en av de betydeligste industrigrenene i Norge. Når fiskeriene utsettes for diskusjon om regulering av kvoter og kommersialisering av dem og konkrete tiltak for innstramming av de særskilte permitteringsreglene som er nødvendige for å drive en særskilt næring, bidrar ikke det til å gi trygghet i næringslivet. Når Innovasjon Norge får redusert sine midler, er det mange mulige bedrifter som ikke får den starthjelpen de skulle ha hatt. Forslaget om bortfall av CO₂-kompensasjonsordningen var så ille at det ble stoppet i Stortinget, men det sier noe om retningen til regjeringa som altså ikke er spesielt næringsvennlig.

Familiepolitisk vet vi at barnehagepris, det at regjeringa går imot den forrige regjeringas forslag om to årlige opptak, og det at de øker kontantstøtten utover den tida det har vært enighet om, heller ikke bidrar til å fremme arbeidslinja. I tillegg er det dårlig familiepolitikk.

Samarbeidsmodellen har vært viktig for at vi har fått til de gode resultatene på sysselsetting som vi har fått i Norge – den norske modellen, samarbeidsmodellen. Holden III-utvalgets rapport som nylig er framlagt, viser nettopp det. Men når regjeringa foreslår midlertidige ansettelser, noe som ikke gir flere jobber, men flere av dem som kunne vært i fast jobb, en midlertidig jobb, når de stiller spørsmål om arbeidstidsbestemmelsene og til og med klarer å foreslå – i hvert fall si at de skal foreslå – normerte sykmeldingsperioder, fremmer ikke det det samarbeidet som har gitt modellen som Holden III-utvalget peker på har bidratt til den lave sysselsettingen i Norge, og til den gode, effektive økonomien vi har i Norge.

Når det gjelder arbeidsmarkedstiltakene som statsråden selv har ansvaret for, er det klart at det å redusere antall arbeidsmarkedstiltak, som faktisk skjer i årets budsjett etter forslag fra den nåværende regjeringa, er første gang i historien vi ser skjer samtidig som en regjering spår økt ledighet. Når en både strammer inn på permitteringsreglene for arbeidstakeren og gjør det dyrere for arbeidsgiveren i en periode der en spår at sysselsettingsveksten bremser litt opp – at ledigheten kan komme til å øke litt – er det å gå i feil retning. De samlede tiltakene på statsbudsjettet peker ikke i retning av at regjeringa har ambisjon om fremdeles å ha full sysselsetting som mål.

Jeg vil si ved denne regjeringas start og første budsjett: De skal ikke bli målt og konkurrert med fra oss om bare å bevilge mest penger, vi vil vurdere regjeringa med utgangspunkt i resultater. Det aller viktigste resultatet for oss å måle regjeringa på, er resultatet på arbeidsledighet – det er den viktigste økonomiske faktoren. Skrittene så langt peker ikke i riktig retning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arve Kambe (H) [09:32:30]: Bare for å ta avslutningen: Jeg er glad for at Arbeiderpartiet varsler mindre fokus

på penger og mer fokus på resultater. Det var kanskje det man opplevde på den andre siden, da regjeringen bare snakket om penger, men ble felt av velgerne på grunn av mangel på resultater. Vi er godt kjent med det, og vi er vant til den diskusjonen, så det gleder vi oss til.

Min innboks, min telefon og innboksen på Facebook strømmer over av meldinger fra folk utenfor arbeidslivet som vil inn igjen. Mange av dem opplever nei på grunn av ressursituasjonen i Nav, mange opplever nei på grunn av mangel på tillit fra sine arbeidsgivere og mange andre årsaker, problemer for seg selv.

Hva er det som gjør at Arbeiderpartiet stemmer mot regjeringens forslag om 1 000 nye tiltaksplasser for mennesker med nedsatt arbeidsevne? Synes Arbeiderpartiet det er for mange tiltaksplasser for mennesker med nedsatt arbeidsevne i Norge i dag?

Dag Terje Andersen (A) [09:33:35]: Jeg er veldig glad for å få det spørsmålet, for det er virkelig et område der representanten Kambe har markert at det er mulig å være utrolig frekk. Svaret på spørsmålet er enkelt: De kutter i arbeidsmarkedstiltak – de kutter 100 mill. kr i arbeidsmarkedstiltak. Det er det vi har sagt nei til.

Tor André Johnsen (FrP) [09:34:10]: Representanten Andersen er flink til å kritisere regjeringen for alt som han mener at regjeringen gjør en dårlig jobb på. I replikken her vil jeg helt klart påstå at det er Arbeiderpartiet som gjør en dårlig jobb og kanskje svikter dem som trenger støtte og hjelp. Folketrygden dekker ikke i dag i utgangspunktet hjelpemidler til forebyggende formål, men det er gjort unntak for barn og unge under 26 år. I 2014 utvides ordningen til også å gjelde dem over 26 år. Solberg-regjeringen bevilger hele 55 mill. kr til dette tiltaket, Stoltenberg-regjeringen ønsket kun å bevilge 25 mill. kr. Det ville medført at mange ville fått avslag på sine søknader, spesielt på slutten av året.

Jeg lurer på om representanten Andersen ikke ser at 25 mill. kr blir for lite i forhold til 55 mill. kr, og om representanten er tilfreds med at flere ikke vil få støtte til hjelpemidler med Arbeiderpartiets og SVs alternative budsjett.

Dag Terje Andersen (A) [09:35:07]: Representanten omtaler her en ordning som den forrige regjeringa foreslo å utvide, selv om man kanskje ikke får inntrykk av det. Vi har foreslått det, og vi har foreslått de pengene vi mener er nødvendig for å dekke den utvidelsen til neste år. Jeg er veldig glad for at vi har bidratt til å gi et bedre tilbud til dem over 26 år, og det er ikke noe stort problem for meg om det blir bevilget ytterligere penger til det – det ønsker jeg også å understreke. Det er et typisk eksempel på en ordning der vi er enige om ordningen. Vi har foreslått den, den nye regjeringa har fulgt den opp – det er bra. Vi har bevilget de pengene som våre anslag viste ville være nødvendig til neste år.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:35:58]: Først vil jeg takke for et godt innlegg av representanten Andersen. Jeg

synes det var både reflekterende og ettertenksomt, og han har en veldig konstruktiv holdning. Vi kan vel være flere partier som kaller oss for konstruktive opposisjonspartier i denne salen. Når en først er i den fasen at en tenker hva man kan gjøre bedre og være konstruktive samarbeidspartnere, er jeg opptatt av hva representanten Andersen ser at man ikke fikk til godt nok de siste åtte årene. Jeg opplevde et stort engasjement som Kristelig Folkeparti delte, og vi hadde gode diskusjoner og debatter om å ta ting videre. Hva er det representanten ser at man ikke kom langt nok på, og som man ønsker å sette trykk på nå?

Dag Terje Andersen (A) [09:36:44]: Der kan jeg være så ærlig og si at det ville tatt mye mer enn ett minutt å gå inn på alle punktene – særlig når representanten sier «kom langt nok», for det er det som ofte er poenget.

Jeg vil ta et eksempel: Vi har positiv utvikling når det gjelder sykmeldinger i Norge, men det har ikke kommet langt nok når det gjelder utviklingen på antallet som er sykmeldt, for å ta et veldig konkret eksempel. Jeg ser også, etter selv å ha sittet med ansvaret for Nav-reformen på en av etappene, at det stadig vil være behov for å justere i forhold til de erfaringene man vinner i utviklingen av Nav. Når det gjelder virkemidler, er alle enige om at vi må komme lenger på IKT innenfor Nav, f.eks.

La meg ta et eksempel ut fra de erfaringene jeg selv har gjort meg: Noen steder i Nav – i enkelte kommuner – er det sånn at de har to ledere, en fra staten og en fra kommunen. Jeg kan være så ærlig og si at jeg tror ikke det er løsningen for framtida. Jeg tror man trenger én leder på hvert Nav-kontor for å ta det som et eksempel. Her kan man diskutere mye mer.

Sveinung Rotevatn (V) [09:38:01]: Eg har lagt merke til at Arbeidarpartiet denne hausten har vorte veldig oppteken av såkalla trygdeeksport. Det er forståeleg, det er ei takknemleg oppgåve å vere kritisk til velferdsytingar så lenge dei går til utlendingar.

Spørsmålet er derimot kor stort det problemet eigentleg er – t.d. utgjør eksporten av kontantstøtta, som Arbeidarpartiet har snakka mykje om, drygt 20 mill. kr i året. Merkesmda dei – med respekt å melde – ganske små summene får, samanlikna med langt større utfordringar, er påfallande. Kva med alle milliardane vi brukar på å tidlegpensjonere arbeidsføre menneske gjennom AFP-ordninga, t.d., for ikkje å snakke om dei milliardane vi brukar på å betale for OECD-området sitt høgaste og dyraste sjukefråvær?

Spørsmålet mitt er om ikkje Arbeidarpartiet kanskje burde vere litt meir urolege for dei verkeleg store summene i offentlege velferdsbudsjett, og ikkje berre dei relativt små summene som går til utlendingar.

Dag Terje Andersen (A) [09:39:00]: Arbeiderpartiet er opptatt av både store og små summer fordi vi er opptatt av de resultatene det gir for mennesker, og ikke først og fremst bare summene. Når vi er veldig opptatt av og sto bak innføringen av AFP-ordningen, er det et eksempel på det. Jeg har selv stått i arbeid sammen med folk som har vært så utslitt i 65-årsalderen, at de måtte kaste opp to–tre

ganger om dagen, men de hadde ikke mulighet til å gå av på en verdig måte. Det er AFP-ordningen som Venstre nå utmerker seg med å angripe. Dere angriper ordninger som skal gjelde for slitne folk i arbeidslivet. Det er der dere setter inn støtet.

Til trygdeordninger og forholdet til utlandet kan jeg si at jeg hadde gleden av å nedsette Brochmann-utvalget i sin tid, og jeg anbefaler representanten å gå inn i Brochmann-utvalgets vurderinger, som ikke bare handler om problemet trygdeeksport. Det handler om hvordan vårt trygdesystem passer til et nytt, moderne samfunn, der det ikke bare kommer arbeidskraft til Norge som vi må slåss for at ikke skal utsettes for sosial dumping, men der det er normalt at nordmenn i større grad jobber i utlandet.

Det er det vi ønsker å møte med de diskusjonene vi har når det gjelder framtidens trygdesystems tilpasning til den nye virkeligheten.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Men før representanten Andersen går og setter seg, lurer presidenten på om han kanskje har tenkt å fremsette noen forslag.

Dag Terje Andersen (A): Ja, opptil fire. Takk for påminnelsen.

Presidenten: Presidenten er enig med representanten Andersen i at det er krevende å skifte roller (munterhet i salen).

Erlend Wiborg (FrP) [09:40:42]: Det er flere av oss som er glad for at det er flere som har skiftet roller i denne sal nå den senere tid.

Det er to saker komiteen behandler her i dag. Jeg er saksordfører for sak nr. 2 om pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer for 2012. Jeg skal ikke gå nevneverdig inn på den, annet enn å si at komiteen er samlet om å registrere at ordningen gjennomføres som forutsatt og også har et lite mindre forbruk i forhold til budsjett.

Men så til den store og viktigste saken, budsjettinnstillingen fra arbeids- og sosialkomiteen. Jeg vil begynne med å få takke komiteen for godt samarbeid om budsjettet. Vi har hatt relativt kort tid på oss på grunn av ny regjering og tilleggsproposisjonen. Komiteen har også bestått av mange ferske representanter, men sammen har vi klart å komme i mål, med god hjelp av komitésekretærer og andre.

Det som kjennetegner hele ansvarsområdet til arbeids- og sosialkomiteen og budsjettet vårt, er at det berører alle innbyggere i samfunnet. Alt vi gjør, om det er på arbeidssiden eller sosialsiden, har betydning for innbyggerne. Da er jeg veldig glad for at vi nå har fått et taktskifte i politikken, for at vi nå har en regjering som spiller på lag med alle partene i arbeidslivet, og ikke kun en av partene.

Jeg er glad for at vi nå har en regjering som også står på lag med dem som står utenfor arbeidslivet, og ser på hvordan vi kan få dem inn i arbeidslivet. Det å trygge arbeidsplasser og gjøre arbeidslivet mer fleksibelt og tilpasset det

moderne arbeidsliv er avgjørende for å kunne opprettholde velferden i samfunnet også i årene fremover.

Vår jobb her på Stortinget må være å tilrettelegge for dem som faller utenfor arbeidslivet. Da er jeg veldig glad for at regjeringen og Stortinget her i dag øker antall tiltaksplasser for funksjonshemmede med 1 000 flere enn Stoltenberg-regjeringen foreslo, totalt sett en økning i tiltaksposten for funksjonshemmede med 3 000. Det er også viktig når vi vet hvor stor ubenyttet arbeidskraft vi har. Gjennom mine år som politisk aktiv har jeg også vært i kontakt med mange som står utenfor arbeidslivet, men som har et brennende ønske om å kunne få bruke noe mer av sin restarbeidsevne, og da er tiltaksplasser, lønns-tilskudd og andre tiltak viktige. Da er jeg glad for at regjeringen er klar på det, og at man også viser retning i dette budsjettet.

Når det gjelder antall tiltaksplasser, kan man alltid diskutere hvilket nivå som er riktig. Men regjeringen har vært klar på at den selvfølgelig alltid vil følge den økonomiske situasjonen og situasjonen man har i arbeidsmarkedet til enhver tid, og er også beredt til å gjøre justeringer og ta grep hvis det blir nødvendig. Det er jo noe Stortinget har gjort før. Da finanskrisen inntraff, vedtok et samlet storting å iverksette mange tiltak med bakgrunn i den nye situasjonen vi da var oppe i.

Men samtidig er jeg enig i – og man skal ikke nødvendigvis ha en stor debatt om det konkret – at det ikke er et mål i seg selv å bevilge mest penger. Det er også derfor debatten, når noen blir kritisert for å bruke mer eller mindre innenfor arbeids- og sosialfeltet, er litt underlig, da veldig mye av det vi behandler, faktisk er overslagsbevilgninger, og det dermed er behovet som avgjør.

Hele saksområdet til arbeids- og sosialkomiteen er komplekst og omfattende. Næringslivet, og ikke minst mange enkeltindivider i samfunnet, møter i sitt møte med Nav eller andre offentlige instanser altfor ofte et komplisert system og et byråkrati som gjør at ikke alle nødvendigvis alltid får det tilbudet eller de ytelsene de har krav på. Da er jeg glad for at vi her i dag begynner arbeidet med å avbyråkratisere samfunnet, og fortsetter arbeidet med å forenkle samfunnet, noe som er viktig for både næringsliv og alle enkeltpersoner.

Jeg ser frem til en god og spennende debatt her i dag. Det området vi diskuterer, er kanskje der de politiske skillelinjene kommer til å være tydeligst, for vi har utfordringer. Selv om mye er bra i Norge, har vi en utfordring med at altfor mange står utenfor arbeidslivet. Da er det viktig at vi får et mer fleksibelt og moderne arbeidsliv, tilpasset det moderne samfunnet.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [09:45:55]: Dag Terje Andersen var i sitt innlegg inne på en av de største valgkampsakene til Fremskrittspartiet, nemlig motstanden mot pensjonsforliket, eller for å si det med Fremskrittspartiets egne ord – det store pensjonsranet. Da var det neppe pensjonsordninga for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer de hadde i tankene. Det såkalte pensjonsranet ble ikke

nevnt i innlegget fra Fremskrittspartiets hovedtalsperson, og det er kanskje ikke uten grunn.

Er det fortsatt slik at Fremskrittspartiet likestiller pensjonsforliket med et ran av landets pensjonister, og hva vil i så fall Fremskrittspartiet gjøre med det nå som de sitter med makta, til og med på toppen, i Finansdepartementet?

Erlend Wiborg (FrP) [09:46:36]: Vi i Fremskrittspartiet er fortsatt imot pensjonsforliket, og vi mener at pensjonsforliket, som Arbeiderpartiet sto i spissen for, ikke var korrekt. Vår politikk ligger fast der.

Men så er det sånn at Fremskrittspartiet ikke har flertall alene. Vi er avhengig av å samarbeide med andre partier. Men jeg er veldig glad for at regjeringen har vært så tydelig på at man skal begynne å gå igjennom flere områder, bl.a. avkortninger mellom gifte og samboende pensjonister, som Arbeiderpartiet har vært en varm forsvarer av. Jeg er glad for at vi får redusert det fra 15 pst. til 10 pst., noe regjeringen nå har forpliktet seg til å gjøre.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:47:29]: Representanten Wiborg sa at vi har fått en regjering som «står på lag med dem som står utenfor arbeidslivet». Det er rimelig kjekt sagt. Å stå på lag med dem som står utenfor arbeidslivet, betyr at de folkene skal inn i arbeidslivet. Dette er et utsagn som kan måles framover, som vi får se hvordan det går med.

Men mitt spørsmål er knyttet til det samme som jeg spurte Høyres hovedtaler om, nemlig det å skape et velfungerende arbeidsmarked som er avgjørende for at hver enkelt skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner. Det er så fint, det er så besnærende og det er så hyggelig. Når en sier sånt, må en i hvert fall ha en klarhet i: Hvor går utviklinga? Går det i retning av dette målet, eller går vi nå vekk ifra det – ja eller nei?

Erlend Wiborg (FrP) [09:48:34]: Regjeringen og det nye flertallet er nå helt klar på at veldig mye er bra i Norge. Det er takket være skiftende regjeringer og skiftende stortingsflertall gjennom mange år.

Men det er fortsatt mange som ikke opplever å kunne få oppfylt sine drømmer. Det er fortsatt mange, som jeg var innom i mitt hovedinnlegg, som står utenfor arbeidslivet, som har lyst til å være en del av arbeidslivet. Da handler det om å iverksette tiltak som gjør at flere kan komme inn i arbeidslivet, gjennom å forenkle, gjennom å avbyråkratisere Nav og gjennom å sørge for at folk får den hjelpen og støtten de skal ha.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:49:25]: Der er mange grunner til at mennesker faller ut av arbeid, havner i fattigdom og opplever sosial nød og utenforskap.

En av grunnene er spilleavhengighet. I Norge er det opp mot 80 000 mennesker som sliter med spilleavhengighet. Jeg har registrert at representanten Wiborg har et stort engasjement for å tillate spill av poker, og at han i disse dager visstnok spiller om 1 mill. kr med en av Norges beste pokerspillere. Representanten skal selvsagt få lov til å spille poker og ha et stort engasjement for å gjøre det lovlig,

men jeg håper virkelig at representanten også har et stort engasjement for å hjelpe dem som sliter med det, sånn at en kan hindre at de spiller vekk store inntekter og på den måten kanskje havner i fattigdom, opplever å miste arbeidet, at familien går i oppløsning osv. Så jeg vil gjerne utfordre representanten på det: Når han har så stort engasjement for å spille, har han da også et stort engasjement for å bekjempe spilleavhengighet?

Erlend Wiborg (FrP) [09:50:26]: Ja, jeg har et stort engasjement for å bekjempe spilleavhengighet. Det er akkurat derfor jeg mener at når det gjelder f.eks. poker, er det bedre å få det inn i regulerte og trygge rammer i Norge, der vi også kan sette beløpsgrenser osv., enn at det er som i dag, når 500 000 nordmenn spiller på utenlandske nettsider.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [09:50:58]: Det er nesten sånn at jeg lurer på om regjeringen har lyst til å spille litt poker med de usikre arbeidsplassene som regjeringen vil ha, i og med at den går inn for flere midlertidige ansettelse. Dette gir utrygghet for lønsmottakerne, det gir utrygghet for familiene, og det gir utrygghet knyttet til den jobben de skal gå til. Det vil også ha konsekvenser for økonomien deres. Hva tror representanten Erlend Wiborg bankene vil si til de lønsmottakerne som kommer og ber om lån til sine hus og til sine familier, med disse mange nye midlertidige ansettelsene?

Erlend Wiborg (FrP) [09:51:52]: Midlertidig ansettelse er ikke det vi diskuterer her i dag, og heller ikke i budsjettet. Men på generelt grunnlag kan jeg si at regjeringen er også klar på at det er faste ansettelse som skal være hovedregelen. Akkurat det at vi ønsker et mer fleksibelt arbeidsliv, handler om å gjøre døren videre, slik at flere av dem som i dag ikke har noe arbeid – og dermed ikke har mulighet til å få lån i banken til å realisere boligdrømmen osv. – skal få mulighet til å få seg en jobb, så de også skal få mulighet til å kunne ta opp det lånet de er ute etter. Så handler dette også om å sørge for å sikre arbeidsplassene, og da er jeg glad for at regjeringen nå bedrer rammebetingelsene for bedriftene gjennom å redusere bedriftsbeskatningen, komme med bedre samferdselsløsninger og skape et mer fleksibelt arbeidsliv. Det tror jeg vil trygge flere arbeidsplasser enn hva som er tilfellet i dag, når vi har altfor mange som står utenfor arbeidslivet.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:53:01]: Det interessante med debatten i arbeids- og sosialkomiteen er at en diskuterer poster som de aller fleste egentlig skulle ønske kanskje kunne senkes, iallfall på de fleste områdene, fordi en har en helhet i politikken når en snakker om velferdssamfunnet, og en egentlig skulle flyttet midlene fra behandling eller fra hjelp til dem som har falt utenom, til å bekjempe at folk faller ut. Derfor er også utgangspunktet for Kristelig Folkeparti i debatten mer helhetlig, at vi må sikre et godt velferdssamfunn, der en er god på in-

kludering, på å skape livskvalitet, som bygger samfunn nedenfra, og der en har gode og trygge fellesskap.

Fellesskap for Kristelig Folkeparti er mer enn bare staten. Det kanskje viktigste fellesskapet er familien. Skaper vi trygge familier og gode oppvekstvilkår, er mye av arbeidet gjort for å sikre at en gjør det godt på skolen, at en lykkes i arbeidslivet osv.

Livskvalitet er også et stikkord når en diskuterer alt fra arbeidsledighet til å falle ut av arbeidslivet, til å havne i uføre osv., fordi familier som henger sammen, ofte har det mye bedre. Problemet med sykmeldinger kan skyldes forhold på jobben, men det kan også skyldes forhold på hjemmebane, og derfor er mange av debattene vi møter i dag, viktige også i andre komiteer.

Men når en diskuterer utgangspunktet, er arbeid kanskje nøkkelen, eller essensen. Å få lov til å bidra, ha mulighet til å bidra med de egenskaper vi har, er viktig for hver enkelt av oss, men det er viktig også for samfunnet at flest mulig bidrar til fellesskapet, og at vi samtidig har gode sikkerhetsnettverk for dem som faller utenfor. Et eksempel på å sikre at flest mulig kan ha et arbeid å gå til, er det å sikre samfunnet mot sosial dumping, å sikre at de bransjene og de bedriftene vi har, faktisk holder seg til loven, og at ikke de useriøse konkurrerer ut de seriøse. Vi må også satse enda mer av ressursene på forskning, på å legge til rette for gode vilkår for gründerne, sikre infrastruktur osv. for å sikre at næringslivet har det godt.

Når vi først diskuterer dem som har falt utenfor, og hvordan vi kan hjelpe flere tilbake, er kampen mot utenforskap stikkordet. I dag er det over 600 000 i arbeidsfôr alder som er falt ut av arbeid. Det er mennesker med nedsatt funksjonsevne. Mange av dem skulle ønske at de på tross av funksjonshemningene kunne bidra, men vi har for høye barrierer til å slippe dem inn. Derfor er jeg glad for at komiteen er så tydelig på å følge opp, når en nå ratifiserer FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne, og også, som andre har vært inne på, sikrer hjelpemidler til fritidsaktiviteter også for dem over 26 år.

Så er det en gruppe med nedsatt arbeidsevne. Over 200 000 mennesker er definert i den gruppa, som altså trenger hjelp av Nav for å komme tilbake. Jeg er glad for at komiteen har valgt å prioritere den gruppa når det gjelder tiltaksplasser, at en har økt andelen med 3 000. Det betyr at det er enda flere som kan få den hjelpen de trenger for å komme tilbake. Det mener jeg er en oppgave som komiteen og Stortinget må prioritere. Men det bringer oss tilbake til det forebyggende. I dag tidlig startet presidenten med å minnes Nelson Mandela. En av uttalelsene hans er: Utdanning er det viktigste våpen hvis vi vil oppnå forandring i verden. Ikke bare for å oppnå forandring i verden, men for å oppnå forandring når det gjelder å lykkes med å komme ut i arbeid, hindre at en faller ut, er utdanning en av nøklene – det være seg ved å klare å hindre drop-out eller ved å klare å gi dem som har falt ut, og som i dag går på ulike stønader, hjelp til å komme tilbake.

For Kristelig Folkeparti er også fattigdomskampen et av de viktige punktene, som vi ønsker å prioritere. Der er arbeid nøkkelen. Men det er også en del som ikke klarer å

komme tilbake igjen i arbeid, og som lever i fattigdom, og vi vet at antallet barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, er over 100 000 hvis en bruker EUs definisjon. Derfor er jeg glad for at regjeringa har varslet en tiltakspakke som er rettet inn mot barn som vokser opp i fattige familier. Jeg er også glad for at Kristelig Folkeparti, Venstre, Høyre og Fremskrittspartiet har bevilget 5 mill. kr mer til frivillige organisasjoner. – Og da var tida ute.

Presidenten: Det var den, men det er replikkordskifte, så det er mulighet til å komme med flere gullkorn da.

Anette Trettebergstuen (A) [09:58:14]: Representanten Ropstad har markert seg som en tydelig politiker i fattigdomsdebatten, og jeg opplever også at representanten Ropstads parti, Kristelig Folkeparti, er på linje med Arbeiderpartiet med hensyn til at små forskjeller mellom folk er en verdi vi streber etter i et samfunn. Siden 2005 har også forskjellene gått ned. Men vi ser at i høst vedtar vi et budsjett som vil bidra til å øke forskjellene, bl.a. med en skattepolitikk der de som tjener mest, får store skatteuttak, mens vanlige folk på vanlige lønninger sitter igjen med noen skarve kroner. I tillegg ser vi også at regjeringen kutter til familiene til de fattige barna, som representanten Ropstad nå brukte siste delen av innlegget sitt på å snakke om, gjennom store kutt i overgangsstøtten, en stønad som representanten Ropstad og Kristelig Folkeparti tidligere har vært varme forsvarere av. Mener representanten Ropstad at det er heldig eller uheldig at vi nå vedtar et budsjett som øker forskjellene mellom folk, og hva synes representanten om kuttene i overgangsstøtten?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:59:34]: Når det gjelder overgangsstøtten, er det, som representanten Trettebergstuen sier, vel kjent hva Kristelig Folkeparti mener om den.

Når det gjelder økte forskjeller, er jeg ikke enig i premissene. Det er fordi, som jeg var inne på i starten av mitt innlegg, arbeid er nøkkelen også til veien ut av fattigdom. Dermed tror jeg også at hvis en klarer å innrette skatteletter på en måte som gjør at det kan skape vekst for bedriftene og kan sikre næringslivet, vil det skape arbeidsplasser.

Historiebeskrivelsen er også sånn – og der er jeg helt enig med Arbeiderpartiet – at det har vært viktig å bekjempe forskjeller, og små forskjeller er bra for samfunnet. Men så har vi også sett at det antallet som lever i fattigdom, dessverre har økt. Derfor mener jeg at det å målrette innsatsen sånn som det f.eks. er varslet i samarbeidsavtalen, gjennom en tiltakspakke for barn som vokser opp i fattige familier, også er noe av nøkkelen til å hjelpe den gruppa – altså at en målretter innsatsen.

Stefan Heggelund (H) [10:00:46]: Jeg har lyst til å takke representanten Ropstad for et veldig godt innlegg.

Vi har det bra i Norge, men vi er ikke uten utfordringer. Blant annet ser vi en ledighet blant unge som er nær tre ganger høyere enn den samlede ledigheten. Jeg kunne godt

tenke meg å høre representanten Ropstads refleksjoner om hvordan vi kan løse denne utfordringen.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:01:11]: Takk for et godt spørsmål.

Det er helt riktig som representanten sier, at ungdomsledigheten er altfor høy, og det er kanskje enda mer alvorlig ettersom det er starten på yrkeskarrieren og det er fare for at en dropper helt ut. Som jeg var inne på i mitt innlegg, er f.eks. kampen mot frafall, drop-out, viktig. For å bruke matematikken til kunnskapsministeren er det vel en av tre, eller nesten en av fire, som dropper ut, og det er viktig å bekjempe. Da kan en f.eks. gjøre det lettere å ta kompetansebevis – og ikke fullt fagbrev – slik at en kan få iallfall noen papirer som sikrer jobb.

Når det gjelder lærlinger, har Kristelig Folkeparti vært opptatt av iallfall å senke arbeidsgiveravgiften. Det kan være ett innspill.

Jeg tror det handler om tidlig innsats. Det betyr også at hvis en dropper ut, skal en istedenfor at man bare får sosialhjelp og «that's it», kreve aktivitet eller tilby aktivitet, at en kommer på arbeidsmarkedstiltak, og at en får hjelp enten gjennom utdanning eller gjennom arbeid. Det vil være noen tiltak som jeg tror vil fungere.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:02:23]: Siden Kristelig Folkeparti ikke prioriterte å være representert i arbeids- og sosialkomiteen, har en jo ikke egne merknader. Men det er et ektefødt engasjement i Kristelig Folkeparti for – som representanten sa – at alle må få mulighet til å delta i arbeidslivet. Det er sagt bestandig. Noen mener mer med det enn andre. Kristelig Folkeparti mener mer med det. Dette blir sagt i en tid hvor vi har en historisk høy reallønnsutvikling. De vellykkede gjør det bedre på alle måter, materielt sett i hvert fall.

Spørsmålet mitt er knyttet til Kristelig Folkepartis virkelighetsforståelse i forhold til det å gi folk mulighet til å delta i arbeidslivet. Er Kristelig Folkepartis virkelighetsforståelse i dag at utviklinga går i retning av Kristelig Folkepartis mål om at flere får delta i arbeidslivet, eller går utviklinga i motsatt retning?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:03:27]: Takk for et interessant spørsmål. Jeg leste med stor interesse merkna- den fra Senterpartiet som berører noe av dette.

Noe av kritikken de siste årene har gått på at andelen mennesker som er i arbeid, faktisk har gått ned. En har sett at en har fått en arbeidsinnvandring som har bidratt til å løse mange av utfordringene våre, men det har også betydd at mange av arbeidsinnvandrerne har tatt de jobbene som har blitt skapt.

Jeg er opptatt av at vi på den ene siden trenger arbeidsinnvandringen, og på den andre siden må vi gjøre det lettere å inkludere. Da er det noen av de tiltakene som jeg snakket om i mitt innlegg, som jeg tror vil muliggjøre at en hjelper dem som kanskje ikke er like friske og spreke og klare for å ta en jobb som noen karikerte unge svensker er. Dermed vil sånne tiltak være viktige.

Jeg er glad for at representanten Lundteigen i sine

merknader løfter opp f.eks. bedre vilkår for selvstendig næringsdrivende, som jeg tror er ett tiltak som vil kunne gjøre at flere kan skape sin egen arbeidsplass, som vil være viktig.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:04:42]: Det er jo hyggelig å treffe på Ropstad, selv om han ikke er med i komitéarbeidet!

Jeg har den klare oppfatningen at læreboka til Kristelig Folkeparti er Bibelen. Der står det:

«For på seks dager laget Herren himmelen og jorden, havet og alt som er i dem; men den sjuende dagen hvilte han.»

Kristelig Folkeparti har valgt å gi sin velsignelse til en regjering som vil ta bort hviledagen, slik at folk skal måtte arbeide på søndagen. Jeg lurer nå på om Kristelig Folkeparti ikke tror på Bibelen som lærebok lenger. Men hva vil Kristelig Folkeparti gjøre for å hindre at hviledagen ikke fortsatt blir en felles fridag for alle?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at det er viktig at man holder seg innenfor saksområdet. Jeg synes kanskje dette ligger i grenseland av saksområdet, men representanten Ropstad skal få anledning til å svare.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:05:39]: Gode president! Jeg synes det er et interessant og godt spørsmål – og morsomt spørsmål.

Jeg må si at jeg egentlig allerede har forsømt meg litt, fordi vi aksepterer at veldig mange jobber på søndag i dag, det være seg sykepleiere eller de på bensinstasjonene osv. Men til kjernen i spørsmålet, om vi ønsker søndagsåpne butikker: Kristelig Folkepartis klare syn på det er nei. Det er ikke nødvendigvis på grunn av Bibelen, det er på grunn av at arbeidstakerne sier nei. Egentlig sier også næringslivet nei. Flertallet i befolkninga sier nei.

Vi tror at det er viktig å ha en annerledes dag der familien f.eks. kan være samlet istedenfor at en går på shopping. Jeg tror heller ikke at det vil være et godt tiltak for næringslivet, for det vil bare bidra til økte kostnader, iallfall for mange.

Da er det heldigvis sånn at vi har en mindretallsregjering som trenger flertall i Stortinget. Derfor er det viktig at Kristelig Folkeparti og Venstre jobber godt sammen, sånn at en sammen med resten av opposisjonen kan hindre at en bidrar til endringer som verken arbeidstakerne, arbeidsgiverne eller folket ønsker.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:06:57]: Enhver debatt som skal forme samfunnet, må bygge på en felles virkelighetsforståelse, en felles virkelighetsforståelse i dette tilfellet omkring arbeidslivet – hva er det som skjer, hvordan går utviklinga – en felles virkelighetsforståelse omkring sosialpolitikken – hvordan utvikler de trygghetsordningene vi har, seg. Virkelighetsforståelsen i denne salen er når det kommer til stykket, svært ulik. Dermed blir sjølsagt også politikken forskjellig.

Det som skjer etter Senterpartiets vurdering i dag, er at arbeidslivet endrer seg svært raskt. Vi får en stadig sterkere todeling. Vi får en todeling med mange som har ordnede arbeidsforhold, med mye fri, høye inntekter og stigende realinntekter. Det er på stell, det er i orden. Samtidig får vi en stadig større gruppe med uoversiktlige arbeidsforhold, ansettelser på kontrakt og til og med fallende inntekter. Det er en svært krevende utfordring i arbeidslivet.

Vi vet at rollene i arbeidslivet er viktig for folks andre roller i hverdagslivet. For Senterpartiet er et arbeidsliv bygd på trygghet, likeverdighet og jevnbyrdighet, bygd på produksjon av varer og tjenester som er større enn forbruket, helt sentralt. Det er helt sentralt for oss at et pliktoppfyllende, faglig dyktig menneske i arbeidslivet får alminnelig respekt og nikk for sitt arbeid. Sånn skal det være.

Alle yrker er kunnskapsyrker. Teoretiske yrker er til for at du skal bli en bedre praktiker.

Det er en omfattende politisk tilrettelegging i arbeidslivet gjennom lover, forskrifter, skatter og avgifter både overfor arbeidsgivere, sjølstendig næringsdrivende og, sjølsagt, overfor lønnsinntakere. Politikkenes rolle er å korrigere og styre markedskreftene. Hovedutfordringa i norsk politikk i dag er en økt respekt for de praktiske yrker. Jeg vil si det så sterkt: Det er en økt respekt for de praktiske yrker, og det er videre å gi folk mulighet til å delta i arbeidslivet med sin arbeidsevne når en har nedsatt arbeidsevne.

Derfor er det viktig å satse på lønnskudd overfor arbeidsgivere. Derfor er det viktig å satse på varig tilrettelagte arbeidsplasser for de mange ungdommer som har et handikap fra fødselen, kanskje. Når disse ungdommene er ferdig med videregående skole, skal det være en sømløs overføring til varig tilrettelagte arbeidsplasser. Det skal ikke være bevilgningene som avgjør når disse ungdommene får sin plass i arbeidslivet. Derfor prioriterer Senterpartiet varig tilrettelagte arbeidsplasser og lønnskudd overfor arbeidsgivere som tar ansvar for personer med nedsatt arbeidsevne.

Det er en historisk høy arbeidsinnvandring i Norge i dag gjennom de store østutvidelsene i 2004. I 2012 var netto arbeidsinnvandring på 47 343 personer – historisk høyt. Økt bruk av innleid arbeidskraft og stadig mer uoversiktlige arbeidsforhold, bl.a. mange ledd i kontraktskjedene, gjør det vanskeligere å kontrollere om relevant lov- og regelverk og lønns- og arbeidsforhold følges. Dette er en virkelighet som blir altfor lite diskutert i denne salen. Derfor fremmer Senterpartiet, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bl.a. forslag om at det ikke skal være mer enn tre ledd i kontraktskjeden for leverandører som tildeles offentlige anbud, at regjeringen fremmer ytterligere forslag for å motvirke omfanget av unngåelse av norske lønns- og arbeidsvilkår i enkeltbransjer, og at Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å sikre økt samhandling og koordinering mellom ulike offentlige etater for å avdekke mer av skatte- og trygdekriminaliteten.

Arbeidstilsynet har en hovedrolle. Arbeidstilsynet skal påse at arbeidsmiljølovens bestemmelser blir fulgt, en arbeidsmiljølov som mange var stolt av – Senterpartiet og

de andre rød-grønne er fortsatt stolt av den – som vi skal hegne om, og som vi skal utvikle som et godt redskap for å få ordnede forhold.

Vi har nå nasjonale satsinger innenfor renhold, helse og sosial og bygg og anlegg. Spesielt innenfor bygg og anlegg er det bekymringsfullt, og en samlet komité sier at en nå må få en mer kraftfull innsats mellom politi, skatteetat og arbeidstilsyn, og en mer kraftfull innsats ute på arbeidsplassene, slik at en kan ta affære for å hindre at vi går fra sosial dumping til kriminalitet. Dette ber jeg ministeren om å følge spesielt med på.

En av de store oppgavene nå er at Arbeidstilsynet gjør en bedre jobb, og at en bruker de hovedverneombudene og dem som er ute på arbeidsplassene, til å hjelpe til med å sikre at det blir anstendige forhold. Det vil alle parter være tjent med.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bente Stein Mathisen (H) [10:12:10]: Representanten Lundteigen viser i sine merknader til det store omfanget av nettoinnvandring som har skjedd de siste årene, med en bekymring for både lønnsdannelse og utestengelse av arbeidskraft som allerede finnes i Norge. Holden-utvalget, som er nedsatt av den rød-grønne regjeringen, presenterte denne uken en rapport hvor de viser til at arbeidsinnvandringen har gitt Norge tilgang på arbeidskraft i næringer der det er stor knapphet på relevant arbeidskraft, som bl.a. i bygg og anlegg og i helse og omsorg. Dette har dempet flaskehalsproblemer i enkelt næringer i perioder med høy aktivitet i økonomien, og dermed også dempet presset på lønningene, både i disse næringene og i økonomien samlet.

Hvilke faktorer mener representanten Lundteigen at Holden-utvalget har oversett? Hvilken virkelighetsforståelse og analyse ligger til grunn for Lundteigens konklusjon om at utenlandsk arbeidskraft medfører utestenging av norsk arbeidskraft?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:13:00]: Jeg er glad for spørsmålet.

Ethvert land må ha et ansvar i den store økonomiske politikken for å organisere samfunnsøkonomien på en slik måte at det er rimelig samsvar mellom de ressurser en har, og de oppgaver en skal løse. Det er en første utfordring. Hvis man organiserer økonomien slik at man legger til rette for å skulle løse mange flere oppgaver enn det man har mennesker til i landet, må man være klar over de konsekvenser det innebærer. Det har vært utviklinga i det siste.

Den arbeidsinnvandringa en har fått, har kommet i bransjer med slike lønns- og arbeidsvilkår at få nordmenn vil utdanne seg i dem. Dette står for Senterpartiet som en stor utfordring. Når vi f.eks. nå er i en situasjon hvor vi nesten ikke får faglærte malere med etnisk norsk bakgrunn, er det et tap for det norske samfunn. Vi trenger at alle ungdommer får realisert sine visjoner og drømmer, og

da må en kunne få en faglært utdanning og en god arbeidsplass seinere. Da har vi med den store organiseringa av arbeidslivet og samfunnsøkonomien å gjøre.

Tor André Johnsen (FrP) [10:14:17]: Lundteigen er tydeligvis opptatt av viktigheten av å gi folk mulighet til å kunne delta i arbeidslivet, så jeg har en replikk akkurat på det.

I de få ukene Solberg-regjeringen har sittet ved makten, har Senterpartiet flittig kritisert oss for det vi ikke har gjort. Jeg må da minne om at Solberg-regjeringen har sittet i omtrent åtte uker, mens Stoltenberg-regjeringen faktisk satt i hele åtte år.

Et viktig mål for å få flere i jobb er at det skal lønne seg å jobbe. I denne sammenheng er det viktig å jobbe for at flere uføre kan få delta i arbeidslivet. Undersøkelser fra Nav viser at flere tusen uføre faktisk ønsker å arbeide. Det vil være til nytte og glede for de uføre og også for samfunnet. Følgelig lurar jeg på hvorfor ikke representanten gjorde mer for å bidra til at flere uføre kunne få muligheten til å arbeide da Lundteigen var i posisjon, og hans parti var i regjering.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:15:13]: Jeg har ikke kritisert den mørkeblå regjeringa for hva den har gjort hittil. Så urimelig er jeg ikke.

Det som blir tatt opp her, er spørsmålet om det skal lønne seg å jobbe. For at det skal lønne seg å jobbe for de menneskene som er i en situasjon med delvis trygd og delvis jobb, må en enten ha bedre betaling for jobben eller lavere sosiale ytelser. Det har Fremskrittspartiet og regjeringa ennå ikke sagt noen ting om.

Jeg håper at de legger til rette for at ytelsene skal sikres, og at det samtidig skal bli bedre forhold i de yrkene og på de arbeidsplassene som de her skal ut i, for derigjennom å få lønnsomhet i det å jobbe. Men jeg er spent på hva som blir regjeringas svar, om det innebærer lavere sosiale ytelser og ingen forbedring av lønns- og arbeidsvilkår for de menneskene vi her snakker om. Det frykter jeg, men tida vil vise.

Sveinung Rotevatn (V) [10:16:25]: I sine merknader til innstillinga og i dagens innlegg slår representanten Lundteigen og Senterpartiet an ein svært kritisk tone mot arbeidsinnvandring. Det blir framstilt som eit stort problem at ein så stor del av sysselsetjingsveksten dei siste åra har kome som følgje av arbeidsinnvandring. Det blir dratt nokre tendensiøse linjer til organisert kriminalitet og sosial dumping.

Eg vil gjerne utfordre representanten Lundteigen til for ein gongs skuld å seie noko pent om arbeidsinnvandring. Er det f.eks. ikkje grunn til å gle seg over at mange fleire velferdsoppgåver kan bli løyste og verdiar bli skapte som følgje av at våre medeuropearar kjem hit for å jobbe? Er det ikkje bra at innvandringa bidrar til å styrkje norsk konkurransekraft ved å halde lønns- og kostnadsveksten i sjakk? Er det ikkje bra at når arbeidsløysa er høg i andre land, har kompetente arbeidarar moglegheit til å skape verdiar for Noreg i staden for å belaste heimlege sosialbudsjett?

Eg vil utfordre representanten Lundteigen til i alle fall å seie seg delvis einig i ein av dei påstandane.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:17:25]: Senterpartiet ønsker arbeidsinnvandring, men vi ønsker i større grad å regulere arbeidsinnvandringa.

Det er mye pent å si om arbeidsinnvandringa. Det er utrolig mange dyktige og arbeidsomme mennesker som står tidlig opp om morgenen og gjør et godt dagsarbeid. Det er helt klart at disse menneskene gjør en flott jobb innenfor mange bransjer, som vi ellers ikke ville fått gjort.

Det er vidare klart at den store arbeidsinnvandringa holder lønns- og kostnadsutviklinga nede i enkelte bransjer, og det har konsekvenser for de nordmenn som jobber i disse bransjene. Mens for dem som ikke er i disse bransjene, har vi en galopperende lønns- og kostnadsutvikling. Dette er et krevende spørsmål som krever balanserte løsninger basert på en blandingsøkonomi. En blandingsøkonomi krever en sterk nasjonalstat, og nasjonalstaten må ha kontroll med arbeidsinnvandringa for at det over tid skal gå bra.

Sveinung Rotevatn (V) [10:18:31]: Det er klart at balanserte løysingar er viktig. Det er òg interessant å merke seg at representanten Lundteigen etter åtte år med Senterpartiet i regjering meiner at vi ikkje har ei balansert arbeidsinnvandring. Eg vil likevel påpeike éin ting, og det er at kanskje det mest ubalanserte og radikale ein kan gjere, er nettopp det Senterpartiet foreslår i sine partiprogram, og det er at Noreg skal gå ut av Schengen-avtalen og ut av EØS-avtalen. Det vil mest sannsynleg føre til ein radikal nedgang i moglegheita folk i Europa – i Sverige, i Danmark, i Tyskland og i Storbritannia – har til å kome til Noreg og jobbe som legar, som prestar, som lærarar og som helsesøstrer.

Ser ikkje Senterpartiet og representanten Lundteigen at det å gå ut av Noregs viktigaste internasjonale avtale vil få store negative følgjer for norsk velferdsproduksjon og norsk verdiskaping?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:19:31]: EØS-avtalen er ikke noen internasjonal avtale, det er en avtale mellom de land som er en del av EØS-området, så det er en europeisk avtale.

Det er historisk helt klart at vi har hatt arbeidsinnvandring til alle tider. Slik skal det være, og man har gjensidig nytte av det. Men problemet er for lite og for mye. Det er gjerne et problem. Jeg, som er biolog, vet at for lite gjødsel og for mye gjødsel skaper samme dårlige resultat. Sånn er det også delvis i politikken. En må være villig til å styre, en må være villig til å forme samfunnet i den ønskede retningen. Slik vi ser i dag, hvor forholdene økonomisk, sosialt og arbeidsmessig i Norge er *der* (peker oppover), mens andre land går *slik* (peker nedover), og med friest mulig bevegelse, skaper det sånne ubalanser at det blir svært krevende for ungdommer i Norge som ønsker å utdanne seg i en rekke fag. Det blir ikke minst krevende for dem som har delvis arbeidsevne.

Jeg venter på løsningene fra den nye regjeringa for å korrigere dette spørsmålet.

Presidenten: Presidenten tror at representanten Lundteigen også skal ta opp forslaget.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:20:37]: Det er helt riktig.

Jeg tar opp de forslagene som Senterpartiet står alene om eller er sammen med andre partier om.

Presidenten: Da har representanten Per Olaf Lundteigen tatt opp de forslagene han refererte til.

Replikkordskiftet er omme.

Sveinung Rotevatn (V) [10:21:01]: Alle skal ha fri- dom til å bruke evnene sine til det beste for seg sjølve og til det beste for samfunnet.

Like sjølvsagt som det liberale utgangspunktet er det at alle som verkeleg treng samfunnets hjelp til å leve eit verdig liv, skal få det. Derfor er Venstres budsjett eit budsjett for fleire i arbeid og færre fattige. Dette er også eit fotavtrykk vi meiner sit godt igjen i den framforhandla budsjettavtalen med regjeringspartia og Kristeleg Folkeparti, som vi gjev vår tilslutning her i dag.

At flest mogleg jobbar, har store gevinstar for samfunnet og ikkje minst for den enkelte. Arbeid er viktig for å unngå fattigdom, og tilknytning til arbeidslivet har både helsemessige og sosiale gevinstar.

I Noreg er vi i den heldige situasjonen at relativt mange har ei tilknytning til arbeidslivet – ikkje minst mange kvinner. Samtidig er vi blant landa i OECD-området der folk jobbar minst, både i timetal per år og i den forstand at svært mange jobbar deltid. Justert for deltid er den norske sysselsetjinga berre på 61 pst., noko som er lågast i Norden.

Dette er ei stor utfordring, ikkje berre i dag, men også i morgon. I framtida vil arbeidskraftbehovet stige kraftig. I 2050 vil nesten 25 pst. av innbyggjarane i Noreg vere 65 år eller eldre.

På bakgrunn av det treng vi ein målretta politikk for å få fleire hender i arbeid. Alle skal med, sa dei raudgrøne i 2005. Men etter åtte år i regjeringskontora har ein ikkje klart å få fleire med. Sysselsetjinga har knapt halde tritt med folketalsveksten, og framleis står hundretusenvis utanfor arbeidsmarknaden og er avhengig av ulike former for ytingar. Når vi veit kva for ei enorm eldrebølge vi står overfor, er det svært alvorleg.

Venstre meiner at mange av dei som ikkje kan arbeide i full stilling, likevel kan gjere ein stor innsats, f.eks. i deltidsstillingar, i tidsavgrensa oppdrag tilpassa arbeidsoppgåve o.l. Derfor vil Venstre ha ei meir fleksibel uføretrygd og meir bruk av gode ordningar, som tidsubestemt lønstilskot. Det er også viktig å leggje betre til rette for alle dei som vil starte sin eigen arbeidsplass. Venstre vil sikre sjølvstendig næringsdrivande like rettar til sosiale ordningar som andre arbeidstakarar, f.eks. retten til sjukepengar. Likestilling av sosiale rettar er ikkje minst viktig for å leggje betre til rette for kvinner som vil våge å starte eigen arbeidsplass – for seg sjølv og andre.

Fattigdom rammar enkeltmennesket, ofte uventa og tilfeldig – og av samansette årsaker. I Noreg har vi dei siste åra hatt eit enormt handlingsrom innanfor offentlege budsjett. At det handlingsrommet ikkje har vorte nytta til ein målretta innsats mot fattigdom, meiner Venstre er svært beklageleg. Særleg bør ordningar som er avgjerande for barns levevilkår vere rause. Venstres førsteprioritet er, og har vore, å nedkjempe fattigdom og helseproblem hos barn og barnefamiljar.

Samla medfører Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2014 ei bokført satsing på fattigdomskamp på om lag 1,7 mrd. kr. I beste liberale tradisjon prioriterer Venstre å gje meir til dei som har minst frå før.

Skal den norske velferdsstaten vere berekraftig også i framtida, er vi heilt avhengige av å utforme ulike ordningar, sånn at det alltid lønner seg å jobbe. Som skissert i den raud-grøne regjeringas perspektivmelding, vil kombinasjonen av ei komande eldrebølge og fallande petroleumsinntekter ganske snart skape eit stort gap mellom kva vi hentar inn, og kva vi deler ut.

Smarte land reformerer i gode tider. Noreg har alle føresetnader for å vere eit sånt smart land. Det er berre politisk vilje det står på.

Etter Venstres meining må Stortinget snart våge å ta ein samla diskusjon om nivået på ulike trygdeytningar. Særleg bør ein sjå på f.eks. sjukelønnsordninga og ordninga for varig uføre – det er svært stort gap i dag mellom dei to gruppene.

Det er også avgjerande at ein lykkast med å heve den reelle pensjonsalderen i åra som kjem. Pensjonsreforma er eit viktig steg i riktig retning, men det er fleire endringar som bør gjerast. Ikkje minst bør ein avvikle dei statlege tilskota til AFP-ordninga, som både treffer skeivt og undergrev hensiktene med pensjonsreforma.

Budsjettet vi i dag skal vedta, er etter Venstres syn eit godt budsjett for å få fleire i arbeid. Det kunne sjølvsagt vore endå betre om ein vedtok Venstres alternative statsbudsjett, men det får denne salen fleire moglegheiter til å gjere dei neste åra.

Til slutt vil eg ta opp dei tre forslaga til budsjettet som Venstre har levert.

Presidenten: Da har representanten Sveinung Rotevatn tatt opp de forslagene han har referert til.

Det blir replikkordskifte.

Fredric Holen Bjørdal (A) [10:26:11]: Representanten Rotevatn har openbert lese perspektivmeldinga som ein viss mann lesar Bibelen. Han legg denne meldinga til grunn for dei fleste forslaga frå Venstre om å byggje ned viktige velferdsordningar i samfunnet.

Eg skal ikkje ta avstand frå tala han presenterer. Problemet er kva han bruker dei til å konkludere med – at velferdsstaten ikkje er berekraftig, og at vi må svekke han.

I sitt innlegg tok representanten Rotevatn på seg ei bekymra mine og var veldig opptatt av arbeidslinja. Vi meiner jo alle at det skal lønne seg å arbeide. For meg er det då eit paradoks at Venstre omfamnar den blå-blå regjeringa, ei regjering som no går inn for dyrare barnehagar, ikkje to

barnehageopptak, styrking av kontantstøtta og som delvis opprettheld skatteklasse 2.

Mitt spørsmål til Rotevatn er då: Er desse politiske grepa i tråd med Venstres mål om at det skal lønne seg å jobbe? Og meiner Rotevatn at desse endringane styrker arbeidslinja?

Sveinung Rotevatn (V) [10:27:08]: Takk for eit godt spørsmål.

For det første: Venstre foreslår ikkje å byggje ned velferdsordninga i vårt alternative statsbudsjett, vi foreslår å gjere viktige reformer, slik at det skal lønne seg meir å jobbe og stå meir i arbeid. Men vi styrker også ordningar som treffer dei som treng det, aller mest. For eksempel styrker vi sjukelønnsordninga for gravide. Vi har ei fattigdomssatsing på 1,7 mrd. kr pluss, samanlikna med den raud-grøne regjeringa, fordi det er mange som er fattige i Noreg i dag og treng målretta verkemiddel, ikkje breie, som treffer skeivt.

Når det er sagt, skal eg adressere dei konkrete utfordringane han har – og dei er gode. Når det gjeld synet på kontantstøtte, finn ein Venstres syn på det i vårt alternative statsbudsjett. No er det ikkje slik at vi vedtar budsjettet aleine her i Stortinget, og det er andre parti som kanskje har eit litt anna syn på slike ordningar enn det vi har.

Når det gjeld skatteklasse 2, er Venstre faktisk enig med dei raud-grøne i at det på sikt er eit mål å utfase denne, at prinsippa bak er gode. Men dersom ein tar alt i ein jafs, vil det garantert føre til langt fleire fattige barn neste år. Derfor bør vi ha ein mjukare overgang med ordningar som er tilpassa dei som treng det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:28:25]: Det er helt opplagt av Venstre har en liberal tradisjon, og for mange av oss blir det også tydeligere og tydeligere at dagens Venstre i stadig større grad har en klar økonomisk liberalistisk politikk.

Det ble sagt her at det skal lønne seg å jobbe. Det er jo alle, uten å tenke nærmere over det, enig i, samtidig som det er veldig krevende når vi går inn i virkeligheten i det spørsmålet.

Jeg har lyst til å stille et spørsmål til representanten for Venstre, som går på en enslig mor med tre mindreårige barn under 18 år. Det som er hennes yrke, er reinholder. Hva ønsker Venstre at en skal gjøre i det tilfellet? Skal nivået på trygdeytelsene ned, eller skal en gjøre noe med reinholdsbransjen og inntektene der, slik at det er de som går opp, og at det dermed lønner seg å jobbe?

Sveinung Rotevatn (V) [10:29:29]: Ja, det er riktig at Venstre står i ein liberal tradisjon. Det er vi stolte av, og det burde fleire gjere. Det sikrar fridom til det enkelte mennesket, og det sikrar at vi tar ansvar for kvarande.

Ja, det skal alltid lønne seg å jobbe, og det må vi alltid ha som vårt styrande prinsipp når vi utformar pensjonsordningar, når vi utformar velferdsordningar og når vi utformar skattesystemet vårt.

Det finst mange i vårt samfunn som har ekstra utfordringar både på grunn av familiesituasjonen og på grunn av

jobben dei har. Då vil eg rå representanten Lundteigen til å gå nøye inn i det alternative budsjettet som Venstre har levert, og som er målretta nettopp for å hjelpe dei som har låge inntekter. Venstre vil f.eks. heve botnfrådraget betydeleg – ein målretta, fornuftig skattelette – auke sosialhjelpssatsane med finansiering og ta det store generelle fattigdomsgrepet på 1,7 mrd. kr. Det treffer mange som det bør treffe, og det sikrar at dei som bør ha initiativ til å jobbe meir, gjer det.

Anette Trettebergstuen (A) [10:30:52]: Representanten Rotevatn og hans parti, Venstre, har tidligere, senest i finansdebatten – og i den offentlige debatten – tatt til orde for at vi må legge til rette for økt bruk av midlertidighet for bl.a. å få plass til flere med nedsatt arbeidsevne og funksjonsevne i arbeidslivet. Dette protesterer de gruppene som organiserer disse menneskene, på det sterkeste mot.

Hva er det partiet Venstre har skjönt, og som ikke FFO, Norges handikapforbund eller de som selv sitter utenfor arbeidslivet med nedsatt funksjonsevne, har skjönt?

Sveinung Rotevatn (V) [10:31:31]: Det er riktig som representanten Trettebergstuen seier, at Venstre i sitt parti-program går inn for å opne opp noko meir for mellombelse stillingar i privat sektor og i kommunal sektor, det vil seie å gjere endringar i arbeidsmiljøloven. Vi ser fram til at regjeringa kjem med forslag til fornuftige endringar der. Dei skal vi vere med på, bl.a. fordi det legg til rette for at folk får moglegheit til å prøve seg i arbeidslivet, slik f.eks. rapportar frå Fafo har vist, og slik den siste rapporten frå SSB har vist.

Det er ikkje slik at ein skal liberalisere alt same kva. Nokre plassar meiner vi det er fornuftig å stramme inn. For eksempel når det gjeld tenestemannsloven og forholda i statleg sektor, meiner vi det er for mange mellombelse stillingar. Då har det faktisk vore fritt fram i åtte raud-grøne år, utan at ein har vilja stemme for nokon av Venstre sine forslag, f.eks. å innskrenke fireårsregelen til å bli ein toårsregel. Vi vil ha større likebehandling mellom ulike sektorar. Det betyr at ein bør liberalisere noko i enkelte sektorar og stramme inn i andre.

Anette Trettebergstuen (A) [10:32:31]: Jeg vil gjenta spørsmålet mitt, for jeg har hørt representanten Rotevatn og andre representanter fra Venstre ta til orde for mer bruk av midlertidige stillinger, fordi det skal hjelpe folk med nedsatt funksjonsevne inn i arbeidslivet.

Hvorfor er det slik at de organisasjonene som organiserer disse gruppene, som f.eks. Handikapforbundet og FFO, ikke ønsker dette tiltaket? De har troen på Stoltenberg-regjeringens tiltak med en offensiv jobbstrategi for å få hjelp til å komme tilbake eller inn i arbeidslivet.

Hva er det Venstre har skjönt, som FFO og Norsk handikapforbund ikke har skjönt, i og med at Venstre fortsatt står på at midlertidige stillinger er riktig for disse gruppene?

Sveinung Rotevatn (V) [10:33:16]: Eg trur ikkje det er noko Venstre har skjönt, som dei ikkje har skjönt, eller

omvendt, men eg trur kanskje det er ein kamp mot stråmenn. Det som Venstre heilskapleg føreslår, er bl.a. å leggje til rette for fleire mellombelse stillingar i privat sektor, men vi føreslår også fleire varig tilrettelagde arbeidsplassar og å gjere endringar i arbeidsmarknadstiltak som styrkjer forholda nettopp for dei med funksjonshemmingar. Det vil representanten Trettebergstuen sjå viss ho les Venstres alternative statsbudsjett.

Det er ikkje slik at organisasjonar som jobbar innanfor eit felt, alltid har alle argumenta for det feltet. For eksempel er ikkje LO einig i alt Venstre føreslår, som vi meiner vil sikre fleire arbeidsplassar. Det betyr ikkje at det er dårlege forslag, det betyr ofte at det er veldig gode forslag. Men vi har ein god dialog med alle organisasjonar i arbeidslivet. Eg trur at viss ein går nøye inn og les heilskapen i det vi føreslår, ser ein at det vil bidra til fleire arbeidsplassar, både for dei av oss som har alle funksjonar i orden, og for dei som treng meir tilrettelegging i arbeidslivet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:34:35]: Jeg er også skårunge i dette arbeidet, men det har vært en fornøyelse, og vi har hatt et godt samarbeid i komiteen.

Det er nå tid for å vokte seg vel på det feltet vi skal diskutere her i dag. Med stor arbeidsinnvandring, vanskeligheter med å holde god oversikt og flere bransjer der organiseringen er lav og lønningen enda verre, har vi et ansvar politisk for mer trygghet og stabilitet. Det er bare å åpne avisen – nesten daglig ser vi eksempler på dette.

Hvis vi gir etter og lar markedskreftene få lov til å råde fritt, vil det norske arbeidslivet endre seg dramatisk. Den blå-blå regjeringen har varslet flere endringer som flytter oss nærmere et samfunn der folk mister mer av kontrollen over eget liv, og der arbeidsgiver får mer makt over hver enkelt. Mange ganger når man hører blå talsmenn framføre sine budskap, kan man nesten bli lokket til å tro at det er folk flest det skal bli bedre forhold for. De snakker om frihet og familien, og de snakker om fleksibilitet og oppmyking. Her gjelder det å ikke la seg lokke med på ferden.

Hva med egentlig å snakke om den ufrihet som ligger i at arbeidsgiver skal få pålegge mer arbeidstid akkurat når det passer nettopp arbeidsgiver? Vi snakker om dårligere familieliv fordi arbeidstakerne skal bli mindre «normale». Det skal åpnes for å pålegge veldig lange dager i noen perioder og kortere dager i andre perioder. Alt skal tilpasses arbeidsgivernes forgodtbefinnende. De skal sågar også måtte jobbe på helligdager, søndager.

Noen av oss har jobber som ikke er tilpasset klokken. Det er greit, men da skal det tilrettelegges, og det skal begrenses.

Når man hører snakk om de store endringene i arbeidslivet, at lovene ikke lenger passer, lurer man på hvilket arbeidsliv mange på høyresiden tror vi egentlig har. Det er fortsatt slik at vi ikke kan sløye fisk fra et kontor i Oslo. Sykepleierne kan ikke gi medisin via mobilen eller iPad-en. Kioskene holdes ikke åpen ved at de ansatte sender

melding fra telefonen. Folk flest må gå på arbeid, og de må være der i åpningstiden. Sånn er det, og sånn vil det også være i framtiden, uansett hvor lite høyresiden har lyst til å snakke om det.

Vi må sørge for et arbeidsliv der man får stå i arbeid fram til pensjonsalder, og der den som ikke kan jobbe fordi helsen ikke tåler det, skal ha trygge, gode kår og gode ytelser fra fellesskapet.

For SV betyr det at vi vil jobbe for en fleksibel arbeidsmiljølov – fleksibilitet for arbeidstakerne. SV vil jobbe for et familievennlig arbeidsliv, et arbeidsliv der ungene kan hentes i rimelig tid, der hardt arbeid også gir rett til skikkelig hvile, et arbeidsliv som er forutsigbart for dem som skal gå på jobben og stå i den. SV vil jobbe for et arbeidsliv med gode løsninger, folk skal være trygge. Derfor stemmer vi imot svekkelser i statsgarantier ved konkurs – det gir utrygghet.

SV vil jobbe for trygge ytelser når vi blir for syke til å jobbe eller trenger annen hjelp for å stå i arbeid. Vi vil verne om uføretrygden, sørge for at arbeidsløse aleneforeldre får en skikkelig inntekt mens de kvalifiserer seg, og sikre permitteringsordninger som holder bedriftene på beina når tidene blir tøffe.

Folk er vår viktigste ressurs. Politikkenes oppgave er å sørge for å forvalte arbeidslivet – for verdiskapingen, for familiene, for trygghet og for folks helse. Skal vi få det til, trenger vi ikke flere utrygge, midlertidige jobber. Vi trenger ikke at folk skal tape mer når bedriftene går konkurs. Vi trenger ikke dårligere permitteringsregelverk eller lavere overgangsstonad for enslige arbeidssøkende, arbeidsløse foreldre. De neste årene blir det en tøff kamp. SV er rede til å være med og ta den kampen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bengt Morten Wenstøb (H) [10:39:46]: Alle partier har et grunnleggende ønske om å gjøre verden litt bedre for alle. Det er ofte virkemidlene som er forskjellige.

Regjeringen har et ønske om å gjøre noe med barnefattigdom. Men vi vet samtidig at skal barn få det bedre, må de voksnes livssituasjon bedres. Et viktig virkemiddel er å skape flere arbeidsplasser. For regjeringen handler det om å stimulere skatte- og avgiftspolitikken. Gjennom gode rammevilkår skapes vekst og mulighet til å fordele mer velferd. Verdiane må skapes før de kan fordeles. Alternativet er mindre å fordele.

Barnekonvensjonens artikkel 3 viser til barnets beste som et sentralt begrep i arbeidet med barn og barns livsvilkår.

Hva er etter ditt partis oppfatning barnets beste i arbeidet med å bekjempe barnefattigdom?

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:40:34]: SV har ikke sagt at barnefattigdommen kan fjernes med et pennestrøk. Det er en langsiktig prosess.

SV vil jobbe for mer omfordeling og mer rettferdighet. Andelen fattige er den laveste på en god stund – i hvert fall på 10–15 år. Så det er en forbedring.

Vi mener at det ikke er veien å gå slik den nye regje-

ringen gjør, med å kutte i barnetillegg for uføre og kutte i overgangsstonaden til enslige forsørgere. Det er feil vei å gå. SV mener det motsatte.

Erlend Wiborg (FrP) [10:41:27]: I innlegget kom det mye kritikk mot regjeringen, men jeg hørte ikke et eneste ord om hva representanten og Sosialistisk Venstreparti ønsker å gjøre for å få flere folk i arbeid.

En ting som virkelig overrasker meg i denne debatten og ikke minst i voteringen som vi skal ha senere i dag, er det som skjer når Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår en styrket satsing på kampen mot fattigdom gjennom å styrke frivillige lag og foreninger. Jeg husker godt daværende partileder i SV, Kristin Halvorsen, som harmdirrende skulle avskaffe fattigdommen med et pennestrøk. Da er det underlig at mye tyder på at representanten fra SV i dag kommer til å stemme imot økte bevilgninger.

Jeg lurar rett og slett på hvorfor representanten velger å stemme imot bevilgninger som kan bidra til kampen mot fattigdom.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:42:32]: Jeg må nesten tillate meg å bruke litt av svaret jeg ga i sted. Jeg og SV mener ikke at det å bekjempe fattigdom kan gjøres med et pennestrøk. Det er en langsiktig prosess.

Vi ser våre løsninger i en større sammenheng. Vi har våre løsninger på dette, og det å kutte i de sosiale godene til de folkene som trenger dem mest, er ikke løsningen på dette. Løsningen er heller ikke å kutte i overgangsstonaden, kutte i sosialhjelpen, og vi tror ikke at midlertidige jobber er det sikreste. Det er usikkert, og det er ikke å trygge arbeidssamfunnet.

Erlend Wiborg (FrP) [10:43:22]: Man kan godt ha en stor debatt om hvorvidt SV lovt at fattigdommen skulle avskaffes med et pennestrøk eller ikke, men jeg tror de fleste, både i denne salen og i befolkningen ellers, fikk med seg den berømmelige debatten i 2005. Det er underlig at representanten Ingebrigtsen nå mener at SV aldri har lovt det, all den tid daværende partileder, Kristin Halvorsen, måtte gå ut og beklage at hun brøt det valgloftet.

Men jeg fikk ikke svar på spørsmålet mitt om hvorfor Sosialistisk Venstreparti her i dag kommer til å stemme imot økt bevilgning til lag og foreninger som ønsker å bekjempe fattigdom.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:44:12]: Jeg sa hva jeg og SV ikke mener nå – ikke hva Kristin Halvorsen har sagt tidligere. Det er en vesensforskjell på det.

Til det andre spørsmålet, som jeg også har svart på: Vi har våre prioriteringer, som vi har i en langsiktig rekke. Det er svaret på det.

Sveinung Rotevatn (V) [10:44:46]: Eg oppfattar SV som eit parti som er oppteke av ryddige forhold i arbeidslivet, og som meiner at retten til fast jobb er viktig. Det gjer også Venstre, og derfor har vi gjentekne gonger føreslått å stramme inn tilgangen til mellombelse tilsetjingar i sta-

ten, som nemnt tidlegare i dag, der dette snarare har vorte hovudregelen enn unntaket.

Seinast denne veka kunne vi lese i Dagsavisen om forholda i academia, der folk blir gåande i årevis utan visse om sjansen for å få fast jobb.

Mellombelse tilsetjingar kan vere ein viktig veg inn i arbeidslivet for mange og gjer det også enklare for arbeidsgjevarar å la folk prøve seg. Men i staten meiner Venstre at grensa på fire år for å gå i mellombelse tilsetjingar er for høg. Vi vil stramme ho inn til to år før ein har rett til fast jobb.

Spørsmålet mitt er om SV er fornøgd med tingenes tilstand i academia etter å ha styrt sektoren i åtte år, eller om dei er einige med Venstre no i at det er tid for ei innstramming av tenestemannslova.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:45:49]: Vi kan også se at midlertidige ansettelser kan ha en kortsiktig effekt, men det er ikke det som skal være ankeret for arbeiderne, og det er ikke det som skal gi trygghet i mange år.

Vi ser også at det i staten kan være en del utfordringer som vi må se litt videre på for å få til mer forutsigbarhet og trygghet, i likhet med i det private næringsliv. Vi skal være med og se på hva som kan være det beste for arbeiderne.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Robert Eriksson [10:46:36]: Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens mål er et trygt, fleksibelt og familievennlig arbeidsliv med plass til alle. For å sikre det er det viktig at man lykkes med å ha lav ledighet og høy sysselsetting.

Et velfungerende arbeidsmarked er avgjørende for at hver enkelt skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner, og for at det skal lønne seg å jobbe.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens ambisjoner er bl.a. å styrke innsatsen som er rettet mot grupper som har utfordringer med å komme seg i arbeid eller holde seg i arbeid over tid.

Forslaget til budsjett inneholder konkrete tiltak som viser evne til å prioritere, slik regjeringen har sagt i plattformen.

Et sterkere sosialt sikkerhetsnett er et av regjeringens viktigste satsingsområder. Jeg er derfor glad for at regjeringen, sammen med samarbeidspartiene Venstre og Kristelig Folkeparti, allerede i 2014 får til å gjennomføre flere tiltak som vil bidra til å tette hullene i sikkerhetsnettet.

Regjeringen forventer om lag normal økonomisk vekst i 2014 og tilhørende normal etterspørsel etter arbeidskraft. I tilleggsproposisjonen legger vi til grunn at antallet sysselsatte vil øke med 1 pst., eller nærmere 30 000 personer, fra i år til neste år. Sysselsettingsveksten vil trolig bidra til at arbeidsledigheten holder seg nokså stabil rundt dagens nivå på om lag 3,5 pst. Nivået på arbeidsledigheten er i dag lav, sett i både et norsk og et internasjonalt perspektiv.

Regjeringen bygger sin politikk på anslagene som har kommet fra Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Regjeringens arbeidsmarkedspolitikken for neste år må ses i sammenheng med våre forventninger om den øko-

nomiske utviklingen og regjeringens prioritering av en vekstfremmende politikk.

En god sysselsettingsvekst og et lavt antall permitterte gir nå grunnlag for å stramme inn på permitteringsbruken, slik at permitterte ikke blir låst i inaktivitet når andre bedrifter har behov for arbeidskraft. Jeg vil minne om at det forrige regimet for permittering ble laget da finanskrisen var på sitt største. Da hadde vi 18 000 permitterte personer. I dag har vi 2 800 permitterte personer.

Regjeringens visjon er et samfunn der alle kan delta. Vi har derfor prioritert å øke tiltaksinnsatsen overfor dem som står svakest på arbeidsmarkedet. Tiltaksinnsatsen overfor personer med nedsatt arbeidsevne foreslås derfor økt med 3 000 plasser i 2014 sammenlignet med 2013. Dette er god politikk. Vi vet at effekten av å delta på arbeidsmarkeds-tiltak varierer mellom grupper, og vi vet også at tiltakene har best effekt for personer med nedsatt arbeidsevne, personer som er langtidsledige, og personer med svak tilknytning til arbeidslivet. Jeg er derfor veldig glad for at regjeringen er offensiv når det gjelder nettopp det som flere i denne sal har påpekt – å realisere drømmen til flere som i dag står utenfor arbeidslivet, om å få muligheten til å delta i arbeidslivet. Det er en viktig målsetting for regjeringen, det er en viktig prioritering, og det er noe vi har fullt trykk på. Derfor er jeg glad for at vi nå har klare prioriteringer på det området.

Stortinget vedtok i 2013 å ratifisere FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen er opptatt av at det arbeides godt og målrettet for å følge opp konvensjonens intensjon om et samfunn med plass til alle, uavhengig av funksjonsevne.

I dette budsjettet foreslår vi flere tiltak som vil gi funksjonshemmede større muligheter til å leve et aktivt og selvstendig liv. La meg ta noen eksempler, som også er et bevis på at man gir et bedre sosialt sikkerhetsnett: Det innføres en ordning med støtte til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år fra 1. juli 2014, og vi foreslår å øke bevilgningene med 30 mill. kr – til 55 mill. kr. Det er riktig som representanten Andersen var inne på, at det var Stoltenberg-regjeringen som foreslo dette, men det er også riktig at undertegnede i opposisjon startet den debatten med å fremme et representantforslag, som Stoltenberg-regjeringen fulgte opp, og som kom nå i deres forslag til statsbudsjett. Det er også riktig at den forrige regjeringen la inn mindre midler, som ville ha gjort at de funksjonshemmede over 26 år som trenger aktivitetshjelpemidler, mest sannsynlig ville ha gått tom for bevilgninger i september. Den falske forhåpningen ønsker ikke denne regjeringen å være med på, og derfor sørger vi for å ha nok penger, som tilfredsstillende mulighetene til å realisere at flere får delta i aktivitet, i fritidstilbud og får de hjelpemidlene de trenger.

Jeg er også veldig stolt over at regjeringen tilbakefører midler til små hjelpemidler. Den forrige regjeringen fjernet disse midlene. Det betyr at funksjonshemmede som trenger mange små hjelpemidler, sto utenfor muligheten til å få disse hjelpemidlene. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen gir dem muligheten tilbake, gir dem muligheten til å ha et deltagende liv, muligheten til å fungere

optimalt hjemme, muligheten til å ha bedre livskvalitet. Det er en bra politikk, som gir et bedre sosialt sikkerhetsnett.

Og ikke minst: Regjeringen vil også styrke ordningen med servicehunder med 3 mill. kr. I tillegg er jeg også veldig glad for at regjeringspartiene sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre i Stortinget har blitt enige om å bruke 5,5 mill. kr mer til frivillige lag og organisasjoner til bekjempelse av fattigdom. Dette viser også at man er i gang med å skape et bedre sosialt sikkerhetsnett for de aller svakeste – 5,5 mill. kr mer enn den forrige regjeringen.

I tillegg foreslår regjeringen 5 mill. kr mer til sosialt entreprenørskap, som vil bidra til at flere mennesker kan få hjelp, mulighet til å realisere drømmen sin om å komme ut av en vanskelig situasjon, om å gå fra sosial ekskludering til sosial inkludering. Det er positivt, og det er bra, og det viser også at denne regjeringen har klart å prioritere det.

Avslutningsvis har jeg lyst til å gi ros til representanten Andersen for den konstruktiviteten og de signalene han gir på vegne av sitt parti som opposisjonsparti. Jeg er glad for at representanten Andersen på samme måte som meg så tydelig er opptatt av Nav, at han er såpass tydelig på at han vil være med og sørge for at vi får et forenklet Nav, et mindre byråkratisk Nav, et Nav som er bedre tilpasset brukerne. Jeg er enig med representanten Andersen i at skal man lykkes med å gi brukerne best mulig oppfølging, og holde fram brukerperspektivet, ja, så trenger man hele tiden kontinuerlige prosesser for å lykkes med forenklingen, å bedre oppfølgingen og ikke minst sørge for å skape et Nav som gir et riktig mål bilde av hvordan Nav skal være for mennesker i årene fremover.

Jeg gleder meg til å ta fatt på det arbeidet med å forenkle, avbyråkratisere og modernisere Nav med utgangspunkt i brukerperspektivet. Jeg synes signalene som gis fra det største opposisjonspartiet, er flotte og fortjener ros, og jeg gleder meg til å samarbeide med Stortinget om disse forenklingene som vi skal i gang med.

Representanten Andersen sa i sitt innlegg at statsråden som opposisjonspolitiker var fargerik og blomstrende. Det har statsråden prøvd å være overfor damer i hele sitt voksne liv, men de oppfatter ham som stadig mer grå og kjedelig, og da er det liten trøst at det er representanten Andersen som oppfatter meg som «fargerik og blomstrende» (munterhet i salen) – men det er nå en trøst!

Jeg vil også minne representanten Andersen om at også den forrige regjeringen foreslo at man skulle øke minstepensjonen til 2 G. Det ble ikke gjort i det første budsjettåret, men det ble gjort etter hvert. Også denne regjeringen og jeg står fast på det jeg har sagt når det gjelder pensjonspolitikk; jeg står fast på at vi skal redusere avkortingen for gifte og samboende pensjonister, som vil bety bedre kjøpekraft, og det vil komme i løpet av perioden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A) [10:57:00]: Først vil jeg si takk for tilbakemeldingene, at vi kan ha en dialog om utviklinga om politikk framover.

Jeg må nok innrømme at begrepet «blomstrende og fargerik» ble valgt fordi representanten Andersen er fullstendig klar over at begrepet «storkjefta» ikke er et parlamentarisk uttrykk (munterhet i salen), og derfor valgte jeg altså å ikke bruke det!

Jeg har lyst til å stille statsråden spørsmål knyttet til at vi akkurat har fått framlagt Holden-utvalgets analyser av situasjonen på arbeidsmarkedet i Norge, noe som etter min oppfatning gir veldig gode innspill til å videreføre den norske modellens tradisjon der samarbeidsmodellen mellom partene i arbeidslivet er et av de bærende elementene – og for oss har det vært det bestandig. Dette står i strid med partilederen Siv Jensens tale til landsmøtet der hun ti ganger påsto at den norske modellen står i veien for det norske folk. Er statsråden enig i at Holden-utvalget gir et godt grunnlag for samarbeid mellom partene?

Lise Christoffersen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Robert Eriksson [10:58:09]: Takk for et viktig spørsmål. Med respekt å melde har jeg ikke rukket å lese hele Holden-utvalgets innstilling, men jeg har lest sammendraget, og jeg er enig i at det som står i den innstillingen, legger grunnlaget for et godt samarbeid. Jeg vil også understreke at regjeringen er svært opptatt av å sørge for et godt, reelt trepartssamarbeid, og at man skal finne de gode løsningene sammen med partene når det gjelder arbeidslivspolitikken videre fremover.

Dag Terje Andersen (A) [10:58:45]: Jeg er enig i at Holden-utvalgets innstilling er et veldig godt utgangspunkt, men når det gjelder Holden-utvalgets understreking av behovet for samarbeid med partene og staten, og når det gjelder Holden-utvalgets understreking av at frontfagsmodellen kommer til å være avgjørende for en bærekraftig lønnsutvikling framover, så er begge to understrekinger av kjernepunkter i den norske modellen. Derfor er spørsmålet mitt: Hvis statsråd Eriksson er enig med Holden-utvalget, betyr det da at han er uenig med sin partileder Siv Jensen om at den norske modellen står i veien for det norske folk?

Statsråd Robert Eriksson [10:59:30]: Nei, jeg er ikke uenig med partileder Siv Jensen, og jeg husker den landsmøtetalen veldig godt. Man må se den landsmøtetalen i et samlet perspektiv og få med seg helheten i den, for det som var grunnlaget til partileder Siv Jensen, og som jeg er helt enig i, er at ethvert velferdssamfunn, ethvert arbeidsliv, aldri er statisk. Det er dynamisk og hele tiden i utvikling. Da må man ikke møte utfordringsbildet, fremtiden, ved å gå med rumpa først – for å si det sånn – og bruke de mekanismene som har vært tidligere, og kun være fastlåst til dem. Man må til enhver tid også være villig til å se på – innenfor grunntenkningen i den norske og den nordiske modellen – hvordan vi kan utvikle den mer offensivt, mer rett, for å sørge for at man klarer å møte fremtidens utfordringer ved utviklingen, både på velferdssiden og i arbeidsmarkedet.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:00:43]: De siste årene har vi hatt det jeg vil kalle uverdige eksempler på at pleiepengeordninga ikke fungerer sånn som den skal. Vi har sett tilfeller der foreldre har ønsket å være hjemme med et alvorlig sykt barn og har fått avslag av Nav. De samfunnsøkonomiske konsekvensene er spesielle, for det betyr jo at i stedet for at en forelder som ønsker å være hjemme med ungen sin, kan være det, så koster det kanskje flere millioner på en institusjon. Kristelig Folkeparti har fremmet forslag gjentatte ganger, tatt det opp, og vi har sammen med Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre stemt for dette flere ganger. Den forrige regjeringa brukte lang tid, satte ned et utvalg – ingenting skjedde.

Kan statsråden si noe om hva han tenker om framgangen i den saken? For jeg forventer jo at det kommer en endring på det feltet nå.

Statsråd Robert Eriksson [11:01:38]: Tusen takk for et meget viktig spørsmål, et spørsmål som jeg har vært opptatt av i alle mine år som representant på Stortinget, og som jeg er like opptatt av nå som statsråd. Jeg har sett mange eksempler på dette, og jeg har besøkt mange av de mest alvorlig syke barna. Jeg har sett hvilke utfordringer, hvilke problemer, de møter i sin hverdag. Her snakker vi ikke bare om – som representanten Ropstad sier – foreldre som ønsker å være hjemme sammen med sine barn, men om tilfeller der det er helt at nødvendig at foreldre er hjemme og sammen med sine barn for å unngå at de havner på institusjon. Derfor er regjeringen og regjeringsplattformen klar og tydelig på at vi ønsker å reformere pleiepengeordningen. Vi vil gå i gang med det arbeidet i løpet av 2014. Når vi er ferdig med den gjennomgangen, er for tidlig å si nå, men også Kristelig Folkeparti vil bli involvert i den prosessen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:02:54]: Når vi i dag snakker om arbeidsmarked og arbeidsliv, definerer vi det som betalt eller inntektsbringende arbeid. Det er mye annet arbeid som blir utført òg, men det er det vi snakker om i dag. Som Høyre og Fremskrittspartiets medlemmer har sagt i komiteen, og de skriver også i innstillinga:

«Et velfungerende arbeidsmarked er avgjørende for at hver enkelt skal realisere sine drømmer og ambisjoner (...)

Når vi nå skal diskutere arbeidsmarked og arbeidslivet framover, må en jo forsøke å få en felles virkelighetsforståelse av hvor vi står hen. Og som statsråden sa, er jo både samfunn og arbeidsliv dynamisk, det er hele tida i endring. Da er det viktig å være klar over hvor endringa går. Hvordan endres det i dag? Jeg har stilt spørsmålet om hvor utviklinga går, både til Høyres hovedtalsperson Arve Kambe og til Fremskrittspartiets hovedtalsperson Erlend Wiborg, og ikke fått svar.

Hva svarer statsråden?

Statsråd Robert Eriksson [11:04:04]: Takk for et stort, innholdsrikt og viktig spørsmål. Det vil helt sikkert være sånn at undertegnede og representanten Lundteigen kanskje ikke er enige om resepten, men vi kan gjerne ha

en god debatt om det. Jeg mener for det første – og regjeringen mener – at fordi familiestrukturane har endret seg, ser man et behov for endringer, mer fleksible tilpasninger når det gjelder arbeidstidsbestemmelser, og at man får flyttet mer makt og myndighet ned til lokalt nivå. Jeg er veldig opptatt av at arbeidstakeren selv, nærmest mulig sin arbeidsplass, er med på å påvirke sin arbeidshverdag, sin arbeidstid, og får større innflytelse og mulighet til det. Den enkelte arbeidstaker er den beste til å se hvilken fleksibilitet han eller hun trenger for å få sitt privatliv, sitt arbeidsliv og sitt familieliv til å gå i hop på en god måte. Derfor ønsker vi å se på det. Derfor vil vi raskt sette ned et arbeidslivsutvalg som kan se på alt dette, og partene i arbeidslivet vil være en del av et sånt arbeid.

Sveinung Rotevatn (V) [11:05:25]: Underskrivne har gleda av å vere saksordførar for avtalefesta pensjon i denne budsjettbehandlinga. I samband med det las eg i komitéinnstillinga frå i fjor. Der sto det ein del fornuftig. Bl.a. stod det ein del fornuftig i merknaden frå dåverande stortingsrepresentant Eriksson og resten av framstegsparti-fraksjonen. Eg kunne bl.a. lese:

«Disse medlemmer tar avstand fra en politikk hvor staten skal subsidiere pensjonen til noen utvalgte, slik at disse skal få en «gullkantet» tidligpensjonsordning.

Disse medlemmer mener at statens oppgave skal være å sørge for gode, generelle velferdsordninger, og disse både skal og må vedtas av Stortinget, ikke i lønnsoppgjør.»

Og vidare:

«Disse medlemmer vil også påpeke at AFP er skjævt fordelt i samfunnet. Høyt utdannede kvinner i små og mellomstore bedrifter vil være blant taperne.»

Eg synest i grunnen det var ein ganske fornuftig merknad. Derfor var det litt trist ikkje å sjå han i årets budsjett.

Spørsmålet mitt er: Kvifor har Framstegspartiet endra syn?

Statsråd Robert Eriksson [11:06:24]: For det første vil jeg minne representanten Rotevatn på at AFP er en avtalefestet pensjon, inngått mellom partene i arbeidslivet. Det står også klart og tydelig i Fremskrittspartiets program at man forholder seg til inngåtte avtaler, og det baserer Fremskrittspartiet sin politikk på. Regjeringens politikk og regjeringsplattformen er også klar og tydelig på at man forholder seg til inngåtte avtaler, og at man skal opprettholde AFP.

Skal man gjøre endringer i AFP, er det noe som må skje i et partssamarbeid. Det er ikke noe man kan vedta i en stortingsbehandling av et budsjett. Jeg tror vi skal ha respekt for den AFP-ordningen som partene har vært med på å fremforhandle. Vi har fått en god AFP-ordning. Det som vil være viktig nå, er å sørge for at vi får en likedan ordning i offentlig sektor som vi har i privat sektor, for å få mest mulig fleksibilitet og mobilitet i norsk arbeidsliv.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [11:07:36]: Nordsjødykkerne var pionerer og helt nødvendige for at Norge kunne ta del i oljeeventyret. Uten nordsjødykkerne hadde vi ikke

hatt f.eks. oljefondet, som bikka 5 000 mrd. kr her om dagen. De betalte dyrt. De betalte med sin fysiske helse og sin psykiske helse, og det gikk jo også ut over familiene. I går kom en viktig dom som gir dykkerne rett. I denne saken har Fremskrittspartiet og SV vært helt enige. Dykkerne fortjener noe helt annet, og jeg ser også at Fremskrittspartiets nestleder mener det samme. Der er vi helt enige.

Vil statsråden bruke sin autoritet til å ta opp igjen det felles forslaget fra SV og Fremskrittspartiet fra 2005, som også Senterpartiet var med på, om å gi en økonomisk oppreisning og kompensasjon etter gjeldende erstatningsregler, som om staten hadde et rettslig ansvar for pionerdykkerne?

Statsråd Robert Eriksson [11:08:42]: Takk for spørsmålet. Regjeringen tar dommen til etterretning. Det innebærer at vi ikke anker dommen. Det innebærer at man utbetaler den oppreisning som dommen har gitt nordsjødykkerne på 8 000 euro. Både regjeringen og jeg sa i går at det er viktig at man nå får satt seg godt inn i dommen, og så skal vi i regjeringen vurdere hvordan vi skal behandle de ulike spørsmålene og den videre prosessen i saken.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Helga Pedersen (A) [11:09:46]: Arbeidsinnvandring har vært en forutsetning for den veksten Norge har hatt de siste årene, og fortsatt har. Uten svensker, polakker og arbeidskraft fra andre land hadde både næringslivet vårt og velferdstjenestene i Norge sett helt annerledes ut. Samtidig er det ikke til å komme fra at når mange mennesker kommer til oss fra andre land med masseledighet og dårligere standarder i arbeidslivet enn det vi tar som en selvfølge, legger det press på arbeidslivet vårt. Derfor er det så viktig at vi ikke svekker arbeidsmiljøloven og opparbeidede rettigheter, at vi stimulerer til organisering i arbeidslivet og et sterkt trepartssamarbeid, og at myndighetene har treffsikre tiltak mot sosial dumping, for hvis vi aksepterer en annen og dårligere standard for dem som kommer hit fra andre land, får vi det veldig fort i rekyl – med dårligere vilkår for oss alle og større vanskeligheter med å inkludere dem som har redusert arbeidsevne, eller ved at bransjer som ikke greier å overholde standarden, ikke vil være attraktive nok for norsk ungdom, og at vi dermed mister viktige kompetansetilførelser.

Innvandring er en av de viktigste årsakene til at befolkningen i Norge øker. Det er et uttrykk for at Norge er et land med vekst og utvikling, der framtidsutsiktene er gode. De som kommer til Norge fra andre land, skal bli møtt med den samme leveregelen som vi har bygd det norske samfunnet på, nemlig: Gjør din plikt, krev din rett. Vi skal legge til rette, men vi skal også stille krav. Ikke minst skal vi stille krav om å lære seg norsk og delta i arbeidslivet. Det er en forutsetning for at den enkelte skal kunne inkluderes på en god måte i det norske samfunnet, og det er helt avgjørende for velferdsstatens bærekraft.

Også i kommunaldebatten på onsdag var dette et sen-

tralt tema. Da sa barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne at det er viktig at vi har fokus på at også innvandrerkvinner kommer ut i arbeid, og at de ser viktigheten av å være ute i arbeid og tjene penger og bli selvforsørgende. Det er jeg helt enig i. Men det gjenstår imidlertid som et stort ubesvart spørsmål hvordan innvandrerkvinner skal se viktigheten av det, så lenge Høyre og Fremskrittspartiet i regjering så sterkt stimulerer kvinner til å forlate arbeidslivet – for samtidig som de øker barnehageprisene, kutter i opptrappingen mot to barnehageopptak, og gjeninnfører skatteklasse 2, øker de kontantstøtten, og de skal utvide den ytterligere, til også å omfatte toåringene. Det vil selvsagt føre til at flere kvinner vil stå utenfor arbeidslivet. Det er et brudd med arbeidslinjen, og det har veldig uheldige konsekvenser for integreringen. Et eksempel på det er at i 2009 hadde 80 pst. av toåringene som mottok kontantstøtte i hovedstaden, minoritetsbakgrunn. Så når høyresiden argumenterer for mer kontantstøtte med en argumentasjon om at det vil gi større valgfrihet, synes jeg at det er viktig også å reise spørsmålet om det er på denne måten man best sikrer størst framtidig valgfrihet for de ungene det gjelder, når vi vet hvor viktig det er for barna å kunne norsk når de begynner på skolen. Både for ungene og for samfunnet må det beste være å legge til rette for inkludering og språkopplæring så tidlig som mulig.

Flere av innleggene i dag har handlet om at arbeid er veien ut av fattigdom. Jeg er helt enig også i det. Men når vi samtidig vet at innvandrerbefolkningen er overrepresentert på nettopp fattigdomsstatistikken, er det igjen grunn til å spørre om hva slags frihet Høyre og Fremskrittspartiet tilbyr disse menneskene, når man så sterkt oppmuntrer til ikke å ta del i arbeidslivet. Denne uken har Arbeiderpartiet blitt beskyldt av Fremskrittspartiet for å stigmatisere innvandrerbefolkningen ved å ta opp denne problemstillingen. Det er i seg selv litt spesielt, men ikke minst er det en feil påstand, nettopp fordi arbeid, språk og sosial inkludering henger sammen. Det er nettopp hvis vi blir utydelige på det, vi risikerer at innvandrergrupper blir stående utenfor arbeidslivet, og da er veien til varig utenforskap og stigmatisering kort.

Statsråd Solveig Horne [11:14:49]: Som pådriver og ansvarlig minister for koordinering av regjeringens politikk for personer med nedsatt funksjonsevne har jeg et bredt saksområde å forholde meg til. Det er kanskje et lite kapittel i det store arbeids- og sosialbudsjettet, men det er likevel så uendelig viktig.

Som flere har vært inne på i dag, har altfor mange en utfordring med å komme seg inn i arbeidslivet, eller holde seg i arbeid over tid. Et velfungerende arbeidsmarked er avgjørende for at hver enkelt skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner. Det er viktig å legge til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne ta i bruk sine arbeidsevner, selv om det ikke alltid blir heltid. Regjeringens mål er et trygt og fleksibelt arbeidsmarked, for å sikre lav arbeidsledighet og høy sysselsetting. Det handler om like muligheter, det handler om like rettigheter og likeverdighet for alle.

Det er også viktig at en god, moderne infrastruktur ikke bare handler om – sånn som i går, kanskje – firefelts motorvei fra A til B. Det handler også om tilrettelegging av muligheter. Det handler om å ha tilstrekkelig gode parkeringsplasser for mennesker med nedsatt funksjonsevne, det handler om at all kollektivtransport er tilrettelagt og tilgjengelig for mennesker med ulike behov, og det handler om at både flyplasser, ferjeterminaler og havner tilfredsstiller kravene til universell utforming. På mandag var jeg hos Standard Norge og fikk overlevert fire nye standarder. Den brede medvirkningen fra mange ulike miljøer og brukerorganisasjoner er viktig for kvaliteten til standardene. Hensynene som blir drøftet og berørt i standardene, angår eldre og personer med nedsatt funksjonsevne, men de er samtidig også en veiviser til samfunnskvaliteter som har betydning for oss alle. Valgfrihet er viktig, men her ligger det også et stort ansvar. Den som velger å ikke følge gode og gjennomarbeidede råd, bør sette seg inn i hvilke konsekvenser det får for egen virksomhet, og for dem som virksomheten betjener. Alle skal føle seg involvert. Det er et ansvar som hviler på offentlig og privat virksomhet, og det hviler også på den enkelte.

En sentral del av regjeringens moderniseringsprosjekt er bruken av IKT. Det gir muligheter for at den enkelte møter en døgnåpen offentlig sektor, høyere kvalitet i tjenestene, økt verdiskaping og bedre beslutninger. Forutsetningen for løsningene er at de skal være tilgjengelige for alle, og derfor vil denne regjeringen legge vekt på universell utforming innen IKT.

Trygghet for hjelp og omsorg når en trenger det, er en viktig bærebjelke i vårt velferdssamfunn, og det står sentralt i regjeringens verdigrunnlag. Det er et offentlig ansvar å sikre gode helse- og omsorgstjenester til alle når behovet oppstår. Universell utforming blir en prioritert oppgave. Det handler om god tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Det handler også om at vi gir vårt samfunn kvaliteter som kommer alle til gode, ikke bare dem som er funksjonsfriske.

Regjeringen vil også arbeide for å følge opp FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, som ble vedtatt i Stortinget i vår. Den berører alle samfunnsområder, og den er en viktig ramme for det arbeidet vi skal ha nå.

Jeg ser at arbeids- og sosialkomiteen har en egen merknad om tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner, og jeg kan forsikre den om at det utarbeides et nytt regelverk nå. Det nye regelverket skal sikre en mer rettferdig fordeling av tilskuddsmidlene, det skal forenkle, og det skal stimulere til færre, men større organisasjoner. I en overgangsfase er det lagt vekt på at ingen organisasjoner skal tape på denne omleggingen. De endelige endringene trer i kraft i 2014. Ungdomsorganisasjonene kan fra 2014 søke om driftsstøtte, inkludert likepersonstilskudd. Ungdomsorganisasjonene som tilfredsstiller kravene om driftsstøtte, kan også søke om tilskudd til sommerleirer for barn med nedsatt funksjonsevne med særskilte behov og hjelpebehov i regi av funksjonshemmedes organisasjoner. Så kravene i arbeids- og sosialkomiteens merknad er oppfylt i det nye regelverket, og jeg kan forsikre Stortinget og komiteen

om at det skal følges nøye opp i det videre arbeidet som regjeringen skal utføre.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Fredric Holen Bjørdal (A) [11:19:48]: Arbeid og familie er kvar for seg dei viktigaste faktorane i dei fleste folks liv. Moglegheitene til å kombinere yrkeslivet og familielivet er avgjerande for sysselsetjinga, for likestillinga, for produktiviteten og, ikkje minst, for trivselen.

Når regjeringa no kuttar i løyvingane til barnehagane, stoppar initiativet til to barnehageopptak, aukar foreldrebetalinga og reduserer pappakvoten, samtidig som ho aukar og utvidar kontantstøtta, er det mange som fryktar at dette vil ramme sysselsetjinga – kanskje særleg hos kvinner. Trur statsråden at denne politikken vil gjere det meir lønsamt å jobbe og mindre lønsamt å vere heime?

Statsråd Solveig Horne [11:20:30]: Jeg takker for spørsmålet.

Likestilling i dagens samfunn er ikke avhengig av fire uker pappakvote.

Det som er viktig for denne regjeringen, er å sikre familiene valgfrihet og fleksibilitet i en travel småbarnsfase. Det som også er viktig for denne regjeringen, er at familiene skal kunne ha valgfrihet ved at kontantstøtten er innført.

Det har aldri blitt tatt ut så mye kontantstøtte som under Stoltenberg II-regjeringen. Det er nå en økning på 1 000 kr i forhold til det som var under Stoltenberg II-regjeringen. Det vil gi flere mulighet til i en kort periode å velge en mer fleksibel ordning for sin familie. Men kontantstøtten vil aldri erstatte en arbeidsinntekt. Derfor er det viktig at vi også fokuserer på at kvinner kommer seg ut i arbeid og blir selvforsørgende, ved å ha en arbeidsinntekt.

Fredric Holen Bjørdal (A) [11:21:35]: Svaret frå statsråden er fullstendig i tåkeheimen. Regjeringa innrømmer jo sjølv i tilleggsproposisjonen at endringane ho gjer på dette området, vil redusere etterspørselen etter barnehageplass, som då må bety færre i arbeid, fordi nokon må vere heime og passe desse barna.

Eg meiner det er umoderne familiepolitikk. Eg meiner det er eit stort paradoks. Regjeringa er jo samstemd om at arbeidslinja er viktig, og om at fleire må bidra i arbeidslivet. Paradokset og det store spørsmålet er: Når statsråd Eriksson er så oppteken av å få folk i jobb, kvifor er då statsråd Horne så oppteken av å halde folk heime?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at å karakterisere svar fra statsråden som «i tåkeheimen» kanskje ikke er helt parlamentarisk korrekt.

Statsråd Solveig Horne [11:22:28]: Det er godt det er blå himmel ute! (Munterhet i salen) Det viser også at vi har fått en blå regjering, som fokuserer på fleksibilitet – som jeg har sagt – og valgfrihet for småbarnsfamiliene i en liten periode av den tida vi her snakker om.

Det er viktig for regjeringen å beholde arbeidslinjen og å få folk ut i arbeid. Det går an å gjere to ting på en gang.

Vi fører en moderne familiepolitikk. Vi har økt den valgfrie delen av foreldrepermisjonen. Vi har også økt kontantstøtten, som gjør at en familie i en kort periode kan ta litt andre valg.

Det må kunne gå an for denne regjeringen – i likhet med foregående regjering – å ha to tanker i hodet samtidig. Også under Stoltenberg II-regjeringen ble det brukt mindre på barnehageutbygging da en så at flere tok ut kontantstøtte – som Stoltenberg II-regjeringen var med på å øke.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:23:35]: Jeg synes det er en spesiell dag å ta æren for den blå himmelen – jeg tenker på at det er full storm i det meste av landet. Men det får nå være. Jeg vil heller berømme statsråden for at hun er i Stortinget i dag. Jeg tror ikke jeg kan huske at barne- og likestillingsministeren kom til budsjettdebatten i forrige periode. Det er iallfall viktig at hun er her i dag.

Som hun understreket i innlegget sitt, er dette et bredt og viktig felt. Arbeids- og sosialfeltet har mange av de viktige områdene som statsråden jobber med.

Jeg er glad for at statsråden forsvarer at det dreier seg om familiepolitikk. I mitt innlegg var jeg opptatt av at familien ikke kun er en produksjonsenhet. Vi skal bidra i jobb og for fellesskapet, men det er viktig at familiene legger til rette for en trygg oppvekst, som igjen vil gi gode utslag.

Mitt spørsmål til statsråden gjelder oppfølgingen av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsett funksjonsevne, som vi har ratifisert. Hvilke saker vil hun komme tilbake til Stortinget med – for å sikre en god oppfølging?

Statsråd Solveig Horne [11:24:44]: Jeg takker for spørsmålet.

Jeg tror at arbeids- og sosialkomiteen og familie- og kulturkomiteen – og begge de to departementene – har mange felles saksområder, som henger sammen og går inn i hverandre. Det er viktig at vi alle har den forståelsen. På akkurat dette feltet er det kanskje en liten del, men universell utforming er viktig for regjeringen. Det er å gi alle – med de forutsetningene de har – muligheter. Å tilrettelegge for dette er det viktig at vi alle har et eierskap til og jobber med.

Denne regjeringen vil følge opp FN-konvensjonen. Jeg kan dessverre ikke svare helt eksakt på hva vi vil følge opp med, men oppfølgingen av ratifikasjonen blir et viktig arbeid, som jeg skal ta med meg videre.

Sveinung Rotevatn (V) [11:25:51]: Likestillingspolitikk og arbeidslivspolitik er på mange måtar to sider av same sak. Ingenting er viktigare for å sikre likestillinga i Noreg enn å sikre lik tilgang til og moglegheiter i arbeidsmarknaden for begge kjønn. Og det handlar sjølvsgatt om langt meir enn formalitetar.

Når kvinner går gravide, har sjukefråværet ein tendens til å stige, rett og slett fordi det er mykje sjukdom og fråvær knytte til graviditet. Dette er ei byrde for mange arbeidsgjevarar og er ein av mange små faktorar som til saman kan

gjere det mindre attraktivt å tilsette kvinner. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative statsbudsjett å frita arbeidsgjevarar for sjukepengeansvar ved fråvær under graviditet. Dette er eit godt og treffsikkert verkemiddel, som kostar moderate 130 mill. kr, det er positivt for næringslivet og styrkjer likestillinga.

Vil statsråden jobbe for at dette kinderegget av eit forslag kan få fleire enn Venstres stemme ved neste anledning?

Statsråd Solveig Horne [11:26:52]: Jeg kan love representanten fra Venstre at jeg i hvert fall skal ta det med meg og vurdere det. Jeg regner med at vi kommer tilbake til Stortinget med dette. Venstre er jo nå i en god situasjon – de vil ha påvirkning på både saker og budsjetter framover – så vi kan se fram til et godt samarbeid her.

Likestillingspolitikk er viktig for denne regjeringen. Likestillingspolitikk hører ikke bare inn under mitt felt – det hører inn under alle feltene vi har i samfunnet. Likestilling er forskjellig – sett ut fra hver enkelt person i samfunnet.

Det som blir viktig for denne regjeringen å fokusere på, er det at vi har veldig mange lover. Vi har likestillingsloven, arbeidsmiljøloven og antidiskrimineringsloven, men det er ikke et godt nok håndhevingsapparat rundt dette. Det jeg nå har satt i gang med, og som også står klart i regjeringsplattformen, er å jobbe med en universell likestillings- og antidiskrimineringslov. Jeg tror vi må være så tøffe at vi også må se lenger – at vi klarer å få til at de lovene vi har, blir håndhevet.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [11:28:06]: Etter flere høylytte protester og påstander og skremser om at kravene til universell utforming av boliger ville medføre økte kostnader, bestilte den forrige regjeringen – den rød-grønne – en rapport fra SINTEF om nettopp dette. Rapporten foreligger og sier at det nettopp var skremser. Det vil ikke bli betydelig større kostnader.

Vil statsråden fortsatt sørge for at folk med nedsatt funksjonsevne har tilgang til boliger? Vi er opptatt av kravene til universell utforming.

Statsråd Solveig Horne [11:28:53]: Jeg har ikke lest rapporten, men jeg tror nok det er forskjellige oppfatninger av dette – om det vil bli dyrere eller ikke dyrere boliger med de nye reglene.

Det som er viktig for meg som statsråd, er å sikre at vi har boliger, at det er universell utforming både for dem som trenger bolig, og for dem som trenger å ferdes ute i samfunnet, og at vi har gode verktøy for dette.

Jeg har også vært kommunepolitiker og har hørt at en snakker veldig fint om universell utforming, men når det skal iverksettes, er en ofte ikke flink nok til å gjøre det. Det er mange som glemmer hva dette vil si. Derfor blir det å fokusere på universell utforming viktig for meg som statsråd. Så får vi komme tilbake til reglene i forbindelse med plan- og bygningsloven.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Bente Stein Mathisen (H) [11:30:15]: Våre politiske motstandere prøvde i valgkampen gang på gang å lage et skremmebilde om at en regjering med Høyre og Fremskrittspartiet ville bety en rasering av velferdsstaten. Det norske folk lot seg ikke lure. Vi fikk et storting med historisk mange representanter på borgerlig side. Folket ville ha en ny politisk retning med mer tillit til den enkelte og mer maktspredning.

De rød-grønne har også prøvd å så tvil om eierskapet til den norske velferdsstaten. La det ikke herske noen tvil, den nordiske velferdsmodellen er et politisk felleseie som omfavnes av både høyresiden og venstresiden i norsk politikk, og Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen vil bygge videre på den. Men vi ønsker en politikk som gir mer ansvar og myndighet til enkeltmennesket, familien og lokalmiljøet. Vi ønsker en modernisering og forenkling av velferdsstaten.

Etter valget har den rød-grønne opposisjonen anklaget regjeringen for løftebrudd. Løftebrudd med tanke på hva? Er det løftebrudd fordi politikken som føres, ikke ble slik de skremte med? Da er det jo de rød-grønne som driver med løftebrudd, for de skremte med at Høyre og Fremskrittspartiet kom til å rasere velferdsstaten. Vi sa derimot at vi ville hegne om den nordiske velferdsmodellen og bygge videre på den, og det viser også det framlagte budsjettet.

I Høyre er vi tydelige på at vi ønsker et samfunn med muligheter for alle, og det er et overordnet mål i arbeids- og sosialpolitikken å bidra til at flest mulig mennesker kan få oppleve den trygghet og glede det er å ha et inntektsgivende arbeid. Altfor mange står utenfor arbeidslivet. Selv om vi har lave arbeidsledighetstall, er 600 000 mennesker i arbeidsfør alder helt eller delvis uten jobb, fordi de er på helserelaterte trygdeordninger.

Andelen yngre uføretrygdete øker, særlig gjelder det personer med psykiske vansker. Ingen sykdom koster både samfunnet og ikke minst den enkelte mer enn psykiske lidelser. Det er derfor viktig å målrette tiltakene, slik at flere unge uføre får mulighet til å komme inn i arbeidslivet.

I det framlagte budsjettet har regjeringen styrket innsatsen for personer med nedsatt arbeidsevne med 3 000 flere tiltaksplasser i 2014 enn i 2013. Dette vil komme dem som strever med å komme inn i arbeidslivet, til gode. Et eksempel er den lille bedriften Joe Silver Communication i Asker. Det startet som et lite enkeltmannsforetak for fem år siden. Initiativtaker var en far som prøvde å lage en arbeidsplass for sin voksne, uføretrygdete sønn, som sliter med psykiske helseplager. Bedriften består i dag av fem ansatte og en arbeidsleder. Det gis støtte fra Nav. De ansatte er både personer som sliter med psykiske helseplager, og personer som har fysiske handikap. Arbeidet de utfører for bedrifter og enkeltpersoner, er konvertering/digitalisering av lyd og bilde i alle formater, som f.eks. overføring av videokassett som VHS, Mini-DV og Super 8-filmer til DVD. De har stor pågang, og de utfører et godt arbeid i et lite, trygt og trivelig arbeidsmiljø, noe som fremmer sosial trening, trygghet, og det å ha en opplevelse av å bidra til samfunnet. Jeg vil si det så sterkt at det er en menneskerett at alle som kan, har lyst og evner, skal få en ny sjanse til å komme inn i arbeidslivet. Alle som kan jobbe, helt eller

delvis, må vi tilrettelegge for, slik at de kommer i jobb. Det bidrar til et sterkere sosialt sikkerhetsnett.

Organisasjonen Unge funksjonshemmede presenterte tidligere i høst en undersøkelse som het Ung og ufør. Samtlige informanter i undersøkelsen sa at de hadde et sterkt ønske om å kunne jobbe og bidra til samfunnet. For de aller fleste er arbeidsplassen den viktigste sosiale arenaen og nettverket utenom familien. Jobben er ikke bare viktig som en inntektskilde, den er også viktig som et godt sosialt sikkerhetsnett.

Den nye regjeringen ønsker et arbeidsliv med gode tilretteleggingsordninger som inkluderer flest mulig. Vi innser at det ikke fungerer bra nok i dag. Det fungerer ikke bra nok når enkelte funksjonshemmede opplever å få uføretrygd i 18-årsprang fra Nav.

Skal vi få flere mennesker i jobb, trenger vi ikke bare god politikk, men også et arbeidsliv der lederne har fokus på hva den enkelte kan bidra med, og ikke ser seg blind på begrensninger. Den nye regjeringen ønsker å legge til rette for et åpent arbeidsliv, gjennom bl.a. å utvide adgangen til bruk av midlertidige ansettelser, slik at reglene for privat sektor blir mer like reglene i staten. Likevel skal fast ansettelse være et mål og hovedregelen i arbeidslivet og arbeidsmiljøloven. En midlertidig stilling kan i noen tilfeller være det som gjør at en arbeidsgiver tør å gi enkelte en sjanse, og kan være et springbrett til permanent jobb for noen som har stått lenge utenfor arbeidslivet.

Det handler om å prøve ut nye systemer, se det enkelte mennesket, bry seg og ikke la systemene stå i veien for de gode løsningene. Dette håper jeg vi kan jobbe fram på tvers av de politiske skillelinjene. I arbeidet med å inkludere flest mulig i arbeidslivet, må vi slippe alle gode krefter til.

Ole Mic Thomassen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Tor André Johnsen (FrP) [11:35:11]: Helt siden Nav-reformen ble innført har man stadig kunnet lese om utfordringer innen denne etaten. Mediebildet har vært preget av uheldige saker om alt fra folk som ikke får utbetalinger de har krav på, til folk som får utbetalinger de ikke har krav på, dvs. trygdemisbruk og bedrageri.

For å bedre situasjonen både for brukere og ansatte vil regjeringen ta en full gjennomgang av Nav, hvor målet er å forenkle og avbyråkratisere etaten, så hverdagen blir enklere både for ansatte og brukere og flere kan gå fra trygd til arbeid. Et bidrag i denne sammenhengen er en IKT-moderisering. For å sikre framdrift i den moderniseringen styrkes nå Arbeids- og velferdsetatens driftsbevilgning med 100 mill. kr.

Arbeidslinjen står sterkt i Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen. Det skal lønne seg å jobbe. Dette er viktig for bærekraften i økonomien, i samfunnet og for den enkeltes selvrealisering. Et viktig tiltak i denne sammenhengen er satsingen regjeringen gjør på flere tiltaksplasser. Regjeringen foreslår å styrke innsatsen for personer med nedsatt arbeidsevne med hele 3 000 flere plasser fra 2013 til 2014. Dette tiltaket, som er i favør av de svakeste grup-

pene, er tiltak for dem som trenger litt ekstra hjelp med å komme seg ut i arbeidslivet. Det settes av midler til hele 69 700 tiltaksplasser i 2014. I tillegg er det 400 plasser til forsøket med arbeidsavklaringspenger som lønnstilskudd. Totalt blir dette over 70 000 plasser.

Med SV i spissen skulle Stoltenberg-regjeringen fjerne fattigdommen nærmest med et pennestrøk. Status etter åtte år med rød-grønt styre er ikke mye å skryte av. Det må absolutt være et av de største løftebruddene til den avgåtte regjeringen. De viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom er kanskje en god skole, det er dyktige lærere, det er et åpent og fleksibelt arbeidsliv. Med Høyre-Fremskrittsparti-regjeringens målrettede skatte- og avgiftslettelser og satsing på forskning og utdanning, vil det føre til vekst og utvikling for næringslivet. Kombinert med en fleksibilitet i arbeidslivet, vedrørende både arbeidstid og ansettelsesforhold, vil slike tiltak gi flere arbeidsplasser.

Et viktig og konkret område Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen satses på, er økt støtte til fattigdomstiltak i frivillig regi. Regjeringen bevilger 5 mill. kr ekstra til frivillig arbeid, noe som vil bidra positivt til at virksomheter som f.eks. Frelsesarmeen og Kirkens Sosialtjeneste, får styrket det imponerende arbeidet som de gjør hver dag for vanskeligstilte rundt i hele Norge.

For å bedre livskvaliteten til blinde og mennesker med nedsatt funksjonsevne, bevilger Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen 3 mill. kr til kjøp av erstatningshunder. Det er hunder for brukere som tidligere har fått tildelt en servicehund, og hensikten er at hunder som blir syke eller pensjoneres, må kunne erstattes, slik at brukerne ikke skal miste dette gode tilbudet de har. Hundene er avgjørende viktig for både å hjelpe til med praktiske oppgaver i hverdagen, sånn som faktisk å tømme oppvaskmaskinen, og å være en sosial støttespiller, venn eller rett og slett et familiemedlem. Det høres kanskje litt spesielt ut med hunder som tømmer oppvaskmaskinen, men det er faktisk tilfelle. Det finnes hunder som kan bidra med sånne tjenester i hjemmet til dem som har behov for det. Det er et fantastisk tilbud, som vi ønsker å styrke.

Budsjettet som nå legges fram, har en god sosial profil. Vi styrker arbeidslinjen, og vi bidrar til ekstra fokus på dem som faller utenfor arbeidslivet.

Anette Trettebergstuen (A) [11:39:30]: For bærekraften i den norske velferdsstaten framover er det helt avgjørende at vi styrker og ikke svekker arbeidslinjen. Regjeringens første budsjett bryter allerede med den intensjonen. Representanten Johnsen fra Fremskrittspartiet kan ikke stå og si at dette er et budsjett som styrker arbeidslinjen. Nei, det er ikke det – tvert imot. Det er et budsjett som svekker arbeidslinjen med en rekke tiltak, og det er en regjering som varsler at flere brudd på arbeidslinjen vil komme i årene som kommer. Foruten å bevare og styrke arbeidslinjen, er vår største utfordring i tiden framover sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, som vi ser, til tross for den rød-grønne regjeringens åtteårige innsats, fortsatt brer om seg. Vi har klart å stagge en del av den utviklingen. Vi vet at det hadde vært mer sosial dumping og mer kriminalitet uten våre tiltak, men vi er på ingen måte i mål.

Vi la fram forslag til nye tiltak i valgkampen i sommer. Vi vedtok nytt tiltak i en tredje handlingsplan i Stortinget så sent som i juni. Før det hadde vi lagt fram to handlingsplaner, en tiltakspakke mot ulovlig innleie. Cirka 40 kraftfulle tiltak mot sosial dumping kom den rød-grønne regjeringen med, sammen med en styrking av Arbeidstilsynet, kraftfulle nye virkemidler og verktøy for de tillitsvalgte, for å nevne noe.

Regjeringspartiene har stemt imot de mest kraftfulle av disse virkemidlene. Regjeringspartiene har stemt imot de tiltakene som beviselig har fungert, de som virker. Regjeringsplattformen sier kun at de tiltakene som er innført, skal evalueres før nye tiltak kan vurderes – ingen nye ideer, ingen nye løsninger, ingen visjoner eller konkrete forslag til løsninger på det som kanskje er vår største utfordring framover.

Det kan hende at regjeringen var opptatt av andre ting på Sundvollen – regjeringsforhandlinger kan være krevende. Men i høst har regjeringspartiene hatt sjansen og alle muligheter til å bli klar over hvor seriøst og alvorlig problemet med sosial dumping er. De har fått seg servert flere alvorlige eksempler på grov sosial dumping og utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft – uten at regjeringen har svart på hva de vil gjøre med dette.

I debatten her i dag hører jeg heller ikke et eneste tiltak bli nevnt, ikke ett ord om hva regjeringens plan på dette området er. Tvert imot, jeg opplever at problematikken knapt nok nevnes. Representanten Kambe nevnte i replikkordskiftet at man skal vri på bransjeprogrammene. Bransjeprogram er bra, men det er ikke nok. Uten sterk verktøykasse for de mange tusen tillitsvalgte der ute som hver eneste dag gjør jobben ute på hver eneste arbeidsplass, uten innsynsrett og søksmålsrett, uten tiltak for enklere å kunne ta de useriøse så det svir, uten regionale verneombud eller solidaransvar, settes kampen mot sosial dumping tilbake i tid, og problemet vil øke.

Debatten i dag viser så langt en defensiv regjering, uten fokus på problemstillingen, uten svar på hva de vil gjøre, eller om de vil reversere tiltakene og da eventuelt hvilke tiltak de vil reversere. Vi trenger ikke mer evaluering for å fortsette å lage tiltak mot sosial dumping.

Den forrige regjeringen evaluerte mange av tiltakene. De har fungert. Arbeiderpartiet mener vi trenger, og vi jobber med, nye tiltak for å stanse utviklingen, for å hindre at sosial dumping tar nye kvelertak på arbeidslivet vårt. Regjeringen vil altså vente og se. Hvor mange eksempler må regjeringen få seg forelagt før de handler? Hvor ille skal det bli? Det å vente og se går ut over de mange tusen arbeidstakere som hver eneste dag betaler prisen for den tilbaketrukkede holdningen til regjeringen ved å måtte jobbe på uanstendige arbeidsvilkår og lønninger det ikke går an å leve av.

Stefan Heggelund (H) [11:44:39]: På 1800-tallet ble det formulert en utopi av sosialisten Edward Bellamy. Han så for seg et samfunn hvor vi gikk av med pensjon da vi var 45 år, og et av de teknologiske framskrittene var at man hadde kabler inne i husene sine, som var koblet til et orkester, som satt og spilte direkte.

Det er vanskelig å se for seg teknologisk utvikling, akkurat som det er vanskelig å se for seg hvordan samfunnet skal utvikle seg. Samfunnet er utrolig komplekst, men vi trenger det. Vi har behov for det. Bellamy skriver noe veldig fint: Vi har all mulig komfort i hjemmet, men livets lykke søker vi i samfunnet.

Ingen kan bygge et land alene. Land bygges skulder ved skulder, land bygges sammen.

Norge skapes ikke herfra. Norge skapes i fellesskap. Norge skapes i familiene og i vennegjengene. Norge skapes av tobarnsfaren som er med og forbereder korpsturen til ungene sine. Norge skapes av jenta på videregående, som sier ja til å være trener for den lokale barneskolens fotballag, og Norge skapes på jobb i samarbeid med kolleger. Samfunn skapes gjennom samspill.

Den politiske tradisjonen varierer fra land til land. Men tradisjoner kommer ikke av seg selv. Tradisjoner jobbes framover. Intet enkelt parti skaper en politisk tradisjon, og jeg må si jeg synes det er skremmende at det må stå som en påminnelse til spesielt ett parti når man debatterer i denne salen.

I et sivilisert samfunn som vårt tar vi vare på hverandre. Vi gjør noe for å få dem som faller utenfor, inn igjen. I siviliserte samfunn har vi et anstendig arbeidsliv, og vi vet at et anstendig arbeidsliv ikke kommer av seg selv. Vi vet at fagbevegelsen har spilt, spiller og vil spille en viktig rolle i norsk arbeidsliv. Vi vet at det er riktig at det er sånn, og at det er bra at det er sånn.

Når konfliktlinjene i norsk politikk går mellom om dette er riktig eller ikke, er det ikke ekte konfliktlinjer – det er karikeringer. Det er en parodi, og egentlig en ganske verdiløs parodi, i og med at det er en parodi på noe som ikke eksisterer. Samtidig er det sånn at vi har tillit til hverandre i siviliserte samfunn. Vi har tro på våre medmenneskers evner og talenter. Derfor skal vi også stille krav til hverandre. I det ligger det også en anstendighet.

Vi kan ikke bygge politikk uten å ta for oss de utfordringene vi ser at vi har foran oss, f.eks. at ungdomsledigheten er nær tre ganger høyere enn den samlede ledigheten i Norge. Vi vet at andelen ungdommer i alderen 15–24 år som er sysselsatt, er redusert med 5 prosentpoeng etter 2008. Vi vet også at andelen har falt det siste året. Vi skylder dem det gjelder å ta disse problemstillingene på alvor.

For ikke lenge siden kunne vi lese i avisen en veldig flott historie om en tidligere rusmisbruker, en ung mann, som hadde fått seg jobb. Han hadde fått seg jobb gjennom sosialt entreprenørskap. Han sa han var utrolig takknemlig for det, og at hvis han var utenfor arbeidslivet, kunne det godt hende han ble rusmisbruker igjen. Det viser jo at arbeid er verdighet.

Sosialt entreprenørskap som begrep er relativt nytt i Norge. Jeg er glad for at regjeringen styrker bevilgningene betydelig på dette området, fordi det kan være et viktig supplement til den offentlige velferden.

Dette er et budsjett som bygger Norge videre. Det er et budsjett hvor regjeringen gjør noen justeringer for å tette hull i sikkerhetsnett, og for å få flere ut i arbeid, slik at flere får muligheten til å ta del i den felles kraftanstrengelsen det er å skape velferden i samfunnet vårt.

Lise Christoffersen (A) [11:49:28]: Høyre-Fremskrittsparti-regjeringa har gitt klart uttrykk for at arbeidslinja skal videreføres, og i utgangspunktet er det positivt. I Sundvolden-erklæringen sier regjeringa dessuten at den «vil gi enkeltmennesket større frihet til å styre sitt eget liv uten innblanding fra politikere og byråkrater». Avbyråkratiseringen av samfunnet er begynt, slik representanten Wiborg sa i sitt innlegg tidligere her i dag. I Sundvolden-erklæringen står det videre:

«Mennesker med skapertrang og tiltakslust må gis større armslag.»

Slike utsagn kan lett bli flokler hvis de ikke gis et konkret innhold.

Så langt ser det dessverre ut til at arbeidslinja først og fremst skal videreføres ved å kutte i tiltak og ulike stønader som uførepensjon og overgangsstønad og ved å stramme inn på sykelønns- og dagpengeordninger. Når det i regjeringserklæringa sies at det skal utredes «et incentivbasert system for å gi flere mulighet til å formidle folk inn i arbeidslivet», ser det ut til at det viktigste insitamentet er å gi dem som har minst, enda mindre – med andre ord: kniven på strupen. Skapertrang og tiltakslust ser ikke ut til å være egenskaper regjeringa forbinder med personer som av ulike årsaker trenger bistand fra arbeids- og velferdsetaten. Frihet «uten innblanding fra politikere og byråkrater» gjelder tydeligvis ikke for dem.

Nav-reformen ble vedtatt for å gjøre hverdagen lettere for folk. Kvalifiseringsprogrammet med økt stønad som belønning for aktivitet og kvalifisering, der langtids sosialhjelp var alternativet, skulle tilsynelatende være godt i tråd med den nye regjeringens krav til aktivitet for sosialhjelpsmottakere. Men her har Fremskrittspartiet hele tida vært imot, så det kan være langt mellom liv og lære.

Nav-reformen har fått mye kritikk. Noe av den er sikkert berettiget, men mange tall peker faktisk i riktig retning. Som Dag Terje Andersen var inne på i sitt første innlegg, er det færre på sosialhjelp, og andelen unge på sosialhjelp har gått ned. Det er færre på arbeidsavklaringspenger, uføreandelen og sykefraværet har gått ned siden den første IA-avtalen kom, det er færre på overgangsstønad og færre på arbeidsavklaringspenger. Vi vet at det gjøres mye godt sosialfaglig arbeid fra de mange ansatte i Navs førstelinje.

Det kan likevel ikke herske tvil om at det fortsatt er behov for systematiske og strukturelle forbedringer i Nav. Fortsatt er det for mange som går lenge uten oppfølging, og det å vente på tiltak kan i verste fall ødelegge folks muligheter til å skaffe seg jobb eller ny kompetanse. Videreutvikling av Nav er derfor en av de viktigste arbeidsoppgavene for en arbeids- og sosialminister. Jeg ville jo tro at nettopp et kontinuerlig arbeid med forbedringer i førstelinja er noe av det som gir mening til begrepet «avbyråkratisering», og vår anbefaling er derfor at Stoltenberg-regjeringas arbeid med dette videreføres. Statsråden har jo tidligere hatt mange utfall mange utfall og sterke meninger om Nav både her i Stortinget og i media. Ett trylleformular har vært å gjøre sosialhjelpen til en statlig ordning og avvikle skillet mellom Nav stat og Nav kommune. Han har bl.a. sammenlignet dagens Nav-struktur med å

ha 429 koner og dertil like mange svigermødre – et krevende partnerskap, som han sa, med mye kaos og rot. Ifølge hans tidligere utsagn fungerer heller ikke Nav i dag. Men i regjeringens plattform står det altså at sosialhjelpen skal videreføres som en kommunal, kjønnsbasert ordning. Hvordan rimer det med statsrådets ønske om å ha én svigermor? Vi for vår del har sett med bekymring på at prosjekt 1 i den store IKT-satsingen ble avvirket fra 25. oktober. Dette skulle vært grunnlaget både for gjennomføring av uførerformen fra 2015 og for mer brukervennlige løsninger for alle relevante ytelsesområder. Derfor har vi både i brev og skriftlig spørsmål til arbeids- og sosialministeren spurt om hvordan dette kommer til å påvirke utviklinga av tjenestene i Nav. Vi synes det var litt lettvindt da statsråden svarte med å si at den organisatoriske enheten IKT-MOD, som formodentlig står for modernisering, ble nedlagt fordi oppgavene ble lagt til linja, og at dette ikke ville få betydning for tjenesteytingen i Nav. Det var vel egentlig omvendt – at oppgavene ble lagt til linja fordi IKT-prosjektet strandet? Og det er jo noe ganske annet. Vi har imidlertid merket oss at statsråden lover å holde Stortinget orientert, og vi skal på vår side følge nøye med på den videre utviklinga i Nav.

Helt til slutt vil jeg si noen ord om aktivitetshjelpemidler, som statsråden var opptatt av at skulle nå så mange som mulig. Da vil jeg anbefale Fremskrittspartiet å stemme for forslag nr. 4 fra de rød-grønne, hvor vi sier:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en returordning for aktivitetshjelpemidler som brukeren ikke lenger har behov for, og som kan komme andre brukere til gode.»

Da kan enda flere få hjelpemidler. Takk.

Bengt Morten Wenstøb (H) [11:54:53]: En av de største utfordringene for en politiker er å utforme en god arbeids- og sosialpolitikk. Det er mange meninger i stortingssalen om hvordan det skal skje. I det ideologiske skjæringspunktet er ofte balansen mellom et velferdssamfunn og en velferdsstat hvor mye staten skal styre av velferdspolitikken, og hvor mye det sivile samfunnet får lov til å bidra med. I Høyre bruker vi ofte begrepet «velferdssamfunn» fordi det betyr at vi ønsker at alle gode krefter i samfunnet skal kunne bidra – fra frivillige lag og foreninger til private virksomheter som leverer gode velferdstilbud. Målet må være at velferdsstaten tilrettelegger, men ikke nødvendigvis utfører alle velferdsoppgaver selv.

Ofta hører man i stortingssalen fra opposisjonen at de bevilger mer penger til dem som har minst fra før. Men alle utfordringer løses ikke gjennom å bevilge mere penger. Regjeringen har satt seg som mål å gjøre noe med barnefattigdom og følge det opp med økonomiske bevilgninger. Men bekjempelse av fattigdom handler ikke bare om økonomi. Det handler også om å få være med i et sosialt fellesskap og bygge sosiale relasjoner.

En historisk erfaring er at barns livsvilkår endres når de voksne får det bedre. Derfor er det så viktig å se arbeid og sosialpolitikk i en sammenheng. Derfor er regjeringens arbeidslinje så viktig fordi det løfter folk ut av fattigdom.

Det er utfordrende å stå utenfor det ordinære arbeids-

livet av minst to grunner. Du har ingen sikker inntekt, noe som gjør at du ikke kan få lån eller skaffe deg bolig. Men det er også utfordrende at du ikke er deltaker i et fellesskap. Man skal ikke undervurdere at det å være i arbeid gir økt livskvalitet, men også bedre helse.

Mange ungdommer står utenfor arbeidslivet eller avslutter sin skolegang før de har fullført utdanningen sin. Dette er alvorlig for den enkelte, men også for samfunnet. For den enkelte er det alvorlig fordi man ikke kommer ordentlig i gang i arbeidslivet. For samfunnet er det alvorlig fordi våre demografiske utfordringer krever at flest mulig står lengst mulig i arbeid. Det finnes mange metoder for å få flere ungdommer i arbeid eller til å fullføre videregående skole. De fleste handler om å bry seg, men også om å gi ungdom ansvar.

Selv om norsk arbeidsliv i all hovedsak preges av ryddige og ordentlige forhold, er noen bransjer preget av sosial dumping og dårlige lønns- og arbeidsvilkår. Dette er uakseptabelt, både for arbeidstakerne som rammes, og for konkurrerende bedrifter som følger loven. Regjeringen vil derfor fortsette arbeidet mot sosial dumping.

På noen områder er det imidlertid behov for et mer fleksibelt arbeidsliv, der arbeidstiden kan tilpasses de ansattes og arbeidsplassens behov og ønsker. I tillegg vil regjeringen senke terskelen i arbeidslivet for dem som i dag står utenfor. For å få til det trengs en arbeidsmiljølov som er tilpasset tiden vi lever i. At regjeringen ønsker et mer fleksibelt arbeidsliv, betyr ikke at vi vil ha et frislipp eller en rasering av arbeidsmiljøloven.

Vi blir flere eldre i Norge, og vi vet at flere har behov for oppfølging. Samtidig er det viktig ikke å sette likhetstegn mellom eldre og sykdom. Mange eldre er friske og ønsker å stå lenger i arbeid. Det må vi legge til rette for. For mange eldre gir deltakelse i arbeidslivet økt livskvalitet.

En vellykket integrering handler ofte om å komme i arbeid raskest mulig, noe som gir mulighet til å lære, men også å praktisere språk. Samtidig møter man andre og kan etablere sosiale nettverk. Alternativet er ofte sosial isolasjon og psykiske problemer. God integrering er flere innvandrere i arbeid så raskt som mulig. Det krever samarbeid mellom partene i arbeidslivet og regjeringen, men også hver og en av oss på arbeidsplassene. All arbeids- og sosialpolitikk handler om å ha gode offentlige tjenester tilgjengelig når hver og en av oss behøver det. Derfor må vi ha velfungerende Nav-kontor og gode tilbud til dem som møter veggen i arbeidslivet, enten på grunn av rusproblematikk eller psykiske lidelser. Derfor er det viktig med en IA-avtale som ikke bare undertegnes, men også har tydelige og effektive virkemidler når den enkelte behøver det.

Kanskje er nå tiden kommet for å vurdere å flytte offentlige tjenester inn på de sosiale arenaer der mennesker møtes. Og kanskje finner man et Nav-kontor på et kjøpesenter i framtiden.

Fredric Holen Bjørdal (A) [11:59:34]: Arbeid gjev fridom og tryggleik for den enkelte, arbeid gjev moglegheiter til å planleggje for framtida, og arbeidskrafta utgjer over 80 pst. av Noreg si samla nasjonalformue.

I ein periode med store økonomiske tilbakeslag over heile verda bidrog den raud-grøne regjeringa til å skape over 350 000 nye arbeidsplassar – mange av dei i viktige velferdsyrke, endå fleire i det private næringslivet. I Europa står millionar utan jobb, men i Noreg har aldri fleire vore i jobb.

I åtte år har vi jobba for trygg økonomisk styring, kompetent arbeidskraft og store investeringar i forskning, samferdsel og velferd. Vi har modernisert, og vi har forenkla. Difor er det fleire kreative menneske som tør å starte nye bedrifter, difor går norsk næringsliv godt, og difor har vi låg arbeidsløyse og høg sysselsetjing.

Vår regjering stoppa Bondevik sine endringar i arbeidsmiljølova, som ville gi frislepp av midlertidige tilsetjingar, og som ville gje bedriftseigarar moglegheit til å påleggje 13 timars arbeidsdagar utan å involvere Arbeidstilsynet.

Vi tok òg grep for å styrkje arbeidstakarane sine rettar ytterlegare. Vi har fått på plass ordningar som gjev rett til heiltidsarbeid, og gjort tiltak som får fleire inn i arbeidslivet. Noko av det eg er mest stolt over, er innføringa og styrkinga av ungdomsgarantien, som sikrar at unge folk ikkje skal stå utan jobb, utdanning eller arbeidsmarknadstiltak. Denne har Høgre i regjering fjerna før, det blir interessant å sjå om dei kjem til å gjere det igjen.

Så har vi fremma tre handlingsplanar mot sosial dumping. Polakkar, litauarar og andre EU-borgarar gjer stor nytte i norsk arbeidsliv. Men useriøse arbeidsgjevarar skal ikkje få utnytte arbeidsfolk gjennom uanstendige vilkår og luseløn. Det kan Arbeidarpartiet aldri akseptere.

Denne innsatsen har gjort arbeidslivet betre. Inga anna regjering i Europa har ført ein like offensiv arbeidslivspolitik.

Det er dette Høgre kallar umoderne. Vi har høyrte det før – allereie i 1892 meinte dei at sterkare vern gjennom den første arbeidarvernlova var umoderne. 27 år seinare røysta Høgre mot åttetimars arbeidsdag. I 2005 stoppa vi Bondevik-regjeringa sine svekkingar av arbeidsmiljølova.

No seier dei at dei skal modernisere arbeidslivet gjennom gamle verkemiddel. Statsråd Solveig Horne prøvde i finansdebatten å døype denne regjeringa for retroregjeringa. Eg trur statsråden har misforstått kva retro tyder. På same måte som at den raude, blomstrete 1970-tallssofaen på hybelen min aldri blir moderne igjen, blir det heller ikkje «in» med midlertidige tilsetjingar, meir overtid, svekt stillingsvern og mindre pappaperm.

I regjeringa sitt budsjettopplegg skryt ein av at det blir oppretta 1 000 nye tiltaksplassar for personar med nedsett arbeidsevne. Men sanninga er jo at regjeringa faktisk kuttar 100 mill. kr på tiltaksplassar, fordi ein reduserer tiltaksplassar for arbeidsledige med 2 000.

Samtidig trekker regjeringa stortingsmeldinga Flere i arbeid og grunnjev det med at dei vil gjere endringar og styrkje attføringsarbeidet. Både NHO og brukarorganisasjonane reagerer sterkt på det.

Alt dette gjer ein samtidig som ein varslar auka arbeidsløyse og fleire konkursar. Krona på verket er at ein stramar inn i permitteringsregelverket, og med det risikerer at arbeidstakarar blir sagde opp i staden for å bli permitterte.

Eg fryktar dette berre er starten. Då finanskrisa ramma

Noreg, møtte vi ho med kraftfulle tiltak. Det viste seg å fungere godt. I Sverige valde dei løysinga Framstegspartiet og Høgre no vil ha i Noreg. Med krisa som ei unnskyldning har høgreregjeringa i Sverige kutta skatten til dei rike, svekt stønadsordningane for arbeidsledige, privatisert skule og privatisert omsorg – tatt frå dei som har lite for å gje til dei som har mykje. I vårt naboland ligg ungdom vakne og lurar på om livet har meir å by dei, før dei innser at dei må reise til Noreg for å få seg ein jobb.

I Noreg treng vi ikkje ein blåkopi av den feilslåtte arbeidslivspolitikken til Moderaterna i Sverige. Høgre og Framstegspartiet snakkar om eit sterkare sosialt sikkerhetsnett, men regjeringsplattforma og grepa i budsjettet fortel om noko anna – dei vil føre den same politikken som har gjeve folk i Sverige dårlegare velferdstenester og mindre tilgang til sosiale rettar.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Benjamin Grønbold (H) [12:04:21]: Det blir stadig flere barn i Norge som vokser opp i familier med en inntekt under fattigdomsgrensen. I mitt hjemfylke dreier det seg om 3 300 barn.

For disse barna handler fattigdom først og fremst om at de ikke kan delta på aktiviteter på samme linje som dem de går i klasse med. Det handler om ikke å kunne spille fotball fordi utstyret blir for dyrt. Det handler om ikke å kunne spille trompet i skolekorpset fordi økonomien ikke strekker til.

Politikk er til for å hjelpe dem som faller utenfor, og altfor mange barn forteller om en oppvekst hvor de føler at de står utenfor og hvor de mistrives i hverdagen. Derfor er jeg glad for at vi har fått en regjering og et stortingsflertall som tar utfordringen på alvor. Jeg er glad for at vi har fått en regjering som ikke tror at fattigdom forsvinner med enkle løsninger, men ser at det er vanskelige problemstillinger som løses på sikt.

Det er mulig å gjøre noe også på kort sikt, gjennom en bedre sosial profil på SFO- og barnehagebetalinger og styrke de frivillige tilbudene som er så viktige, bl.a. Blå Kors' Barnas Stasjon.

Men noe av løsningen på lang sikt er å skape en god skole som gir barn mulighet til å forme sin egen fremtid.

I Vest-Agder har vi satt et ambisiøst mål om at 77 pst. av elevene skal fullføre og bestå innen 2015. Regjeringen vil gå enda lenger og vil gradvis øke målet til 90 pst. Dette er ambisiøst, men jeg tror vi kan klare det fordi vi har en regjering som vil yrkesrette yrkesfag og – ikke minst – ha en storsatsing på lærerne.

Det er liten tvil om at læreren er det viktigste tiltaket for å løfte norsk skole og bidra til sosial mobilitet. Gode, engasjerte og motiverte lærere løfter elevene og kan motivere dem til å fullføre. Derfor er det bra at regjeringen varsler en stor satsing på lærere, og derfor er det bra at de varsler en opptrapping av etter- og videreutdanning. På den måten styrker vi det vi vet fungerer, nemlig at et løft av læreren er et løft av skolen.

Også i Norge finnes det mennesker som står utenfor

viktige sosiale arenaer på grunn av dårlig økonomi eller dårlige levevilkår. Spesielt alvorlig er det for de tusener av barn som starter livet på utsiden. Det er en vanskelig utfordring, men det er noe vi kan gjøre noe med.

Det heter at hvis man gir en mann en fisk, har han mat for en dag, men hvis du lærer ham å fiske, har han mat for livet. Dersom vi skal løse utfordringene knyttet til fattigdom på lang sikt, må vi hjelpe mennesker å hjelpe seg selv. Det starter med en stor satsing på skolen, med mål om å få elever til å fullføre.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:06:59]: Trygghet ved sykdom er et av flere kjennetegn ved den norske velferdsmodellen. Og for alle som har inntektsbringende arbeid, vil sykdom som gir fravær fra jobben, gi et inntektstap. Derfor har vi sykepengeordningen. Lønsmottakere mottar 100 pst. lønn fra første sykdomsdag, og i det budsjettet vi nå skal vedta, er det der et anslag på en utgift over statsbudsjettet på 33,77 mrd. kr. For sjølstendig næringsdrivende er det 65 pst. inntektsdekning fra sekstende sykdomsdag. Det er anslått til å ha en utgiftspost på 1,69 mrd. kr.

Dette faktumet, nemlig at lønsmottakere har 100 pst. dekning fra første dag, mens sjølstendig næringsdrivende har 65 pst. dekning fra sekstende sykdomsdag, vil jeg si er en av de best bevarte hemmelighetene med tanke på hvordan det er ulike ytelser for ulike grupper. Det er viktig å få dette spørsmålet opp i lys, sånn at vi kan få en diskusjon om det er sånn vi ønsker det framover.

Denne store forskjellen er sterkt medvirkende til at en stadig større andel av næringsvirksomheten i Norge drives av foretak med ansatte. I en rekke næringsbransjer er det både riktig og fornuftig å være sjølstendig næringsdrivende. Likeledes ved oppstart av virksomhet er også selskapsformen sjølstendig næringsdrivende mest aktuell for mange. Dagens ulikebehandling av sjølstendig næringsdrivende og lønsmottakere ved sykdom medvirker til at færre velger den selskapsformen som best passer til den enkeltes virksomhet, nemlig sjølstendig næringsdrivende, og det må etter Senterpartiets mening endres.

Folketrygden, inkludert dagpenger, finansieres av staten ved at arbeidstaker, altså lønntaker eller sjølstendig næringsdrivende, innbetaler trygdeavgift med ulik sats samt at arbeidsgiver innbetaler arbeidsgiveravgift. I tillegg til denne finansieringen bevilges det store beløp over statsbudsjettet fra andre inntektskilder for å finansiere bl.a. trygghet ved sykdom.

Det er på denne bakgrunn at Senterpartiet har fremmet forslag nr. 5, hvor vi

«(...) ber regjeringen fremme ulike forslag til forbedring av sykelønnsordningen for selvstendig næringsdrivende (dekningsgrad og karenstider) med tilhørende finansiering gjennom både økt trygdeavgift og bevilgning over statsbudsjettet.»

Dette er et viktig spørsmål å debattere, det er et viktig spørsmål å få fram. Senterpartiet går ikke inn for at man skal ha lik ordning for sjølstendig næringsdrivende og lønsmottakere, men det er vesentlig at vi her får fram en diskusjon omkring det – er det sånn vi skal ha det i framtida?

Det er derfor interessant om flere partier burde vært med på å støtte en slik drøfting, sånn at vi kunne fått det fram og dermed fått en avklaring. Det har gått altfor lang tid uten endring på det punktet.

Martin Henriksen (A) [12:10:29]: Etter å ha hørt representanten Rotevatn snakke i litt ulike sammenhenger, har jeg forstått at han må være nyforelsket, og at det er den såkalte referansebanen i perspektivmeldinga han har lagt sin elsk på. Men på samme måte som med andre ferske forelskelser er det lett å overse de svake sidene ved ens utkårede – de som er åpenbare for andre.

Perspektivmeldinga gir et bilde av finansieringsbehovene i framtida, i et såkalt «business as usual»-scenario. Det får enkelte, inkludert Rotevatn, til å konkludere med at vi må spare gjennom kutt i offentlige ytelser. Men perspektivmeldinga slår ikke fast at vi ikke vil ha råd til en god velferd i framtida, den gir oss et grunnlag for å diskutere veivalg. Bærekraften kan nemlig sikres på flere måter – gjennom høyere produktivitet i offentlig sektor, effektivitetsvekst, økt arbeidsinnsats, innretninger i pensjonssystemet, vi kan legge til rette for en litt større skatteinnsats, eller vi kan kutte i ytelser og redusere vårt felles velferdsnivå. Mange høyreorienterte politikere velger kun den siste medisinen.

Men de neste tiårene kommer norsk økonomi til å vokse. Norge blir rikere. På hvilken måte vi fordeler den veksten, er et politisk spørsmål. I perspektivmeldinga slås det også fast at den private forbruksveksten i Norge vil øke med 66 pst. fram mot 2060, og den offentlige med 34 pst. Med andre ord skal den private velstanden øke mye raske enn den offentlige kassa. Et sånt gap mellom privat velstand og offentlige tjenester vil svekke samfunnskontrakten velferdsstaten er bygget på.

Det grunnleggende spørsmålet til alle som er bekymret for velferdsstatens bærekraft og framtid, er følgende: Skal vi være villig til å bruke en like stor andel av landets samlede ressurser på en like god velferd i 2060 som det vi gjør i dag? Enkelte partier er ikke villig til det. Ytelsene bør ifølge dem kuttet eller reformeres, samtidig som de hevder at skatteuttak også er en riktig resept. Premisset deres synes da å være følgende: Vi kommer ikke til å ha råd til å betale for velferden i fellesskap, vi kommer bare til å ha råd til å betale for den hver for oss. Det er et premiss vi ikke er villig til å akseptere. Når noen sier at velferdsstaten er for generøs og må strammes inn, er det ikke en fasit, det er et valg.

Kjærlighet gjør blind. Noen vil kanskje hevde at Rotevatns kjærlighetserklæring til referansebanen er en klam omfavnelser. Så langt vil ikke jeg gå – jeg er bare uenig.

Anette Trettebergstuen (A) [12:13:41]: Representanten Wenstøb fra Høyre snakket endelig litt om sosial dumping. Det ble i det minste sagt at regjeringen skal fortsette arbeidet mot sosial dumping. Hva betyr det? Betyr det at de har tatt opposisjonens oppfordring om ikke å reversere de tiltakene de har varslet at skal reverseres? Betyr det at de ikke skal evaluere de innførte tiltakene – eller skal de det? Hvor lang tid vil det evalueringsarbeidet ta, og når kan

Stortinget forvente en plan med tiltak mot sosial dumping fra regjeringen?

Arbeiderpartiet fremmet som sagt forslag i Stortinget så sent som i juni, vi fremmet forslag i valgkampen, vi fremmet forslag i dette budsjettet og vi kommer, sammen med fagbevegelsen, til å fortsette å fremme forslag til nye tiltak mot arbeidslivets største utfordring. Så da kan vi ta på oss rollen med å forsyne regjeringen med nye ideer og bedre løsninger mot sosial dumping, som de inviteres til å støtte.

Representanten Heggelund kalte disputten om den norske modellen for en karikert parodi. Det er, med respekt å melde, historieløst. Den norske modellen består av ulike pilarer som sammen bærer samfunnet vårt: trepartssamarbeidet, små forskjeller, sosial utjevning, likestilling, sterk fagbevegelse. Man kan ikke angripe enkelte deler eller plukke fra hverandre smådelene av den norske modellen og påstå at den vil bestå og at resultatene vil bevares.

Jeg registrerer fortjent ros til fagbevegelsen. Det er bra, og jeg håper Heggelunds innlegg representerer et taktskifte. For et halvt år siden, da vi sto i denne sal og debatterte tiltak mot sosial dumping, ble de regionale verneombudene karakterisert som privatisering av tilsyn. Dersom Heggelund, Høyre og regjeringen mener at fagbevegelsen fortjener ros, burde de la fagbevegelsen og de tillitsvalgte få jobbe med de verktøyene som den rød-grønne regjeringen ga dem: innsynsrett, søksmålsrett og verneombudsroller. La dem få jobbe, legg reverseringen på hyllen, jobb sammen med fagbevegelsen mot sosial dumping.

«The proof of the pudding is in the eating» – vi får se. Men jeg håper representanten Heggelund kommer til å følge opp sitt syn på fagbevegelsen.

Erlend Wiborg (FrP) [12:16:39]: I løpet av debatten nå har vi hørt en skjønnmaling fra flere rød-grønne politikere om at alt er fryd og gammen og perfekt innenfor arbeids- og sosialfeltet. Jeg er enig i at veldig mye er bra, men allikevel har man fortsatt betydelige utfordringer.

Vi har ca. 650 000 mennesker i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidslivet. Det tallet har faktisk økt med 230 000 de siste 20 årene. Vi ser at Navs arbeidskraftsundersøkelse fra 2009–2010 viser at hver tiende uføre ønsker seg tilbake til jobb. Vi vet at vi har 78 000 funksjonshemmede som ønsker seg tilbake til jobb. Da synes jeg det er litt spesielt å høre debatten når den nye regjeringen nå lanserer flere tiltak for å få veldig mange av disse tilbake i jobb, og gjør det lettere for flere av disse gruppene og personene å komme tilbake i arbeid. Da er det spesielt at man blir møtt med kritikk, uten at man kommer med en eneste løsning på hvordan man skal løse denne utfordringen som samfunnet er avhengig av å løse.

Som vi tidligere har snakket om, vil tiltaksplasser for funksjonshemmede være en kjærkommen hjelp til de 78 000 funksjonshemmede som ønsker seg tilbake til jobb, men den økningen vi legger opp til, velger rød-grønne politikere i dag å stemme imot. Lønnstilskudd for å få flere i arbeid velger man å gå imot.

Debatten handler også om midlertidige ansettelser. Da er det interessant å se hva assisterende generalsekretær

i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon i sin tid sa, da man diskuterte traineeordningen. Han sa følgende:

«Traineeordninger gjør at funksjonshemmede slipper inn og får prøvd seg. Slik at de får sjansen til å vise seg frem. Dette er noe vi vet at fungerer som en døråpner til arbeidslivet.»

Det er jo akkurat det den nye regjeringen nå er klar på, at vi ønsker å gjøre arbeidslivet mer fleksibelt for alle de gruppene, for de 650 000 som i dag står utenfor arbeidslivet.

Jeg ser spent frem til hvilke tiltak dagens opposisjon kommer med for å få løst denne utfordringen.

Lise Christoffersen (A) [12:19:25]: Med adresse til forrige taler: Mitt første innlegg var i hvert fall ingen skjønning, det kunne kanskje snarere oppfattes som relativt kritisk. Det var med hensikt, for å bedre tjenestetilbudet i Nav handler om å ta folk på alvor og gi folk en sjanse.

Men egentlig er jeg en ganske optimistisk person og en erklært tilhenger av Nav-reformen, så jeg har egentlig lyst til å avslutte med en litt mer positiv vri, og det i form av en kommentar til oppslaget med Nav-direktøren i Dagbladet i forrige uke. For det første er det bra at media setter søkelyset på folks opplevelser av sine møter med Nav-kontorene. For det andre: Det som kanskje er enda bedre, er at Nav-direktøren reagerer på oppslagene på en måte som er et eksempel til etterfølgelse. I stedet for å gå i forsvarsposisjon velger han å bruke folks egne historier som utgangspunkt for læring og forbedring. Det er flott, og det er avbyråkratisering.

God tjenesteyting er bra for dem som har behov for Navs bistand i vanskelige livssituasjoner, men god tjenesteyting gjør også arbeidsdagen meningsfylt for dem som jobber i førstelinja, og møter brukerne hver dag. Nav-direktøren sier at han satser på bedre trening i det å være veileder, styrket opplæring for nyansatte, fokus på etikk og gode holdninger, bedre rutiner for klagehåndtering og en tydeliggjøring av at kvalitet i tjenestene er et lederansvar. Dagbladets oppslag inneholder dessuten ikke bare negative brukererfaringer, men også de gode historiene om folk som opplever seg godt ivaretatt. Det er fint for de ansatte at også de positive historiene kommer fram. Det oppleves helt sikkert som en spore til videre innsats.

Vi som vedtok Nav-reformen i sin tid, har også et ansvar for at reformen virker etter hensikten. Fortsatt er det behov for forbedringer på det systematiske og strukturelle området i Nav, fortsatt er det for mange som går lenge uten å få oppfølging og vente på tiltak – som jeg var inne på i mitt første innlegg, at saksbehandlingen fortsatt også tar for lang tid. Nettopp det med effektiv saksbehandling er også en måte å vise respekt på og ta folk på alvor. Å vente lenge på svar kan være ødeleggende for folks muligheter til å vende tilbake til jobb eller skaffe seg ny kompetanse, som jeg la vekt på tidligere.

Men for å oppnå gode resultater trenger vi altså ledere som er trygge og utviklingsorienterte. Jeg synes at Nav-direktøren i så måte ser ut til å være på rett spor, og derfor hadde jeg lyst til å benytte meg av det siste innlegget mitt til

å ønske ham lykke til. Vi kommer sikkert mange ganger i løpet av denne perioden til å diskutere utviklingen i Nav videre, og jeg håper at vi fortsatt kan se en positiv utvikling.

Sveinung Rotevatn (V) [12:22:41]: Representanten Henriksen var oppe og snakka om at eg tilsynelatande var nyforelska etter å ha lese perspektivmeldinga. Når eg er forelska, brukar eg å bli varm om hjarta. Når eg les perspektivmeldinga, går det snarare litt kaldt nedover ryggen på meg. Det er jo ikkje slik at det ein kan lese der, er noko nytt heller. Dei åtvaringane som kjem om ein underfinansiert velferdsstat og ein del ordningar som ikkje er berekraftige, les ein også i stadige rapportar frå OECD, frå Det internasjonale pengefondet og frå Statistisk sentralbyrå, men det er bra at ein også har fått det i eit dokument frå den raud-grøne regjeringa.

Så snakka Henriksen om «business as usual»-scenarioet. Eit av dei største problema med perspektivmeldinga er ikkje at vi tolkar den for pessimistisk, det er at ein del av anslaga er altfor optimistiske. Den legg til grunn f.eks. ei framtidig avkastning i oljefondet på 4 pst. Det er heilt urealistisk. Ein legg til grunn at vi framleis skal jobbe like mykje som i dag. Det er dessverre kanskje også urealistisk – vi har iallfall jobba mindre og mindre dei siste 40 åra. Ein legg også til grunn at nivået på velferda skal vere det same som i dag. Det er iallfall urealistisk. Det vil stadig komme krav om auka kvalitet. Derfor er det god grunn til å vere obs. Men det er ikkje slik at den einaste løysinga, det einaste ein treng å gjere, er å gjere endringar i velferdsordningar. Det er berre ein del av biletet. Ein er også nøydd til å sørgje for at folk jobbar meir, ikkje mindre. Det gjer vi gjennom pensjonssystemet, gjennom arbeidsmiljøloven og gjennom mange andre forslag som har vore omtalt tidlegare her, både frå meg og frå representantar frå andre parti.

Så er det nok riktig også at ein er nøydd til å sjå på skattesystemet etter kvart. Eg tolka representanten Henriksen slik at det er det einaste han vil sjå på, at han vil inn-dra meir privat velferd, altså auka skattar. Det er i så fall nye tonar frå Arbeidarpartiet, men det er ein interessant diskusjon å ta.

Til sist: Når eg først står her, vil eg gje representanten Lundteigen litt ros, i og med at eg var litt kritisk tidlegare i dag, når han snakka om den store forskjellsbehandlingen som er mellom sjølvstendig næringsdrivande og tilsette med tanke på sjukepengar. Men det er nok ikkje slik som Lundteigen seier, at dette er vår best bevarte hemmelegheit. Det er iallfall inga hemmelegheit for dei som har lese det Venstre har foreslått i Stortinget dei siste åra, eller det vi foreslår i år. For i staden for berre å be om ei utgreiing, slik Senterpartiet gjer, kunne dei vurdert å stemme for Venstres alternative statsbudsjett. Hadde dei gjort det, ville vi frå 1. januar sørgt for at sjølvstendig næringsdrivande går frå 65 pst. til 80 pst. når det gjeld sjukepengar. Det er fornuftig, det gjer det enklare å starte bedrift, og det sikrar større grad av likebehandling, slik eg opplever at Lundteigen er oppteken av. Så her trur eg faktisk at vi ikkje har å gjere med ei hemmelegheit, men med ei utfordring vi er einige om. Det håpar eg at regjeringa kan ta

tak i, og at Venstre og Senterpartiet kan gje ho god støtte i frå Stortinget.

Stefan Heggelund (H) [12:25:40]: Jeg opplever at dette har vært en veldig god og interessant debatt. Det begynte med at representanten Dag Terje Andersen sa at som en del av å være en konstruktiv opposisjon skulle man ikke bare måle regjeringens resultater i pengebruk, men faktisk også resultater. Det må jeg si at jeg synes er hyggelig, men jeg opplever det som nye takter fra Arbeiderpartiet. Det finnes vel få partier i dette landet som er så opptatt av å måle resultater bare i bevilgninger over statsbudsjettet som det Arbeiderpartiet er – det hørte vi også i valgkampen. Men jeg synes det er veldig hyggelig med dette taktskiftet fra Arbeiderpartiet, og jeg tror det er et kjærkomment og godt bidrag for å skape et bedre ordskifte i den politiske debatten i Norge.

Så sier representanten Trettebergstuen at det jeg sa om fagbevegelsen, er et taktskifte fra Høyre. Men det er det jo ikke. Det er bare det at det jeg sa om fagbevegelsen, ikke passer inn i det bildet som Arbeiderpartiet ønsker å skape av Høyre. Jeg har hatt møter med fagbevegelsen siden jeg kom inn på Stortinget – jeg synes det er en viktig del av det å sitte i arbeids- og sosialkomiteen og møte representanter fra ulike fagforeninger. De møtene har vært akkurat som jeg forventet at de møtene skulle være – hyggelige, konstruktive og lærerike, og det er en tone jeg mener det er riktig å ha med fagbevegelsen. Det er Høyres syn, og det er ikke noe nytt.

Til sosial dumping: Selvfølgelig er kampen mot sosial dumping viktig for regjeringen. Det skulle i et moderne, sivilisert land som Norge også bare mangle. Jeg tror at en av de viktigste tingene man kan gjøre, er å fortsette å styrke Arbeidstilsynet. Så ønsker vi å evaluere de tiltakene som er satt i gang mot sosial dumping, og jeg kan ikke med min beste evne begripe hvordan det kan være negativt at man ser på hvordan tiltak som er igangsatt, faktisk fungerer. Det mener jeg bare vil være fornuftig.

Martin Kolberg (A) [12:28:15]: Det som representanten Heggelund sa i sitt siste innlegg, men særlig i sitt første innlegg, kan bare ses på en eneste bakgrunn, og det er høyrepartienes konsekvente forsøk på å tåkelegge sin egen historie både i det fjerne og i det nære. Hvis det er slik at man skal ta Heggelunds verbale uttrykk på alvor, har han og partiet han representerer, et meget betydelig problem i denne salen, nemlig at de konsekvent historisk og i de siste årene har stemt imot alle de tiltak som kan imøtekomme det Heggelund verbalt gir uttrykk for. Men det må bare ses på bakgrunn av det konsekvente forsøk på å hvitvaske den politikken de egentlig står for.

Det forholder seg nemlig slik at et forsøk på å si at det ikke er motsetninger i samfunnet, er noe som selvfølgelig faller på sin egen urimelighet, og som ikke har noen dokumentasjon i virkeligheten.

Realiteten er at det velferdssamfunnet som er skapt, er skapt fordi samfunnet har blitt sterkt og politikken har styrt samfunnet – i strid med hva høyrepartiene har stått for. Det er det som er realiteten. Når norske arbeidsfolk har fått det

slik som de har fått det i dag, er det på grunn av fagbevegelsen og sosialdemokratisk tenkning om hva som skal være deres plass.

Heggelund er åpenbart en politisk intellektuell person, så han kan lese dette helt systematisk og se hva som har vært historien. Når han sier at vi nå har forlatt den linjen og gått over på en helt annen linje, er det riktig som andre representanter har sagt her, at da må han bli tatt på alvor på det. Men det er ikke det som er praksis. Det partiet han representerer, og den statsråden vi nå har, har stått og sagt her i denne sal ved mange korsveier – og jeg har vært her gang på gang i sene kveldstimer og hørt bl.a. det poenget – at det ikke er så viktig at det er forskjell på folk i samfunnet.

Dette er realiteten i den politiske situasjonen, og det er dette som er avslørt gjennom Heggelunds innlegg.

Det siste han sa, var f.eks. at Arbeidstilsynet skal håndtere situasjonen. Ja, det er bra med Arbeidstilsynet, det har vært bygd opp av oss gjennom årtier. Men Arbeidstilsynet skal ikke erstatte fagbevegelsens autoritet. Det som er den historiske linjen i Høyres relasjon til fagbevegelsen, er at man konsekvent forsøker å svekke deres politiske posisjon i samfunnet. Det er det som er Heggelunds arv.

Arve Kambe (H) [12:32:03]: For å svare på noen av de rundene som har gått når det gjelder sosial dumping, er det ganske store og gode merknader som komiteen har enes om i den stortingsperioden som nettopp har begynt. Jeg tror vi kommer til å ha felles politiske løsninger på mange av utfordringene når det gjelder sosial dumping. Det har Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre vært med på i merk-nads form. Vi er også positive til å ta en diskusjon om de konkrete innspillene som eventuelt måtte komme.

Jeg minner om at sosial dumping ikke er et begrep som ble innført etter regjeringsskiftet. Det har i aller høyeste grad vært til stede etter åtte år med rød-grønt styre både i statlige bedrifter og i private bedrifter. Jeg tror hele komiteen skal bruke mye tid framover på å finne felles løsninger, til beste for arbeidsmarkedet.

Så har Lundteigen for så vidt en invitt. Jeg registrerer at Senterpartiet er glad for i en rekke tilfeller å slippe å sitte i regjering med Arbeiderpartiet og SV. Han kommer egentlig med en liten utstrakt hånd når det gjelder de selvstendige næringsdrivende. Det har vært åtte års taushet fra Senterpartiet om det i vedtak og i debatter i Stortinget, mens man nå får muligheten til å tenke selv, som Lundteigen gjør når vi fremmer dette. Jeg tror at et stortingsflertall bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og gjerne med Senterpartiet på slep, er mer positiv til dem som skaper sin egen arbeidsplass, og da skal vi også underveis i stortingsperioden bidra til å bedre deres rammebetingelser.

Når vi er inne i den siste runden med budsjettdebatten, føler jeg at man ikke bare skal kritisere hverandre. Jeg vil også gi ros til de mange som jobber i Nav, de mange som jobber i departementene og i attføringsbedriftene, som bidrar til å sette ut i livet vedtakene og målsettingene i denne forsamlingen, sammen med regjeringen. Jeg vil også i budsjettdebatten rette en stor takk til dem som går på jobb hver dag for å bidra til at andre mennesker skal få et lettere liv.

Det er også de som faktisk har et ansvar for å gjøre det vi vedtar.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt to innlegg tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:34:52]: Representanten Anette Trettebergstuen tok for seg sosial dumping, og det har Senterpartiets fulle støtte å motarbeide det. Det er viktig å bøte på ulempene med friest mulig arbeidsinnvandring, og sosial dumping er da sentralt.

Arbeidstilsynet styrker vi i Senterpartiet, og vi styrker også de regionale verneombudene. Det er viktig å øke der, og vi øker med 3 mill. kr, fra 10,6 mill. kr til 13,6 mill. kr. Det er en klar prioritering av det Anette Trettebergstuen nå snakket om.

Erlend Wiborg fra Fremskrittspartiet sa at de rød-grønne driver skjønning. Det er ikke sant. Vi har klare merknader omkring disse tingene.

Det som imidlertid er årsaken til at jeg tok ordet nå, er knyttet til at Erlend Wiborg sa at vi må ha et mer fleksibelt arbeidsmarked. Hvem skal ha det? For hvem gjelder det? Er det leger, er det sjukepleiere, er det politifolk som skal ha en mer fleksibel tilknytning til arbeidsplassen sin? Eller er det renholdere, lastebilsjåfører og produksjonsarbeidere på Bamas anlegg på Lierstranda? Jeg regner med det er de siste Fremskrittspartiet snakker om. Jeg ønsker å få klarhet i det.

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP) [12:36:11]: Noen dager etter valget og en dag eller to etter at regjeringsplattformen var lagt fram, uttrykte lederen i LO sammen med sine venner i Arbeiderpartiet stor bekymring over at landet hadde fått en ny regjering. Det ville bli en tøffere hverdag, det ville bli rasering av velferden sånn som vi kjenner den, det ville bli økte forskjeller, og det ville bli en retningsendring av norsk politikk – det ville bli ny politikk.

Det må ikke overraske noen at et nytt flertall i Stortinget vil føre en ny politikk. Det skulle også bare mangle. Men det vil ikke bli i den retningen LO-lederen spådde. Det er et godt budsjett både på arbeidsdelen og sosialdelen som vil bli vedtatt i dag. Det er en kjensgjerning at man ikke får gjort alt man vil det første kvarteret man sitter i regjering, men det er tydelige retningsendringer allerede i budsjettet for neste år.

Hovedbudskapet til Fremskrittspartiet da vi gikk til valg i år, var «En enklere hverdag for folk flest». Da er det gledelig å se f.eks. svaksynte Elsa som nå gleder seg til å kunne få hjelp igjen, og at personer med nedsatt funksjonsevne igjen skal få dekket utgifter til viktige hjelpemidler. Ja, det er en retningsendring av norsk politikk, det er en ny politikk, og det er god politikk. Det samme kan man si om midler til erstatningshunder, eller økningen i rammen på mer enn en dobling til aktivitetshjelpemidler for funksjonshemmede over 26 år – for å nevne noe.

I går hadde vi debatt om skatte- og avgiftsopplegget for neste år. Mange rød-grønne politikere uttrykte stor bekymring for økt ulikhet særlig når det gjelder makt og økonomi.

Men problemet er jo ikke om fattige og velstående begge løftes. Det er ikke sånn at de fattige måler hvor fattig eller rik man er som avstand opp til landets aller rikeste. De måler sin velstand og sin hverdag opp mot hvor langt det er opp til de er ute av fattigdommen. En ledestjerne på veien for mange er hvor langt unna de er arbeidslivet. Jeg håper og tror at flere vil være nærmere, og at flere har tatt del i arbeidslivet når vi står her igjen neste år. Det må være målet med politikken, det må være målet for oss som politikere, og det er målet med dette budsjettet.

Dag Terje Andersen (A) [12:38:53]: Jeg tegnet meg mot det jeg trodde var slutten av debatten, for å oppsummere noe av det vi har vært inne på, men først til statsråden, som jeg håper kan avkrefte noe som bl.a. representanten Ropstad har sagt her. Han ga nemlig uttrykk for at andelen fattige har økt. Jeg går ut fra at statsråden, som har et helt annet ansvar for ikke å feilinformere Stortinget – det kan faktisk være ganske alvorlig – kan bekrefte at den informasjonen er feil, og at faktum er at andelen fattige har gått ned under den forrige regjeringa. Det er et faktum.

Så var det godt ment og har blitt positivt kommentert av statsråden det jeg sa om å måle resultater istedenfor penger. Jeg velger i denne sammenhengen å se bort fra den fortegnede fortolkninga av det som enkelte andre representanter har valgt, men vil understreke det poenget at jeg mener at det er en svakhet hvis opposisjonen ikke har annet å bidra med enn å foreslå større bevilgninger. Det var det som var utgangspunktet for det jeg mente, og det kommer vi til å stå ved. Vi kommer til å være en aktiv opposisjon som vil bidra med konstruktive forslag for å finne bedre løsninger, bl.a. i forhold til Nav, som jeg brukte som eksempel.

Så til slutt et tema som fortjenstfullt er reist av Lundteigen, av Trettebergstuen og av andre. Det gjelder sosial dumping. Vi har arbeidsinnvandring til Norge, og det er positivt. Derfor har vi et felles ansvar for å sørge for at den arbeidsinnvandringa ikke utkonkurrerer seriøst norsk arbeidsliv, men bidrar innenfor et seriøst norsk arbeidsliv. Ett av virkemidlene for å få til det er tiltak mot sosial dumping. Der har vi innført innsynsrett. Det stemte Fremskrittspartiet og Høyre imot. Det samme gjelder allmenngjøring, som jeg tror blir akseptert videreført, ifølge Sundvolden-plattformen. Det samme gjelder solidaransvar, som er et viktig virkemiddel, kollektiv søksmålsrett, likestilt skift og turnus og regionale verneombud. Det er en rekke tiltak vi har satt inn for å bidra til å støtte det seriøse norske arbeidslivet i konkurransen mot den arbeidsinnvandringa vi har, og skal ha. De tiltakene er viktige.

Det er altså sånn at statsråd Eriksson som stortingsrepresentant stemte imot disse forslagene. Men jeg har lyst til, med utgangspunkt i den positive tilbakemeldingen vi fikk på også å ha konstruktiv dialog mellom opposisjon og posisjon, å invitere statsråd Eriksson til å bekrefte at disse virkemidlene videreføres, og at vår felles utfordring framover blir å finne nye tiltak for å motvirke sosial dumping, fordi de som driver i disse bransjene, stadig finner nye veier. Det inviterer jeg statsråden til i den siste debatten for jul.

Presidenten: Representanten Lise Christoffersen har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lise Christoffersen (A) [12:42:05]: Også jeg har lyst til å knytte en kommentar til det siste innlegget til Arve Kambe. Han la vekt på at det er gode felles merknader vedrørende sosial dumping. Hvis han fulgte med på det som Dag Terje Andersen nettopp lista opp over gode tiltak, ser en altså at det er mulig å utvide den felles lista vår til å omfatte flere tiltak som Høyre og Fremskrittspartiet tidligere har stemt imot.

Nei, det var ikke sånn at sosial dumping kom med ny regjering. Det var derfor vi startet handlingsplanene mot sosial dumping. Det var faktisk stortingsrepresentant Per Rune Henriksen som tok initiativet til den første handlingsplanen. Så kom nummer to, og så kom nummer tre.

Hvis de borgerlige har lyst til å være med på et utvidet samarbeid, ligger det altså et godt forslag i denne saken, forslag nr. 1, om maks tre ledd i en kontraktskjede. En kan starte der – det er bare få minutter til – med å stemme for det forslaget.

Karin Andersen (SV) [12:43:18]: Først kort til debatten om sosial dumping. Det foreligger en rekke nye tiltak som bør komme på bordet raskt, fordi situasjonen i arbeidslivet er ganske alvorlig, og den eskalerer. Det er ikke slik at sosial dumping kom med ny regjering, det kom ikke engang med polakkene. Sosial dumping har foregått i arbeidslivet til enhver tid, men det øker når migrasjonen øker, når utnyttelsen øker, og den urettferdige konkurransen for de seriøse bedriftene øker. Det må vi stoppe, og da må det flere tiltak til enn det vi har i dag.

Så til diskusjonen om fattigdom og forskjeller. Fattigdom måles i dag på forskjeller. Så når man gjør de rikeste veldig mye rikere, blir mange flere, i hvert fall statistisk sett, fattige. Jeg skjønner at flere fra regjeringspartiene ikke skjønner det, men sånn er det.

Jeg har også igjen hørt disse mytene om «pennestrøk» osv. Jeg ber dem som nå framfører disse argumentene, om å være så snill å dokumentere hvor tidligere partileder Kristin Halvorsen har sagt det. Det er nemlig representanter fra Høyre som har tillagt Kristin Halvorsen dette, men det har vært helt umulig å få avkreftet det, for man gjentar det stadig.

Det er imidlertid en kjempeviktig oppgave, og jeg har ikke rost noen regjering for å ha vært gode nok på å bekjempe fattigdom, heller ikke barnefattigdom. Jeg er glad for at det i dette budsjettet ikke kommer det store kuttet for de enslige forsørgerne, som jo er de familiene som har to og en halv gang så stor risiko som noen familier, til å ende i varig fattigdom i generasjoner. Men man har ikke greid å dy seg for å kutte i den økningen vi la inn der, for at den endringen på skattleggingen ikke skulle medføre tap for noen. Det har man ikke greid å dy seg for, og det er et tap for mange av de fattigste familiene – barnefamilier. Da blir det flere fattige barn, og ikke færre.

Nå har jeg sett veldig mange snuoperasjoner fra Fremskrittspartiet i salen her, så jeg håper at de, og også Høyre,

har skrinlagt forslaget om å fjerne overgangsstønaden. Jeg håper også at de skrinlegger ønsket om å fjerne barnetillegget i uføretrygden. Dette er altså familier som ikke har sjanse til å jobbe mer, som kommer til å være i en permanent situasjon over mange år, og der ungene kommer til å leve i en permanent situasjon i familier med meget lav inntekt. For det er nemlig bare dem med aller lavest ytelse som får det barnetillegget. Det er over 30 000 i året, og jeg tror ingen som sitter i denne salen, greier å forestille seg hvor mye penger 30 000 er når du har minsteytelse i uføretrygden. Det er fryktelig mye penger, særlig når man skal forsørge barn.

Så til selve fattigdomsmålet. Jeg ønsker at vi skal utarbeide et nytt fattigdomsmål, for det som skjer, er at når man f.eks. gir letter i eiendomsskatten, formuesskatten eller arveavgiften, blir det flere nullskatteyttere, men i statistikken kan de også stå som fattige når de ikke har noen inntekt å beskatte, og det mener jeg er en helt feil måte å regne på.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:46:44]: La meg først få takke Karin Andersen for et godt innlegg. Hvis en kanskje ser vekk fra noe retorikk, er jeg helt enig i alt hun sier. Også det siste, et eget fattigdomsmål som går mer på å måle reell fattigdom, er veldig interessant.

Det var til fattigdom jeg tok ordet, for når representanten Dag Terje Andersen sier at jeg har sagt feil, må jeg i alle fall rette opp i det, hvis jeg har gjort det. Det jeg i alle fall har ment, og som var poenget mitt, hvis det gjaldt replikkvekslingen med representanten Trettebergstuen, var at jeg var enig i at forskjellene var gått ned, men at antall fattige barn dessverre var gått opp. Men her snakker man også om ulike måter å regne fattigdom på. Poenget mitt var at det var over 100 000 barn som dessverre vokser opp i lavinntektsfamilier.

Når jeg først står her, har jeg behov for å komme med en liten stemmeforklaring, for i løpet av dagen har vi diskutert litt. Når det gjelder en del av forslagene nr. 1–4, opplever vi at det er gode komitémerknader, spesielt det som går på økonomisk kriminalitet og på sosial dumping, og vi er tydelige fra Kristelig Folkepartis side når det gjelder å følge opp det, og det forventer jeg at statsråden gjør. Når det gjelder forslag nr. 5, fra Senterpartiet, er det, som jeg var inne på tidligere, en politikk som Kristelig Folkeparti deler. Det å forbedre sykelønnsordningen for selvstendig næringsdrivende er noe vi har foreslått flere ganger før, så det forslaget anbefaler jeg Kristelig Folkepartis gruppe å stemme for. Det gjelder altså forslag nr. 5, fra Senterpartiet. De andre forslagene er det nok en reell politisk uenighet om, også når det gjelder forslaget fra Venstre.

Statsråd Robert Eriksson [12:48:31]: La meg først begynne med spørsmålet fra representanten Andersen. Det er helt riktig at hvis man tar utgangspunkt i OECDs medianinntekt, er andelen fattige barn gått ned. Dermed er det spørsmålet kvittert ut og bør være tydelig.

Så har jeg lyst til å kommentere noe av det som har blitt sagt i debatten. La meg begynne med debatten knyttet til sosial dumping. Det står klart og tydelig i regjeringens plattform at man vil fortsette kampen mot sosial dumping.

Jeg vil si det på følgende måte: Dette handler ikke om hvor mange ulike planer og tiltak man foreslår, og om det å være mest mulig kreativ og finne på mest mulig, men det handler om å treffe de beste tiltakene for å nå de beste resultatene for å opprettholde et anstendig arbeidsliv i Norge, som vi alle sammen ønsker.

Jeg har vært så heldig at jeg den første tiden som statsråd, fikk med meg LO-lederen ut på tur, og vi hadde en god og hyggelig passiar nedover langs Akerselva. Det vi diskuterte, var – og det mente jeg også – det som står i regjeringsplattformen: Det vil alltid være naturlig å gå igjennom de tiltakene som er fremmet, for å se på hvilken effekt de ulike tiltakene har hatt, og hvordan man kan gjøre ting enda bedre. Det vi var veldig enige om begge to, var viktigheten av å se på i hvilke bransjer utfordringene er størst.

Jeg vil si at jeg er bekymret når jeg ser de signalene som kommer fra Økokrim, om at en større andel av vinningskriminaliteten nå flyttes over til arbeidskriminalitet. Det er noe vi skal ta på alvor, ikke minst når vi ser på utfordringene innenfor utelivsbransje og transportsektor. Derfor ønsker regjeringen, som jeg har sagt tidligere, å få på plass gode bransjeprogram på de områdene. Jeg oppfatter at også arbeidstakersiden er svært enig i at man begynner innenfor de sektorene.

Så har jeg lyst til avslutningsvis å si når det gjelder det som representanten Andersen sa her – at regjeringen går inn for å fjerne overgangsstonaden og fjerne barnetillegget: Det står ikke noe sted begrepet «fjerne» – det står ikke noe sted i regjeringsplattformen at vi skal fjerne, men vi skal gjennomgå ordningene. Så vil vi melde tilbake til Stortinget på egnet måte når en sann gjennomgang er gjort, og så skal Stortinget bli med og fatte beslutninger.

Presidenten: Representanten Anette Trettebergstuen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anette Trettebergstuen (A) [12:51:44]: Hvis statsråden mener det han her sier, at regjeringen vil lete etter treffsikre, riktige tiltak mot sosial dumping, har statsråden og medlemmer fra regjeringspartiene gjennom en flere timers debatt i dag hatt anledning til nettopp å si at de vil frede de tiltakene som Fafo, gjennom evaluering, og fagbevegelsen, viser til – beviselige resultater – er de som fungerer best, de som har stagget utviklingen, de som fungerer. Det gjør verken statsråden eller representantene fra regjeringspartiene i dag, men de har hatt sjansen.

Istedenfor pekes det på Arbeidstilsynet. En styrking av tilsynet er bra, men tilsynet kan bare være et supplement til den jobben som tusenvis av tillitsvalgte og fagbevegelsen gjør hver eneste dag. Skulle tilsynet tatt over det arbeidet, måtte tilsynet hatt mellom 50 000 og 60 000 ansatte. Så regjeringen anerkjenner altså tilsynet, men de anerkjenner ikke den jobben fagbevegelsen gjør. Da blir rosen fra denne talerstolen nokså tom.

Karin Andersen (SV) [12:52:56]: Jeg har ikke sagt at regjeringspartiene nå fjerner overgangsstonaden. Jeg har sagt at det har de gjort i hvert eneste budsjett de siste fire årene. Det de fjerner nå, er en økning opp til 2,36 G

for overgangsstonaden og har senket den til 2,25 G. Det betyr at noen av disse familiene taper flere tusen kroner på den omleggingen til skattbar inntekt som er gjort i dette budsjettet. Det er realiteten i det.

Jeg sa også i mitt innlegg at jeg er glad hvis man nå skrinlegger disse ideene som man her har hatt i alle år, og finansiert skattelettene sine med. Det har nemlig vært verdt over 1 mrd. kr, det – som har forsvunnet fra de aller fattigste barnefamilieene i hvert budsjett de siste åra, fra Høyre, fra Fremskrittspartiet. Hvis de har tenkt å slutte med det, er jeg glad, for det er noe av det dummeste man kan gjøre. Dette er inntekt som familiene trenger. De har barn. De kvalifiserer seg for arbeid, stonaden virker, og de kommer ut av fattigdom. Så vær så snill å holde fast ved at denne stonaden skal være der. Den virker bra.

Hvis statsråden skal lykkes i arbeidet sitt med å få færre i fattigdom, kan han ikke bare snakke om arbeid, han må også snakke om ytelsene. Ytelsene må være slik at det går an å leve av dem. Da anbefaler jeg Navs egen rapport om fattigdomsmidlene fra 2012, der de veldig klart sjøl beskriver at hvis man har for lite penger å leve av, blir man sykere og mer utslått, og muligheten for å komme i arbeid minskes. Det er viktig at man har det i mente når man skal drive med sosial politikk.

Det foreligger flere rapporter fra Helsetilsynet som har gått igjennom hvordan loven om sosiale tjenester i Nav blir praktisert. Det er ganske hårreisende lesning, og overskriften på de rapportene er: Kommunene bryter loven – og det overfor de mest vanskeligstilte i dette landet, som ikke engang har krav på fri retts hjelp for å kunne reise saken sin når de ikke får penger. Det er ikke én retts sak på noe av dette, og det er de mest vanskeligstilte i landet. Det forteller i hvert fall meg at her er det et rettstap, og det er et økonomisk tap for noen av de mest vanskeligstilte. Det blir altså ikke flere i arbeid av at vi driver og knegår folk som har det så vanskelig.

Det er kjempeviktig at man greier å tenke to ting samtidig – både at man må ha nok penger og at man må ha de riktige tiltakene. Mange flere kan komme i jobb hvis vi gjør dette på riktig måte, så man slipper å ligge våken hver eneste natt fordi man ikke vet hvordan endene skal møtes.

Jeg registrerer at regjeringspartiene nå når det gjelder sosial dumping, ikke greier å si noen ting om hva de egentlig mener. Men det de har greid, er jo å varsle at de skal gi skattefritak for at folk ikke skal begå kriminelle handlinger, nemlig handle svart. Det reagerer jeg på – at de greier å si noe om det. Det tiltaket kommer ikke til å fungere bra nok.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [12:56:11]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om årsmelding 2012 for pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (Innst. 33 S (2013–2014), jf. Meld. St. 43 (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte
presidenten: Vi går da til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt åtte forslag. Det er

- forslagene nr. 1–4, fra Dag Terje Andersen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 5, fra Per Olaf Lundteigen på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 6–8, fra Sveinung Rotevatn på vegne av Venstre

Det votes over forslagene nr. 6–8, fra Venstre.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringa endre minstekravet til arbeidstidsreduksjon i dagpengeforskrifta § 6-8 for å halde på dagpengerettane frå 50 pst. til 20 pst.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringa tilpasse regelverket for rullerande permittering slik at bedrifta, der det er semje mellom tilsette og arbeidsgjevar, kun betalar arbeidsgjevarperiode for det talet på stillingar som faktisk er permitterte.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringa i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2014 leggje fram forslag til endring i arbeidsgjevar si medfinansiering av sjukelønsordninga. Ein føresetnad for endringane skal vere at den samla økonomiske tyngsla for arbeidsgjevarane ikkje aukar.»

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 90 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.04.32)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme ulike forslag til forbedring av sykelønsordningen for selvstendig næringsdrivende (dekningsgrad og karenstider) med tilhørende finansiering gjennom både økt trygdeavgift og bevilgning over statsbudsjettet.»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 93 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.04.55)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–4, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket for offentlige anskaffelser (lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter) slik at det ikke kan være mer enn tre ledd i kontraktskjeden for leverandører som tildeles offentlige anbud.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme ytterligere forslag for å motvirke omfanget av unngåelse av norske lønns- og arbeidsvilkår i enkeltbransjer.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å sikre økt samhandling og koordinering mellom ulike offentlige etater for å avdekke mer av skatte- og trygde-kriminaliteten.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en returordning for aktivitetshjelpemidler som brukeren ikke lenger har behov for, og som kan komme andre brukere til gode.»

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 59 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.05.18)

Komiteen hadde innstilt:

A

**Rammeområde 7
(Arbeid og sosial)**

I

På statsbudsjettet for 2014 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeids- og sosialdepartementet		
	1	Driftsutgifter	178 070 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	62 400 000	
	50	Norges forskningsråd	134 120 000	
	70	Tilskudd	25 860 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	14 510 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	701 440 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	10 850 430 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	29 810 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	247 220 000	
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	208 800 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	66 100 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	18 500 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 663 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	96 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 016 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	11 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	75 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	83 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	174 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	63 740 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	191 720 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	68 660 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	10 890 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	60 400 000	
	60	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser i Oslo kommune	23 800 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	6 210 330 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 207 800 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser .	41 410 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	36 000 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	510 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 500 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter	215 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	23 800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 800 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	111 600 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 200 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.		
	1	Driftsutgifter	16 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 960 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 130 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter – Treparts bransjeprogrammer	10 900 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i> ...	123 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	300 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	80 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 660 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	420 000 000	
847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	16 058 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til funksjonshemmede organisasjoner		171 894 000
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>		18 937 000
	72	Tilskudd		14 490 000
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-623 822 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	472 993 000	
		3 Avskrivninger	116 544 000	
		4 Renter av statens kapital	16 215 000	
		5 Til investeringsformål	18 070 000	
		6 Til reguleringsfond	-23 000 000	-23 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		30 476 000
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>		100 000 000
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>		10 891 500 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>		707 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>		2 381 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>		385 000 000
	73	Utdanningsstønad		62 000 000
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid		300 000
	76	Forskuttering av underholdsbidrag		784 000 000
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>		33 770 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>		1 690 000 000
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>		565 000 000
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>		310 720 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>		1 910 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>		33 860 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>		390 000 000
	72	Legeerklæringer		350 000 000
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>		24 035 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	37 010 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	2 285 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	117 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	63 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 800 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 690 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	154 700 000	
	74	Tilskudd til biler	810 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 597 100 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	235 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 180 000 000	
	78	Høreapparater	475 000 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år	55 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	59 190 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	110 980 000 000	
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	8 000 000	
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	5 794 500 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 210 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	950 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	98 000 000	
	74	Utdanningsstønad	500 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	197 000 000	
		Totale utgifter		373 480 975 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	22 110 000	
	4	Tolketjenester	2 300 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.	52 300 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	23 000 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån	49 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	154 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3616	1	Gruppelivsforsikring Premieinntekter	97 000 000	
3634	85	Arbeidsmarkedstiltak Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	200 000	
3635	1	Ventelønn mv. Refusjon statlig virksomhet mv.	34 050 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	800 000	
3640	1	Arbeidstilsynet Diverse inntekter	1 240 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 110 000	
	5	Tvangsmulkt	2 200 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	19 791 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	10 660 000	
3642	2	Petroleumstilsynet Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	880 000	
	3	Gebyr tilsyn	48 490 000	
5470	30	Statens pensjonskasse Avsetning til investeringsformål	18 070 000	
5607	80	Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse Renter	2 266 000 000	
5701	2	Diverse inntekter Diverse inntekter	570 000 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	36 590 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	844 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	310 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
5704	2	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs Dividende	180 000 000	
5705	1	Refusjon av dagpenger Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	60 000 000	
	4	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	6 000 000	
		Totale inntekter		4 816 491 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende inntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4, 5 og 6
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende inntekter under
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 1, 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 1	kap. 3642 postene 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2014 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere, til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere inntil 10 prosent av bevilgningen på kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid, til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen,

post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2014 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 10 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2014 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 590,68 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	695,61 mill. kroner

VI

Utbetaling ved midlertidig likviditetsmangel

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2014 kan forskuttere utgifter til pensjonsutbetalinger under kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn, post 70 Tilskudd, ved midlertidig likviditetsmangel. Det forutsettes at Pensjonstrygden for sjømenn i løpet av 2014 tilbakefører forskutteringen. Tilbakeføringen nettoføres som utgiftsreduksjon under kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn, post 70 Tilskudd.

VII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2014 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VIII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2014 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 642 Petroleumstilsynet, post 1 Driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

IX

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2014 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre¹⁾:

	Kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 836
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats kan grunnstønnen forhøyes til	11 976
1c. eller til	15 708
1d. eller til	23 136
1e. eller til	31 356

	Kroner
1f. eller til	39 168
2a-1. Hjelpestønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2) 3)}	13 068
2a-2. Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴⁾	14 052
2a-2. Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴⁾	14 052
2b. Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴⁾	28 104
2c. eller til	56 208
2d. eller til	84 312
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	22 083
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁵⁾	
for første barn	45 345
for to barn	59 169
for tre og flere barn	67 043

¹ Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

² Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

³ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

⁴ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁵ Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønnen er inntektsprøvet.

Presidenten: Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti skal stemme imot innstillingen.

Kristelig Folkeparti har varslet at de støtter innstillingen.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 59 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.05.52)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 43 (2012–2013) – om årsmelding 2012 for pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 3 [13:06:21]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.06.